

310444

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్నవట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 13 వ తేది శనివారము

No. 35.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస బహుళ ద్వితీయ ౨.

సంచిక 3౩

హిందూదేశచరిత్రము

(1)

రెండవ పాఠము, మూడవ పాఠము

ఇవి రెండును

విజయనగరము మహారాజా కాలేజి ప్రొఫెసరు ఎమ్. వెంకటరంగయ్య ఎమ్. ఏ., గారిచే వ్రాయబడినవి.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మద్రాసు.

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras.

హిందూదేశచరిత్రమును సంపాదించిన

కావ్యవిభాగములకు నివాసము. ఆరుతక విద్యార్థి హిందూ యె

యజ్ఞము.

(8058)

ప్రకటన.

[స్థాపించు ౧౮౬౩ సం

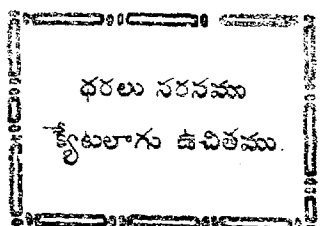

౧౨ సెంటు.

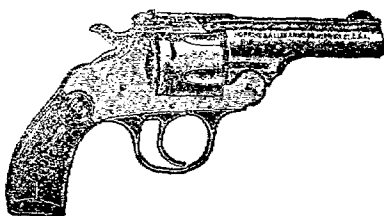
కావ్యము ౩౨, ౩౩, ౩౪ అంకురములలో దొరుకును.

చిన్నవి. తెలుగు కట్టలలోగలిగిన హిందూ దొరుకును.

యం. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాహ్మే, మద్రాసు.

ధరలు సరసము
కట్టలాగు ఉచితము.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టపేక తమాషాలు విద్యుత్ విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీరముతో సమాధియగుట, శరీరముచేని తలకాయచేత మాటులాడించుట భూమిపైన గజముయెట్లైన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యున్నతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (2118-688) పి. ఆర్. జవార్దనంబాయడ, సింగ్లీలు, గుంటూరు జిల్లా.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వెదకత్తి గట్టి గజము పొడుగు గలవి సాగవైసవి 1-కి రూ 4-8-0
దీనిని కొనుదాకి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చులవేరే కలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి ఆద్యున్న వంపకలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు జిం. వెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆడెను: "ఇండస్ట్రీ" వెద్దాపురం.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి

నుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. The swasthya Sahaya Pharmacy, 30-2 Harrison Road, Calcutta.

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd., Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.

Will be Given Without Interest and Without Security To 200 Bondholders Every Year.

Houses from Rs. 1,000 and Upwards will be Purchased Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders. For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon, 57, Thambu Chetty Street, MADRAS.

ఇసానఫెలే

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయం కాలములందు పూటకు ఒకమోతాదువొప్పున తీసుకొనవలెను.

అస్టాగ్రా

తిమురునాయువు, యూరిక్ ఆసిడ్ మూత్రకృచ్ఛిరోగము మున్నగువాటికి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరుకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఫోర్టు - బొంబాయి. Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు పోల్ ఏజంట్లు.

(25)

పలువిధ సాదాబంగారు

ఉంగరములు
కంఠము, పువ్వులొగములు
చేర్చి కట్టబడిన

ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి
వివాహ సమయములందు,
త్రాహ్, సర్కుసు, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శ

సవరం బంగారుకు
ముగా నిచ్చుటకుతగినవి
పూచీ నియ్యు దును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి (1842) అండు కంపెనీ, నగలవర్తకులు తెనాలిబాగుకోట్ల, మద్రాసు.

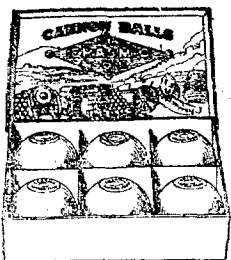
హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా

కుదుర్చును.

ఎన్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదర్స్, మద్రాసు

(1729)

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ కాన్సర్వేటివ్ సబ్బు

ఏదో ఒక సబ్బునువాడి, సంవత్సరానికి, 1000 మార్గో, ఇంక ఎక్కువ పర్యాయము లో మీరు మీ దేహసౌందర్యమును కాపాడేయవలయును, లేదా పాడుచేయవలయును.

ఎరాస్మిక్ కాన్సర్వేటివ్ సబ్బు చర్మమునకు మంచి ఆహారము. చర్మముందలి విషములను శుభ్రపఱచి, ఎక్కువ కాలము ఎక్కువకాలంతో ప్రకాశించునట్లు చేయును. చర్మము మంటలేకుండ, చల్లగా నుండును. (ఎఫ్)

ఈ మాదిరి సబ్బులను జూచి మోసపోకుడు! అన్నిచోట్ల విక్రయించబడుచున్నది.

(873) "కాంతామదహరణి"

అను యానాని వైద్యశాస్త్రప్రకాశము తయారయిన ఇంగ్లండులోకి విద్యమైన లేవనాము. దీనిని సేవించుటచే, నిస్సత్తవ, శేషశక్తిలేకుండుట, స్వప్నమందు స్థలము, రతిలో శీఘ్రస్థలము, కాళ్ళుచేతులు లాగుట, పోగొట్టి నిత్యయావన శుభము నిచ్చును. నీ గృహముందు యేల సిగ పడెదవు? దీనిని సేవించి స్వస్థశుభములను పొందుము. పథ్యములేదు.

వీక్షించేసి చూచిన మీరే తెలియును. నెల 1 డబ్బు 4-0-0 ఆంధ్రప్రదేశ్ చదువరులకు రూ. 3-0-0 మాత్రమే.

తామరమందు:- శేషతామర, గజచర్మము, తామరలకు ఆమోఘము నెల డబ్బు 0-8-0

ది రెడ్డి అను కంపెనీ, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

THE
Kalapatharu Ayurvedic Works
FOUNDED AND DIRECTED BY
**MAHAMAHOPADHYAYA KAVIRAJ,
GANANATH SEN, SARASWATI M A., L M**

**Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength** (8894)

If not you are in urgent need of radical
remedy to regain your strength and
Manly Power Try

BRISHA JOGA
Prepared on the basis of the Makaradhwaj,
Gold, Musk, etc., in assimilable form
It Guarantees Results

It quickly renews VIGOUR and VITALITY
and restores power of SUPER-MANHOOD.

Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6-4 Per V. P. P. Rs 6-10.

64, Grev Street, CALCUTTA

INDIA'S OWN VEDIC RISHI'S
GIFT FOR ALL AGES.

The proved best tonic for all unfit con-
ditions of the Body Mind and Higher Centres.
Stops Mind wandering, Forgetfulness
and develops a magnificent never-forgetting
Memory.

Makes you feel fit as a Prize Fighter all
the day no disappointment. Price per phial
Rs. 1/8, Dozen Rs. 16/8, Literature Free.

The Hindu Medicine,
Post Box No. 841, Calcutta.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకచక్రము (మండలి) యొక్క సకలగాని (2) పుట్టినతేది, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతపనియొక్కజన్మ నామము, ప్రస్తుతపు వయస్సు, మాకు ఉత్తరము. వాయుసమ యముగాని, ఈమూటిలో నేదియో యొక్కటి మాకు పంపినయె డల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగ్యము, భవసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంకతులు దా ఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ. 1-4-0 లకు వి. పి. గా పం పెదము. ఈవాసినసంకతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు, జమగజోవు ప్రతిసంకర ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశఫలములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రూ. 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రూ. 2 లు, అచ్చాము ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రూ. 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం. రం వరకు ముందు జరుగజోవు ఫలములు వ్రాయించి, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివ రముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మచక్రముగాని, జన్మనామముగాని, మాకు పంపిన చాలును.

జాతకమార్పాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషముందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈగ్రంథ ము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూశిఖరవిద్యద్వార మాఫలములు అతిశుభలభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది అచ్యుతాద్రియ సిద్ధముగా నున్నది. 300 పేజీలు. ఇందు లగ్నస్థితులు, గ్రహస్థితులు, భావస్థితులు, వడ్డల ములు, పాదపద్మ, అష్టకర్మ, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశఫలములు, ఇంకను అనేక సంకతులతో మిక్కిలి శుభశక్తిని అత్యద్భుతముగా వ్రాయ బడినది. దీనివలన అన్ని సంకతులు పూర్తిగా తెలియును ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి పాఠ్యు జాపము చేయును. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు భరఖాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల నెంట్లే వి. పి. గా పంపెదము. దీనివల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ. 2-0-0-0 లు.

అలగ్యహైసవో ప్రతులు దొరకవు.

అ కె ల్ల వెంకట శాస్త్రి.

(8512) గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

మేము స్వతహాగా తయారుచేసిన

ఐయోడైడ్ సరసవరిల్లా

రక్తమును బాగుగా శుభ్రపరచి వృద్ధిచేయును. మొటిమలు, చుచ్చులు, పాత్రప్రణములు, కురుపులు, గండ ములు, కఫము మున్నగు వ్యాధులు గలవారు దీనిని వాడిన రక్తమును బాగుగా శుభ్రపరచి బలమును గలిగించును.

సరసవరిల్లా అన్ని తెగలవారిచే చాలాకాలమునుండి వాడ బడుచున్నది. చాలాశ్రేష్ఠ మైనట్టియు, నమ్మక మైనట్టియు ఔషధ మని నిరూపించబడినది. అనేక యోగ్యతా పత్రికల నిచ్చి యున్నారు. క్రమముగా చేర్చినవో దానివలన గలుగు గుణము అత్యద్భుతము. అట్లుచేర్చుటకుమంచి చతురత, జాగ్రత్తతనవలెను.

ఈ స్వంత సరసవరిల్లా శ్రేష్ఠ మైన సామగ్రులనుండి తయారుచేయబడినది. వైద్యులచే ఆమోదించబడిన ఎల్లోడాల్ సిల్లింగ్ యా, డ్రిక్లిజ్, మాన్డ్రెక్, నెన్నా, లికోరైన్, సాస్సఫాసు మున్నగువాటితో చేర్చబడినది.

మా సరిసవరిల్లా అనేకవైద్యులచే వాడబడి, ఖ్యాతిని బడసినది. ప్రస్తుతకాలములో తయారగుచున్న బూటకపు ఔషధమువలె గాక మంచి గుణము నిచ్చును.

50 మోతాదులు గల బుడ్డి 1-కి రూ. 3.

వియోడైడ్ ఆఫ్ పాటాసియం, లోహము.

Sri Krishnan Bros.,
Chemists & Opticians
Post Box No 166 Madras.
3361

POLINES

18 సంవత్సరముల నుండి చాలా ప్రసిద్ధి చెందినది.

ఈ ఔషధము గ సేరియా మొదలగు అన్ని విధములైన గములకు గ్యాంగ్రిగా చేప్పబడినది. ఇది ముప్రసిద్ధమైన వనమూలికలచేత సూత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక కా తాము సేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే యును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడిలేదు. ఒకసీసామందు రెప్పిం చుకొని సేవించినపిదప రోగులకే అనుభవముమీద గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జితో సహా బుడ్డి 1 కి రూ. 3-7-0 రెండింటికి రూ. 6-10-0 మూడింటికి రూ. 9-12-0 మాత్రమే.

[8458] ఉత్తరములు యింగ్లీషులో వ్రాయుట యుచితము

D. polines & Co.
Chemists, No. 5 Harimohan Roy La.
Calcutta

ఆయుర్వేదవైద్యసంగ్రహము

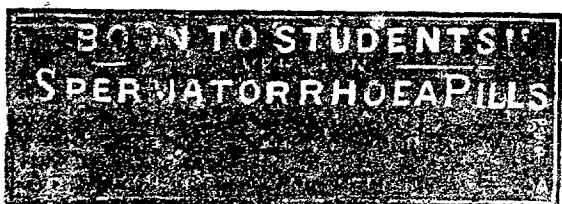
చెరక, శుశుంక, నుతామసారముగను, అనుభవ సిద్ధము గను, సులభ సాధ్యములగు 600 వికల్పముల తెలుపు వైద్యగ్రం థము. దీనియందు సమస్తవ్యాధులకును, వైద్యుని సహాయ మవ సరము లేకుండా చేయదగిన లఘుతరయోగములే గలవు. ప్రతి వారివద్దనుండ దగినది. 1 కి 1-4-0 వి. పి. చా. 0-6-0 ఆయు ర్వేదచక్రక వైద్య, ఆంగ్య, వస్త్రగుణ, శారీర, నిదాన వికల్ప మొదలగు విషయములను వ్రాయుచు మాకు సంచితముగా ప్రకటించబడును. మాదిరి యుచితము. సుల చందా రూ. 2-8-0 వి. పి. 0-4-0 నెంట్లే కొరక రెంటికిని రూ. 3-12-0. వి. పి చేయబడును. (8851)-2

ఆయుర్వేద గ్రంథముండలి, పెరిదేసి నెల్లూరుజిల్లా.

నీ కంటియందు ఏమిటిబాద యెవను కలదా?

అట్లుండిన అన్ని విధముల శేత్రవ్యాధులకు నిర్భయ మై నట్టియు, నమ్మక మైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు ఔషధముయొక్క గుణములను తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు ఏల (వాడుకూడదు? (8897)

L. H. Sellar Dept., 4 Samta Bengal.

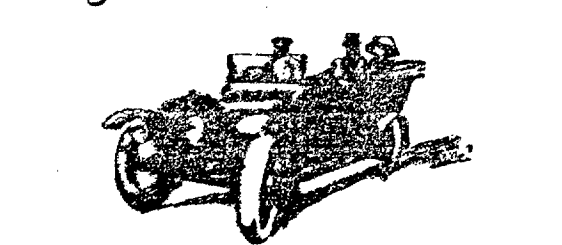

వనాషధిసరసవరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టు యందు శేత్రాన్నిక గాంచినది. ఖర 1-10-0 ఇండియా సిలోకామందు ఎప్పటికైనను తపోరాఖ్యు ఛైతితుగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 ఫనపవాడి, బొంబాయి

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ. 16 లు చొప్పున చెల్లించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

వేమన

(సంపూర్ణ జీవితము, బోధనలు)

కర్త: వంగూరి సుబ్బారావు.

[వ్యాయమూర్తి శ్రీ వేమన రామేశ్వరం గారికి]

ఇదివరకు వేమనను గూర్చి ప్రకటించిన చరిత్రాంశములు పెక్కు లున్నవి. చిత్రపటములతో

1-కి రూ 2-0-0

ఆంధ్రక్షత్రియులు

ఈ చరిత్ర జరిగిన వాదోపవాదములు అద్భుతము. రూ 1-3-0

వెంటనే ప్రాయుఁడు.

(8268)

కమలకుటీరము,

త్రిప్పికేను - మదరాసు.

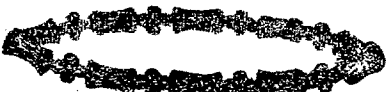
ది ఇన్ డెపెన్ డెంటు

ప్రేడింగు కంపెనీ

7-ఫార్మ్ విధి, బొంబాయి.

మాది, నాలు, బంగారము, వెండి, కాంతానములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమిషను తీర్పు కొని ప్రతిజాగాలోను అమ్మకము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజంటు కావలెను. వివరములకు జాలు వ్రాయవలెను. (87)

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధగలు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఆర్డరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. సగలు స్వచ్ఛిక్తముగా లేనివో వాపసు తీసికొని వైకమియ్యబడును. (8)

వర్క్యూచు 198 } యర్రాపు శ్రీనివాసులు
టంకాలపిథి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
పెలిపోను నెం. 880 } నాయుడు అండుసన్ను
నగలవర్తకులు 87 వైసాబజారు మద్రాసు.

నర్వవృద్ధి క విషనంజీవిని (రిజిస్టర్)

తేలుకుట్టిక తమిళమే ఈ ఔషధమును వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక బాధను తూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకెట్టు రు. 0.8-0 పోస్టేజీ 0.6-0, 4 పాకెట్టు కొనువారికి పోస్టేజీ ఇనాం. 1 డజన్ ప్యాకెట్టు 5.0-0. పోస్టేజీ ఇనాం.

చిరునామ:—రాజ్యలక్ష్మీ కంపెనీ,

నెం. 44 నంబులయ్యర పీఠి, మద్రాసు

ఆయుర్వేదమూలకా నోరి రామరామ శ్రీ

వ. కే. వ. సి. వారి

ఈ దివ్యాత్మతము తల్లులకు పాలను పుట్టితేజోవీరరత్నాని కలిగించును.

పిల్లలకు సంజీవి. పత్యము లేని దురిగల రసాయనము. మార్మిక్యమిల్లన్న బుడ్లతో పనిలేదు పిల్లలు, పిల్లలు ముగ్ధులును. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చిన జబ్బులు పోయి దేహపుష్టి కలగును. వెల బుడ్డి 1-కి 1-8-0 (8268) 2. సి. తో కలసి రూ 2.

మావద్ద సుప్రసిద్ధమైన ఆయుర్వేదమూలకా చిక్కిన ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

మలబారుపరిస్థితులు.

బొంబాయి, మే 11:— అల్లరులు జరిగిన మండలమధ్య మునకు వెళ్లిన సి. ఆర్. రెడ్డి, రఘునాథరావుగారల అభిప్రాయ ములను బెలుపుచు సత్యవాచాంతరావు, రఘునాథరావు, మాధవరావుగారల ముగ్గురు బాబాయి నగరమండున్న శ్రీయుత దేవధారుగారికి ప్రత్యేకముగ అతిపీర్లు మగు తండ్రివారిని బంపిరి. ఈ తండ్రివారి ప్రకారము ఇప్పు డొక సంవత్సరముగాక, మలబారు మండలము నందలి హిందువులు మాషిలారిగు సంఘములకారితర విభజనముల సహాయమును గోరుచున్నారు. బొంబాయి మలబారు నివారణ సంఘాధికారుల శీరశి దేవధారుగారు క్రొత్తగ చందాలను వసూలుచేయుటకు అప్పింపుచున్నాడు. ఈ తీర్మానమును గూర్చి మలబారుకు వెళ్లిన తండ్రి, శత్రుగారలతో దేవధారుగారు స్వయముగ కలసి మాట్లాడిరి. మండలమధ్యమున చాలమంది తమ గృహములను, ఆస్తిని పోగొట్టుకొని విశేషముగ బాధపడుచున్నట్లు కండ్లారాచివలె తెలుసనెడిచిరి. యి. ఆర్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారితోబాద దేవధారుగారు కలిసి మాట్లాడిరి. వైసాబజారు నుండి 100 మంది తమకిప్పటి కంటే మించినసహాయమును చేయవలెనియు, ఇంక నాలుగు మూసములకర తీసుకోవలెను అనుభావమును దేవధారుగారికి ఒక లేఖన వ్రాసిరి. మలబారులోని ఇద్దరంటు తైరగువారు సహాయముచేయుచుండుట అశ్శవగరమని తలచి, ఇంక ఎక్కువ ప్రత్యక్షమును ప్రోగుచేయుటకు దేవధారుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. బొంబాయినిధిలో ఇటు రు 165000 లు గలవు. ఇటీవల ఇచ్చిన కొన్ని చందాలను జేర్చినచో మున్ను.

కానీ గోవిందలూ పట్టిగారు 2000 లు, అలహాబాదు "శిడరు" వ్యారా రు 1700 లు, సర్ బాంసెట్టి శిక్షణాయి రు 500 లు, ఎమాన్యుయల్ బాక్సల ఉన్నతపాఠశాలవారు వేసిన నాటకమునకు వచ్చిన లాభములో సగం రు 200 లు, లం డెన్ నగరమందలి మళయాళీ సమాజమువారు రు 331 లు, లక్ష్మీపారులు రు 551 లు, చెరంపూరు కళాకాలాధికారి సి. యి. ష్రీనివాసంగారు వసూలుచేసిన వెలము రు 88 లు, బొంబాయి బాక్సల రు 3 వూ గారు రు 250 లు, గొల్లబాబాయి శామలూరు రు 500 లు, మధ్యరాష్ట్రముల కాసన శాఖసభ్యుడగు యి. ఎ. వ్రావిదు యం. ఎ. గారితోబాద దేవధారుగారు శ్రీరిగ మలబారు మండలమునకు బయలుదేరి వెళ్లెను. ఆరెడవుటికి వెళ్లిన తరువాత ఇకమిదట ఎట్లు ప్రజలకు సహాయముచేయవలెనో తీర్మానించెను.

భారత కేంద్ర ప్రతిసంఘము

బస్తారు 4 అణాలవన్నును సిఫారసు చేయుట బొంబాయి, మే 11:— మార్చి 1921 లో భారత ప్రభుత్వ మువారు నిర్మించిన భారత్ కేంద్ర ప్రతిసంఘమువారు ఒకనివేదికను తయారుచేసి పంపిరి. దూదిని చేర్చుచు శ్రమలు నిర్వహించి ప్రతిపంట సంఖ్యలు మున్నగువానిని గురించి యావద్భారత కాసన మండలాలెని కమిటీవారు కిఫారసు చేయుచున్నారు. ప్రతిపంటలను గురించిన విషయములను కమిటీవారు ప్రకటింపుచు సామ్రాజ్య ప్రతిపంట సమాజముతో సంబంధము కలుగజేసికొనిరి. ప్రతిభా కలితీతలంద చేయుటకు అవసరమగు కొన్ని వ్యయలను వారు సూచించుచున్నారు. ప్రతివిక్రయమునకు, పరిశోధనకు వారు కొన్ని పద్ధతుల నరలంబింపవలెనని చెప్పుచున్నారు. విక్రయమును గురించి కమిటీవారే రెండు కార్యములను నిర్వహింపవలెనని యందురు. వస్త్రుల ప్రతి విభజనమును గురించి చెప్పుకొనుట, చెందవది మంచులనున వడకుటకు కొన్ని గరియైన మార్గములను నిర్ణయించుట. మంచిప్రతిపంటకు తోడ్పడు వ్యవసాయపు పరిశోధన సంఖ్య ప్తికరముగ జరుగుటలేదని కమిటీవారు అభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇట్టి పరిశోధనాభివృద్ధికి ఏర్పాట్లను చేయుటకు కమిటీకి అధికార ముండవలెనని కమిటీవారి అభిప్రాయము. ఈ కమిటీ సామ్రాజ్యపు ప్రతిపంటల సంఘమును బోలీయించవలెను. శాస్త్రసంబంధమైన సాంకేతిక పరిశోధనకును ఎక్కువ వ్యయ సాయపు పరిశోధనకును, కమిటీయొక్క ఇరవయలకును దూర బస్తా 1 కి 4 అణాల చొప్పున పన్నును ఇంక 5 పిందల వకు విధించుచుండవలెనని కమిటీవారు సిఫారసు చేయుచున్నారు. తిరిగి కమిటీవారు కొంతవప్పు డీబస్తా పన్ను తగ్గించి చేయుటకు సభాయుతులైన గవర్నరు జనరలుగారికి అధికార ముండవలెను.

కలకత్తా చెరసాల అల్లరుల విచారణ

కలకత్తా, మే 11:— శేటివికారణతో ఇంక నలుగురు ఖయిదీలు సాక్ష్యము చెప్పిరి. మహమ్మదీయఖయిదీ ప్రార్థన చేయుచుండగా వాళ్ల కలసి కొట్టుటను గురించి తమకేమి తెలియదని. సామూయ్ లైదీలకు, రాజీంద్రలైదీలతోబాటు మంచి భోజనమును పెట్టుట లేదని వాటిలో నిర్దోహుడైనది. అల్లరులలో మరజించిన వారి మృతక శేజరములను గురించి కారొనరు పంచాయితీని జరపెను. తుపాకి గుండుల బృలకలన మరణములు కలిగినవి చెప్పుచు, వైసుండి ఎవ్వరు తుపాకులను ప్రేల్చలేదని కలనలు తెలిసెను అను పోలీసు సాక్షిలు చెప్పెను.

The Y. M. H. Club Cocanada.

శ్రీ యువజనానందసంఘము కాకినాడవారు

బెజవాడలో శ్రీమైలవరం

బాలభారతీసంఘమువారి హాలులో 15-5-22 సోమవారము ధ్రువవిజయము

ప్రదర్శింతురు.

పురుషులకు: రూ 3, 2, 1, 0-8-0
టీక్కెట్లు:— స్త్రీలకు: ,, 2, 1, 0-8-0
(86) సా. శేషగిరిరావు, కార్యదర్శి.

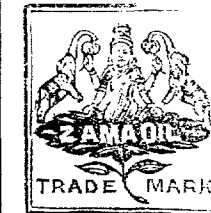
వకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనితర్గరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అల్లు తప్పక గావించవలెనని కోరుచున్నాము. ఆంధ్ర పరి వ్యవసాయకుడు.

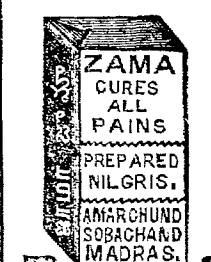
రిజిస్టరు చేయబడిన మేలైన లక్ష్మీ బ్రాండు

జమా ఆయిలు

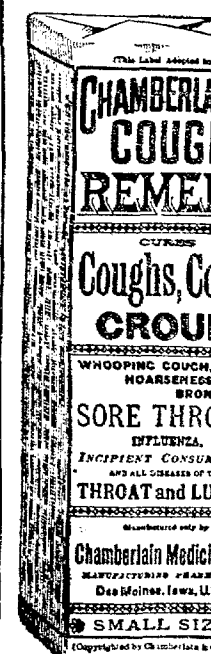
సర్వరోగ నివారిణి.

ఇంగువల్ల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిన్ ఫ్లుయెంజా, పల్లు నొప్పి, ఒడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులకున్న; ఉపయోగము వెల బుడ్డి 1-కి రు 0-6-0

డజను 1-కి రు 2-12-0
గ్రాను 1-కి రు 50-0-0
ఆర్డరుతో అడ్వాన్సుపంపించవలయును.
3 గ్రానులు ఒకేదబా తీయువారికి రైలుచార్జి ప్యాకింగు కర్చులు యింకా మా యొక్క బామా ఆయిలు లక్ష్మీ బ్రాండు ఆడ్రెసు మంచి తీయవలెను. ఆమర్ చెండు, సోబా చెండు, యింగ్లీషుచెండు కలసికల ఆడ్రెస్ వ్యాపారకులు. నెం 63, వైసాబజారు పీఠి, మదరాసు.

చేంబర్లేన్ గారి దగ్గు నివారిణి దగ్గు, జలుబు, కాక వాయువు అను విడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుండు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి నెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి పటా పండుత్రే పోవును, అన్నిజాగాలలో విక్రయించబడుచున్నది. 33

బహుళి కోలాచలం శ్రీనివాసరావుగారిచేరచించబడిన

ఆంధ్ర నాటకములు

హరిశ్చంద్ర	1-4-0	రుక్మాంగద	1-4-0
రామరాజు	1-4-0	చాందూబీబి	1-4-0
కుశలవ	1-4-0	దాపదీనస్తాపహరణ	1-4-0
ప్రహ్లాద	1-4-0	పాదుకాపట్టాభిషేకం	1-4-0
ఆంధ్రీకృతాగస్త్య బాల భారతము	0-12-0		
ప్రహసనము			
అన్యాయధన్యపురి మహిమము	0-3-0		
నాచిపార్తి	0-3-0		
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము:—			
యా అడ్వెన్సులలో నెలకొనెను వ్రాయుండు.			
కె. శత్రుఘ్న రావు,			
మద్రాసు ఏజెంట్లు:— సివిల్ లైన్సు, బళ్లారి.			
యం. పి. శర్మ అండ్ కంపెనీ,			
(82) పోస్టుబాక్స్ నెం. 287 మద్రాసు.			

పరిశమ విద్య

చేతిపనులు నేర్చుకొనువారికి పోటోగ్రాఫరును, ఆంధ్ర పత్రికా ఆర్టిస్టు అయిన ఎన్. గోపాలస్వామి నాయునిచే ననుభవమును బట్టి వ్రాసిన తెనుగుగ్రంథములు. ఇందనక ప్రతిములు పనులుచేయుటలీని ఉండుటచే నెట్టివారును నితరుల సహాయములేక నేర్వనవచ్చును.

భాషాగ్రహణశక్తియు 1 భాగము:— ఇందు పోటోలు తీయువిధము, డెవలపింగు రీతిచింగు పద్ధతులున్నవి. వెల 8 అణాలు డిటా 2 వ భాగము 1 వ భాగమున ఆభ్యాసులకు కఠినము లని విడిచిన వ్రామై డెవలపింగు, ప్లాటినోటైప్ విచిత్ర పోటోలు, చేతిగడ్డలపై పోటోలేర్చుట, కంటికి కనబడకయుండి కావలసిన కనబడునటులు చేయు వివిధశక్తియు ఉన్నవి. వెల 8 అణాలు.

విద్యార్థులు 1 వ భాగం:— లోహముల జేయుట ముద్రాక్షర సిరాలు, వ్రాతసిరాలు, సబ్బులు, నెంట్లు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, బెల్, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, లైటు గ్లాసు, ఎచ్చింగ్, కొత్తవత్తులు, అగ్నిపుల్లులు, మనమే చేసికొన నేర్చును. వెల 8 అ డిటా 2 వ భాగం:— పోటోలకు కావలసిన సామానులు, ఎలక్ట్రిక్ క నెక్స్ ములు, ప్రతివెట్టెలు, రకం వారి సబ్బులు, వివిధమైన నెంట్లు, సిరాలు, పన్నీరు, అత్తరులు, వార్నిషులు, వైడింగ్ పనులు ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. వెల 8 అణాలు.

చిరునామ ఎన్. గోపాల్ అండు కంపెనీ,
7, వినాయక మొదలి వీధి, సామలకూరుపేట, మద్రాసు.

For Sale Overland.

వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠ మైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్

90. American Car

స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారుకారు, మాడెల్ 90 ఓవర్ లాండు యూక్రింద అడ్డెను వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

వలయువారు యూక్రింద అడ్డెనువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బుద్ధివారాయణ సూర్యనారాయణ.
గుంటూరు ధరంవారు, గుంటూరు.

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులకు కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు.

జగత్ప్రసిద్ధి జెందిన దివ్యాంజనము పంచభాష చీటమాచి కొనిన మోసము గలుగదు. ప్రతియింట నుండదగినది. గొప్ప గొప్పవారిచే జేలకు వేలు యోగ్యతా పత్రములు పొందినది. అమృతాంజనము డిపో. మదరాసు బొంబాయి.

దువ్వఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘము

(పశ్చిమగోదావరిజిల్లా తణుకుతాలూకా)
7 వ తేదీని కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశముయొక్క నిబంధనలు తీర్మానములు.

మ-రా-శ్రీ బొడ్డిపట్ల సర్వేశ్వరరావుగారి నిఅభ్యర్థన నిగా నెన్నుకొనడమైనది.

హాజరైనసభ్యులు:— 6 గురు.

(క) వెయ్యి జనాభాగల గ్రామమునకు ఒక ప్రతినిధి చొ॥ వెయ్యి వాటి 2 వేలవరకు యిద్దరు ప్రతినిధులు చొ॥ 2 వేలువాటి 4 వేలవరకు 3 గురు ప్రతినిధులు చొ॥ 4 వేలు వాటి 8 వేలవరకు 5 గురు ప్రతినిధులు చొ॥ ప్రతి గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శులు ఎన్నికలు జరిపి అట్టిప్రతినిధులను యీ ఫిర్కా సంఘమునకు పంపుచుండవలయును.

కోకాధికారివద్ద రు 50 లకు మించిన ధనమును వెంటనే జిల్లాబ్యాంకుగారికి పంపుచుండవలయును. కార్యదర్శులవద్ద రు 10 లకు మించిన ధనమును వెంటనే కోకాధికారికి పంపు చుండవలెను. కార్యదర్శులు రు 5 లకు మించిన ధనమును యాక్తకార్యములకు మరొక కార్యనిర్వాహకసభ్యునితో సంప్రదించి అట్టికార్యమునకు ధనమును వ్యయపరచుటకు అధికార మియ్యడమైనది.

(క) ప్రతి నెలకు కార్యనిర్వాహకవర్గసభయును 2 నెల లకు ఒకసారి ఫిర్కాకు నెన్నుకొనబడిన అందరి ప్రతినిధుల సమావేశపు సభను జరుపుచుండవలయును. (చ, 3 గురుతో కూడిన సామాన్యసభయును 5 గురుతో కూడిన కార్యనిర్వాహక వర్గసభ యొక్క సభలుగా పరిగణింపబడును.

తీర్మానములు
ఈ ఫిర్కా గ్రామాదులలోని గ్రామసంఘ కార్య దర్శులు అభ్యర్థులు వారివారిధర్మములను కడు శ్రద్ధతో నిర్వ త్తింపచున్నందున యీసభవారు వారి నభినందించు చున్నారు.

కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరుటలోను తిలక్ స్వరాజ్యనిధి విరాళము నిచ్చుటలోను కాంక్షనీనలో చేరుటలోను వెనకంజ నేండుకుండ ప్రతిగ్రామములోని ప్రజలు నిర్వత్తింపచున్నందు లకు ఈ సభవారు వారిసభినందించుచున్నారు.

ఈ ఫిర్కా గ్రామాదులలో అగు శుభకార్యములకు ఖద్దరునే వాడవలయుననియు వాటికి తోచినధనమును తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి కట్టుమును చదివించి యీ ఫిర్కా సంఘమునకు గాని తేక ఏ గ్రామములో ఆ గ్రామసంఘకార్యదర్శిగారు గాని పంపవలెనని కోరుతున్నారు.

ప్రతి నెల 18 వ తేదీ మహాత్ముని శతవిధించిన దిము గావున ఆరోజు మహాపవిత్రదినముగానున్న ఆరోజు సంపాదనకు ప్రతిమనిషి తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి చేర్చవలెనని తీర్మానము అభిలఖించి కాంగ్రెసు సంఘమువారు చేసిరి గావున యీ తీర్మా నమును ప్రతిగ్రామ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శులు వారి వా కి గ్రామములలో ఆచరణలోనికి. బెట్టి అవాడు యీపనికై కష్టపడి అట్టిధనమును యీసంఘమునకు పంపించవలెనని తీర్మా నించడమైనది.

ప్రతిగ్రామ కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శులు వమూలు చేయు సభ్యులు చందాలున్న తిలక్ స్వరాజ్యనిధికిచ్చిన విరాళ ములను ప్రతి నెల ఖర్చునకు యీసంఘమునకు పంపవలెనని తీర్మా నించడమైనది.

ప్రతిగ్రామ కాంగ్రెసు సంఘమునకు కావలసిన ధనమును గ్రామకాంగ్రెసుసంఘములకు చెండు జేడల మొత్తమునకు మించ నుండా యీ ఫిర్కా సంఘమునుండి అవసరమైనపుడు రాబట్టు కొనవచ్చునని తీర్మానించడమైనది.

గ్రామసంఘము లుంచవలసిన పుస్తకములును యీ ఫిర్కా సంఘకార్యదర్శులు ఆలోచించి వాటిని తయారుచేసి యీ నెల 25 వ తేదీలోగా గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘములకు పంపవలెనని తీర్మానించడమైనది.

ఈ ఫిర్కా సంఘమునకు నొక ఖద్దరుడిపోను నెలకొ ల్పబడు నొక కబుటీ షేర్సుచి అట్టికమిటీవారు డిపోరు తగిన ధనమును తగునిబంధనలును యీ నెల ఖర్చునకు ఏర్పరచగలండు లకు తీర్మానించి యీక్రిందివారిని నియమించడమైనది.

(1) యిందువారి లక్ష్మీపతిరాజుగారు (2) యీ కిరా రామరాజుగారు, (3) తేజలి సీతారామయ్యగారు, (4) కతారి అయ్యతారామరాజుగారు, (5) తిమ్మరాజు రామచంద్రరావు గారు.

బొడ్డిపట్ల సర్వేశ్వరరావు,
అభ్యర్థుడు.

ప్రకటన

తిరుపతి దేవస్థానమునకు ఈ క్రింద వివరించిన ప్రకారము రత్నములు కావలసియున్నవి. వర్తకులు వాటిని తిరుపతి దేవస్థానము కచ్చేరీలో 5-6-1922 తేదీ లోగా హాజరుపరచవలెను. వాటిని పరీక్షించి తగుమైన వాటిని యేర్పాటుచుకొనబడును. అట్లు పరీక్షించుటకై హాజరు పరుచుటకు వర్తకులకు తగులుబడి కాగల రైలుచార్జి వగైరా ఖర్చులు యావత్తున్న వర్తకులే భరించుకొనవలెను.

వివరము.	రత్నముల సంఖ్య.
(1) సీమకవలములు. క్యారట్టు 1-కి 1, 2, 3 రాళ్లు తూనిక గలవి	260
(2) రతనలము. మంజూడి 1-కి 1, 2 రాళ్లు గాని, తేక క్యారట్టు 1-కి 1, 2, 3 రాళ్లు గాని తూనిక గలవి	1800
(3) కంఠము. కం.డి వ పప్పు వురువు కనగపప్పు వురువు, అనకపప్పు వురువు, చింతగింజ వురువు గలవి	1800
(4) కచ్చులు. ఒక్కొక్కరాయి 1, 2, 3, 4, 5 రతులు తూనిక గలవి	450
(5) నీలములు. ఒక్కొక్కటి మూడు క్యారట్టులు తూనిక గలవి.	10
(6) వైభూర్యము. ఒక్కొక్కటి రెండు మాడు క్యారట్టు తూనిక గలవి	10.
దేవస్థానం ఆఫీసు తిరుపతి	(Sd) శ్రీమహంత ప్రయాగదాసుజీ వారు, విచారణ కర్త.

నోటిసు

కృష్ణా జిల్లాకు బందరు తాలూకా నడుపూరు శివారు నెలకేపాతం అను ఖండ్రిక ఈ నాం బీ రిజిస్టరు ప్రకారం యి 284-82 లు గలది అయి వున్నది సదరు భూమిలో య 162-46 మామూలు పల్లమున్ను రు 35-5-6 లు క్విటు రెంటుగలది. మిగతాది మొక హెడ్డుపవున్నది. ఇందులో కొంత పల్లపు సాగు అగుచున్నది. ఇటీవల ఆయకట్టు మూడరు అరవై యకరములపై చిల్లర మొరక భూమి పల్లపు హెడ్డులో చేర్చబడినది. జిరాయితి హక్కులలేవు. ఈ యావత్తు భూమిని జరిదరు ఖజ్జిలి పేటలో తాడేపల్లివారి కర్మసక్రములో ఆన 1922 సంవత్సరము మే నెల 27-28 తేదీలను పట్టిక వేలం వేయబడును గనుక వలయువారు వచ్చి కొనుక్కొనవచ్చును వేలం వరకులు పాటకాలముండు తెలుపబడును. తగు ఖరీదు. తానియడల వేలంపాట కొట్టి వేయబడదు. టైటిల్ వగైరా విష యమైన తేజ్జిగు మావల్ల ముందు కనుగొనవచ్చును. సదరు నెలకే పాతం రైజబాడనుంచి బందరుకు వచ్చు రైలుమార్గములో పెడన ప్లేషనుకు రెండు మైళ్లలోపు దూరములో వుండిఉన్నట్టి పాటపాడుటకు ముందు మాడువేల రూపాయలు డిపా జిట్టు కట్టవలెను. పాట కొట్టి వేయబడిన వెంటనే పాటమొత్త ములో నాలుగోవంతు మొత్తం ఇల్లించవలెను.

మచిలీ పట్నం } తాడేపల్లి సుబ్బారావు.
7-5-1922 }

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3½ హెచ్. పి. హార్న్స్ ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజి నులు బాగా పనిజేయుచు ముందరిస్థితియం దున్నవి. 16 అడుగుల పాప్లింగు, రెండు పుల్లీలు, పెద్ద నూనెతోట్టి, 2½ అంగుళములు పంపు సహా విక్ర యింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచు కొని ధరను నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

చిరునామా
ఆంధ్ర పత్రిక
7, తణుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

వాటాల బాపితా పూర్తియైనది !

వ్యాపారము ప్రారంభమైనది !!

The Mysore Government Security Life and Marriage Assurance Company Ltd., Mysore.

ది మైసూరు గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అండ్ మ్యరేజి అన్యూరన్యూకంవెనీ, లిమిటెడ్, మైసూరు.

ప్రజలకు మంచి లాభకరమైన వర్తమానము

ఈ కంపెనీకి కావలసిన రూ. 5,00,000 లకు వాటాలు పూర్తిగా అమ్మకము చేయబడినది తెలుపుటకు నేను చాలా సంతోషించుచున్నాను. చాలా దరఖాస్తులు వాటాలు పూర్తియైన పిమ్మట త్రిప్పి వేయబడినవి. ఇక వాటాలు లేవు కావున వాటాలకు దరఖాస్తులు ఎవ్వరును పంపకూడదు. ఇంతవరకు వాటాదారులవల్ల రూ. 1,25,000 లు వసూలైనవి. ఆ మొత్తములో రూ. 90,000 లకు దొరతనమువారి పత్రములను కొనిరి. ఇండియా లైఫ్ అన్యూరన్యూ కంపెనీల 1912 చట్టము ప్రకారము 1922 సం॥ మార్చి నెలాఖరుకు రూ. 75,000 లు వెలగల దొరతనమువారి పత్రములను ఇండియా దొరతనమునకు పంపడమైనది. ఆ చట్టము ప్రకారము ఇండియా దొరతనమునకు పంపవలసిన లక్షదూపాయల ధరావత్తుక్రింద తక్కిన రూ. 25,000 లు కూడ వారికి చెల్లించుటకు ఏప్రిల్ నెలలో మాన్యాయకర్తకు మేము పంపినాము. రూ. 5,00,000 ల వాటాలను పూర్తిగా అమ్మగలిగినట్టియు, ఇండియా దొరతనమువారివద్ద రూ. 1,00,000 లు ధరావత్తు గట్ట గలిగినట్టియు లైఫ్ అన్యూరన్యూ కంపెనీలో ఒక్కమైసూరులోనెగాక ఇండియా దేశమందంతటనకూడ ఈ కంపెనీ యొక్క టియే మొదటిది. ఇంపు వలన పాలసిహోల్డరులకు మంచి ధైర్యము కలుగగలదు.

హిందూదేశీయులకు అతిచౌకధరలకు లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు పత్రమును అమ్ముటకును, వారికి చాలా లాభకరము లగు సౌకర్యములను ఏర్పరచుటకును అట్లు చేయుటలో కంపెనీకి ఏ విధమైన నష్టమును కలుగకుండ చేయుటకును ప్రీమియముల క్రింద అధిక మొత్తము ఈ దేశమునుండి విదేశములకు పోనికుండ చేయుటకు, పాలసి హోల్డరులకు వారి స్థిరాస్తులను, లైఫ్ పాలీసీలను తనకా పెట్టుకొని తక్కువ నడ్డీమీద బడులు యిచ్చి, ఆ బడులను నెలకు స్వల్ప మొత్తము ద్వారా వారు తీర్చునట్లు ఏర్పాట్లు చేయుటకు, ముఖ్యముగా ఈ కంపెనీ ఏర్పాటు చేయబడినది. ఇండియాదేశములో ఏర్పరచబడిన విదేశీయ, స్వదేశీయ భీమాకంపెనీలలో వేటియందునుకూడ ఇట్టి సౌకర్యములు లేవు. పాలసీ హోల్డరులు ఇండ్లను కొనుటకు, వారికి బడులను యిచ్చుటకు, ఏర్పాటు చేసిన భీమాకంపెనీలు ఈ దేశములో ఒకటి, రెండు వుండవచ్చును. గాని వాటికి ధనము చాల తక్కువ. కాబట్టి హెచ్చుసొందికి ఆ కంపెనీలవారు బడులు యివ్వజాలరు. మా కంపెనీలో బడులు యివ్వజాలరు. మా కంపెనీలో బడులు యిచ్చుటకు వాటాదారులవల్ల వసూలైన మొత్తములో రూ. 3,00,000 లును, లైఫ్ అన్యూరన్యూ ఆదాయములో నూటికి రూ. 50 వంతునను ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటు చేసియున్నాము. అదిగాక మనవి 1-కి రూ. 50 లు చెల్లించే పద్ధతిని, వారికి ప్రతి సంవత్సరము లాటరీచీట్ల పద్ధతిమీద రూ. 1000 మొదలు రూ. 8000 లు వరకు తనఖాలేకుండా బడులు యిచ్చే ఏర్పాటులపైని, బాండు హోల్డరులనుండి 25 సం॥ల వరకు వడ్డీ యివ్వని పద్ధతిపైని లక్షలకొలది సొమ్ము వసూలు చేయుటకు పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు స్క్రీముకూడ ఏర్పాటు చేయబడి యున్నది.

వాటాదారులవలన వసూలైన మొత్తములో రూ. 2,00,000 లును లైఫ్ అన్యూరన్యూఫండులోనుండి 100-కి రూ. 50 వంతునను, పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు ఫండులోనుండి 100-కి రూ. 25 వంతునను,

దొరతనమువారి పూచీగల పత్రములను కొనుటయందు వినియోగింపబడును. తక్కిన వాటాదారులవల్ల వసూలైన సొమ్ములో రూ. 3,00,000 లును, లైఫ్ అన్యూరన్యూఫండులో 100-కి రూ. 50 వంతునను, పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు ఫండులో 100-కి 75 వంతునను లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు పాలీసీ హోల్డరులకు వారి లైఫ్ పాలీసీలను స్థిరాస్తులను తనఖా పెట్టుకొని వారు భీమాచేయించుకొనిన మొత్తమునకు మించకుండా మారు ప్రకారము వారికి బడులు యిచ్చుటకు ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటు చేయబడును. కాబట్టి పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు బాండు హోల్డరులకు తనఖాయున్న, వడ్డీయున్న లేకుండా లాటరీచీట్ల ప్రకారము బడులు యిచ్చే మొత్తము కంపెనీవారు ఖరీదు చేసిన దొరతనమువారి పత్రములు, యితరపత్రములయొక్క వడ్డీక్రింద వచ్చే మొత్తములోనుండి యే యియ్యబడును. ఈ రీతిగా పాలీసీలను కొనదలచుకొన్నవారికి లైఫ్ అన్యూరన్యూ లాభమే కాకుండా బడులు పుచ్చుకొనే లాభము కూడ కలదు. అప్పుడే బడులు యిచ్చుట ప్రారంభమైనది. అందుకొరకు ప్రత్యేకించబడిన సొమ్ములోనుండి వారివారివంతు నచ్చినప్పుడు వారికి బడులు యియ్యబడును. కాబట్టి పాలీసీలను కొనదలచుకొన్న వారు వెంటనే న్రాయకొరెను. తనఖాయున్న వడ్డీయున్న బడులు పుచ్చుకొనగోరువారు కూడ త్వరగా పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు పత్రములను కొనినచో 31-12-22 తేదిన జరిగే లాటరీలో వారి పేరులను కూడ చేర్చబడుటకు వీలగును.

మైసూరుగరమున వ్యాపారము విరివిగా జరిగేవిధిలో మైసూరు బ్యాంకు కట్టడములకు ప్రక్కన రూ. 45,000 లు విలువగల ఒక భవనమును మైసూరు కంపెనీవారు కొనిరి. కంపెనీవారి హెడ్క్వార్టర్స్ లో కార్యనిర్వాహకులుగా నున్నవారు భీమా వ్యాపారములో చాలా అనుభవము, సామర్థ్యము గలవారుగా నున్నారు. డైరెక్టరుల సంఘమువారు ఈ కార్యనిర్వాహకులు చేయుపనిని జాగ్రత్తగా పరిశీలించుచుండురు. కంపెనీవారి తెలివను ప్రతిసంవత్సరమును లెక్కఅపరిక్ష నిచ్చి, పట్టము బడసిన ఒక పాశ్చాత్యసంఘమువారు తనిఖీ చేయుచుండురు. భీమా విషయము జి. ఎన్. మరాఠే ఎం. ఏ. (బాంబాయి) పి. వి. ఎ. (లండను) కల్ సర్టింగు అక్చువరీగారి సలహా ప్రకారము కంపెనీవారు నమపుచుండురు. ఇండియాదొరతనమువారికి చెల్లింపవలసిన రూ. 2,00,000 లు పూర్తిగా చెల్లింపబడిన పిమ్మట కొనబడే దొరతనమువారి పత్రములు ఇండియా దొరతనమువల్ల కాని, మైసూరు దొరతనమువల్ల కాని నియమింపబడే ఆఫీసియల్ బ్రస్టి పేరిట నుండవలెనని కంపెనీ క్రొత్తనిబంధనలలో ఏర్పాటు చేయబడినది. ఈరీతిగా ఏవిధమైన నష్టము కలుగకుండాను కట్టుదిట్టములు చేయబడెను.

చెన్నపురి రాష్ట్రములో ప్రతిముఖ్యపట్టణములోను ఏజన్సీలను ఏర్పాటు చేయుటకు ఉద్దేశించి యున్నాము. ఏజెంట్లకు షరత్తులు చాలా అనుకూలముగ నుండును. కాబట్టి లిగిన పదివి పలుకుబడి గలవారు ఏజన్సీలకు దరఖాస్తులను పంప కొరెదము. ప్రాప్తైక్తములు, ఫారములు ఏజన్సీషరతులు తెలియగోరువారు ఒక ఆణా పోస్టేజిబిల్లను పంపుచూ ఈ క్రింది చిరునామాలను వ్రాయవలెను.

Messrs P. K. Rao & Sons, Chief Agents, 57, Thumbar Chetty Street, Madras.

మెసర్స్ పి. కె. రావు అండ్ సన్స్, చీఫ్ ఏజెంట్లు,

57, తంబురశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఎమ్. పి. భోగయ్య, బి. ఏ. బి. ఎల్,

చేక్ మెన్ ఆఫ్ ది బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టరులు.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

దేవదాసు గాంధిగారికి 18 నెలలు విడిచిపెట్టెను

పండిత జనహరలాలు నెహ్రూగారిని అలహాబాదు తీసుకొని వెళ్లుట

పండిత మాలవ్యాగారు ఛరసాలలో శిక్షితులను చూడగోర, పంజాబు గవర్నరు నిరాకరించుట

మూలీ పేట సత్యాగ్రహాలు - 2 రోజులలో 47 గురిపై కేసులు చేయుట - 29 మందికి శిక్షలువేయుట

గుజరాతు రాష్ట్రీయసభ - శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి అధ్యక్షత

రైలు హాసరములు వి. ఎస్. కాస్త్రిగారికి వీడ్కోలువిందు - సిమ్లాలో రాజప్రతినిధి విందుచేయుట

ప్రభుత్వముపై దేశీయులకు నమ్మకము పూర్తిగా పోయినదని కాస్త్రిగారు నిర్ధారణగా తెలుపుట

దేవదాసు గాంధిగారికి శిక్ష

18 నెలలు విడిచిపెట్టెను

12 వ తేదీని అలహాబాదులో విచారణ జరుగుట

గాంధీమహాత్ముని కడసారపు కుమారు డగు దేవదాసు గాంధిగారు ఈమేనెల 10 వ తేదీని పౌర ణులో జరిగిన మహాసభలో వలంటీరులుగా చేరుడని పౌరులను హెచ్చరించుచు నుపన్యసించి నందులకు క్రిమినలులా ఎమెండుమెంటు చట్టము 17 (1) శిక్షా స్పృతి 117 సెక్షనుల ప్రకారము దేవదాసుగారిపైని చేయబడిన కేసు విచారణ 12 వ తేదీని అలహాబాదు జిల్లా జుయిలులో జరిగినది. పుష్కలమైన మేజిస్ట్రేటు జమీరుద్దీను ఖానుసాహెబుగారు విచారణ చేసిరి. సి. వి. డి. హ్రస్వలేఖకుమారు దేవదాసుగారి యువ న్యాసమును వినిన హాబీబుల్లా అను సతమును ప్రభుత్వము పక్షమున సాక్ష్యమిచ్చిరి. "వలంటీరు లుగా చేరుడని కేసు ప్రజలకు బోధించినమాట సత్యము" అని దేవదాసుగారు నుడివిరి. "ముద్దాయి నేరము చేసెను. ఆతడు న్యాయనిబంధనలను బహి రంగముగ నుల్లంఘించి బూనెననుట నిస్సందే హముగాన 18 నెలలు విడిచిపెట్టెను వేసితిని" అని మేజిస్ట్రేటు నుడివెను.

పండిత జనహరలాలు నెహ్రూగారు

11 వ తేదీ గాత్రి రైలులో పండిత జనహరలాలు నెహ్రూగారిని లక్నోనుండి అలహాబాదు చెజనాలకు తీసికొని పోయిరి.

పంజాబు కారాగృహములదుస్థితి

పండిత మాలవ్యాగారు శిక్షితులను చూడగోరుట

పంజాబుగవర్నరు నిరాకరించుట

"మాంటిగోవరీ చెజనాలలోని శిక్షితులకు చాల యిబ్బంది కలుగజేయుచున్నారని 8 వ తేదీ వంశమాతగం పత్రికలో ప్రకటించబడెను. కాన నేను మాంటిగోవరీ దేశాగాతీభాను చెజనాలల కేగి అచటి శిక్షితులతో స్వయముగ మాటలాడగోర దను" అని పండిత మహామోహన మాలవ్యాగారు పంజాబు గవ ర్నరుకు మర్రీనుండి రంలివార్త వంకిరి.

గవర్నరు ప్రత్యుత్తరము

"మారు 10 వ తేదీని పంపిన రంలివార్త చదివెడి. వానిని గుర్చి చెజనాలల యివ సైక్టరుజనలోని విచారణచేయుట. ప్రభుత్వముచే నియమించబడిన విజిటరులకప్పు రెక్కిన ప్రజాశాయ కులు కారాగృహముల పరిక్షించుటకు నిబంధన లంగీకరింపవు. కాన మీకు ప్రత్యేకానుమతి నొసంగ వీలులేదు." అని గవ ర్నరు మాలవ్యాగారికి రింటింపెను. ఇబ్బతులక మాలవ్యా గారు మాంటిగోవరీ, దేశాగాతీభాను, మూల్తానలకు ప్రస్తుతము వెళ్లుట మునివేసిరి. 15 వ తేదీకి లాహోరుకు వచ్చెదరు.

లాహోరు లెలకు రాజకీయ పాఠశాల

ఉద్యోగుల చార్జన్యము

అయిదుగురు విద్యార్థులు పాఠశాలను వీడెను

పాఠశాల గుమస్తా ఒక విద్యార్థిని కొట్టెను. క్రమశిక్షను గూర్చి గూడ డైరెక్టరును విద్యార్థులను అభిప్రాయభేదము కలిగిరి. అందువలన 5 గురు విద్యార్థులు తమ అసమ్మతిని దెలుపుచు పాఠశాలను వదలిరి. ఈ పాఠశాల లాల్ లజపతి కాయగారిచే నేర్పరచబడెను.

మూలీ పేట సత్యాగ్రహాలు

నిర్బాణమును నిరోధించుట

శ్రీలకుగూడ శిక్షలు

రెండురోజులలో 47 గురిపై కేసు చేయబడెను. 29 మందికి వివిధశిక్షలు వేయబడెను. ఒకటి మెదలు మూడు నెలల వరకు విడిచిపెట్టుట కలిగియున్న వేయబడెను. ఒకమూలీ శ్రీకి ఒకనెల కలిగియున్న వేయబడెను. మరొక శ్రీపై తేలికైన కేసు కొట్టివేయబడెను. భూసావాలు జాతీయపాఠశాల ప్రధానో పాధ్యాయుడు ఎన్. ఎమ్. గోస్వామిగారికి 3 నెలలు కలిగి వేయబడెను.

మీర్జాసంస్థాన రాజకీయసభ

కాశా సాహెబు వైద్యుగారి అభ్యుత్తరక్రింద సీసభ జరిగినది మీర్జా సంస్థానములోని ప్రజలయిబ్బందులను సత్కా నసంఘాభ్యుత్తుకు గోవిందరావు పట్టభద్రుడుగా వివరించిరి. పరిపాలనమున చాలమార్పు కలుగవలెనని నుడివిరి. పిమ్మట సభ్యు డుదుపన్యసించెను. బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును తెలకొల్ప వలెను. వాక్యాస్య రంత్రియము నొసంగవలెను. స్వదేశీవ్రతము నవలంబించవలెను. అస్పృశ్యులను తొలగింపవలెను. అనుశీర్షా నము లామోక్షింపబడెను. ఎస్. సి. కెల్కరు, డాక్టరు హరీ కరు, డాక్టరు సుబ్బాగౌగారు మున్నగువారు సభకు వచ్చిరి. అరెస్టుచేసి చేతులకు బెడీలువేయుట

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

నిబంధనల నుల్లంఘింపరాదు

విచారణలో నున్న వారితోలకు బెడీలు వేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఈ విషయమున పోలీసులు నిబంధనలు గ మనింపవలెను. పోలీసు లానిబంధనల నుల్లంఘింపరా దని బక్కా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

రా. బి. వైకుంఠ నాథసెనుగారు

చాల జబ్బుగా నుండుట

వెనుకటి కాంగ్రెసు నాయకుడు

యిబ్బతుకల వైకుంఠ నాథసెనుగారు కడపటిసారి కలకత్తాలో జరిగిన తేజోమహాసభకు సత్కా న సంఘా భ్యుత్తుకుగా నుండెను. అటుపిమ్మట కాంగ్రెసులో సంబంధము వరుణుకొనెను. ఇచ్చట సెనుగారు వంగరాష్ట్రమున జర్నలిస్టు మున చాల జబ్బునీతితో నున్నాడు.

చోడదాసెన్ను చెల్లించకుండుట

శిక్షితులు హైకోర్టులో ఆపీలుచేయుట

కలకత్తా హైకోర్టువారు శిక్ష తగ్గించుట

రంగపూరు ప్రజలు చాకిరాతిపడ్డను తెలిపకుండు టకు నిశ్చయించిరి. సర్కిలు ఆఫీసు పోలీసులతో వెళ్లగా గ్రామస్థులు వారిని కొట్టబోయిరి. ఆ సంకల్పమున గెండా ప్రధాను అబ్దు ప్రధాను అను వారిద్దరిని ఆరెస్టుచేసిరి వారికి రంగపూరు సెషన్సుజైలికి 3 నెలలు శిక్షవేసెను. వారు కల కత్తా హైకోర్టులో ఆపీలుచేయగా చెలి 3 నెలలుమాత్రమే శిక్ష సమభయించునట్లు వారు తీర్మానించిరి.

రై.హ.వి.ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

రాజప్రతినిధి వీడ్కోలువిందు

సిమ్లాలో విందు

ఆస్ట్రేలియా నున్న గు అధినివేశములలో భారతీయు లకు సమానగౌరవము చూపజేసెనని ఆశక్తులవారిని కోరె టకు శాస్త్రిగారు బహుశురే నుండుటకే 12 వ తేదీ కాత్రి సిమ్లాలో రాజప్రతినిధి శాస్త్రిగారి గౌరవాగ్రహ విందుచేసెను. ఆవిందుసభలో రాజప్రతినిధి శాస్త్రిగారికి అండులకు తగినవారిని చాల ప్రశంసించెను. శాస్త్రిగారికొక్కచే తగినవారిని ప్రశంసించుచు యిండియావంత్రి పంపిన రంలివార్తను చది వెను. శాస్త్రిగారిపుడు వెల్లి ప్రయత్నించిన వెంటనే ఆధి నివేశములవారు రంగీరింతురని తోచుచుగాని ఆ ప్రయత్నము నకు శాస్త్రిగారు ప్రారంభకలగుదురు. కాలక్రమమున కార్య సిద్ధి కలుగవచ్చును. ఈ విషయమున ఇండియా దొరతనము వారు సదుగ్రహం శాస్త్రిగారికి సహకారులై యున్నారని రాజప్రతినిధి నుడివెను. అధినివేశముల మంత్రుల సభాస మున ప్రశంసించెను.

శాస్త్రిగారు

అంతర్జాతీయసభలో ప్రతినిధిగా ప్రజలలో నమ్మనియ మించుటచేతనే యిండియ ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా ప్రజలలో కేరీభవించిని తెల్పెనని. విదేశములలో భారతీయు లకు గల అసౌకర్యముల విషయమున యిండియా దొరతనము కేరలము జాతీయప్రభుత్వమే శివదగును. అధినివేశముల ప్రభు త్వములతో స్వయముగ స్వదేశీయుడగు ప్రతినిధి శాస్త్రిగారి సమానలానర్పు రీతిని వ్యవహార పరిష్కార మొనరింప గారత దేశమున కోరుట మరింత గౌరవాధికర్యమును చూపుటచే. తేలి యు లీవిషయమున బాగుగా తరుచుగా గ్రహించియుండలేదు. అధినివేశముల మంత్రులుగూడ సభాసమున వెల్లిడించిరి. సామ్రాజ్య సభలో చివరకు లాకుకు బార్లగాకి యుపన్యా సము వలననే సమర్థు శ్రీశ్యాం మామోదంపబడినను ఉగాండా కెనియాలో భారతీయులగౌరవమునుగూర్చి లాయడుబార్ల గారి ప్రభుత్వమువారు ప్రతికూల నిర్ణయము చేయుదు రనియే తోచు చున్నదని చెప్పకకప్పకు. నుఆతి చాల హానికరము. ఆట్లు-రిగిన చాల యిబ్బందులు కలుగు నేనిపుడు వెళ్లు గూడ నిశ్చయి యోజనమే అగును (ప్రా కృష్ణ మణి కి యు టకు గల జాతీయ వ్రతములకు సంబంధించిన వివాదములను పరిష్కరించుటకు ప్రపంచమున గల రాజ్యాంగప్రతిష్ఠాసభలలో బ్రిటిషురాజ్యాంగప్రతిష్ఠాసభకే శ్రేష్ఠతము. ఆసమ్మతిహిం దుదేశములోనే పరిష్కరింపబడవలెను. అందులకు పాశ్చాత్యు లును భారతీయులును గూడ సభాసముతోను సామరస్యము తోను సమకృషాదరభావమును పూర్తిగా గ్రహింపవలెను.

ప్రజలకు నమ్మకము పూర్తిగా తొలగెనుట

నేను ప్రభుత్వముపై భారతీయులకు నమ్మకము పూర్తిగా తొలగిపోయినది. బ్రిటిషు ప్రభు త్వమువారి ఉద్దేశ్యములను గూర్చియు భారతీయుల కు లనమాత్రమైన నమ్మకములేదు. ఈ రీతిగా ప్రభుత్వముపై నమ్మకము పూర్తిగా భ్రంశమగుట కలిగె నధికమగు దుస్థితి వేరేదియును లేదు. గాన పాలక వర్గమునకు సంబంధించినవా రందరును మహోదారభావమును పురోవృద్ధిని స్పష్టముగ క్రియాయోపకముగ దేశీయుల కుచూసి మరల వారికి నమ్మకమును కలిగించుటకు గట్టిప్రయత్నము చేయవలెను. ప్రతి ఉద్యోగియును పురోవృద్ధి నిరంతర పురోవృద్ధినే ఆదర్శముగా నుంచుకొన వలెను. చాల దుర్భరస్థితి దేశమున నేర్పడినది. పాల కులును పాలితులును గూడ ఓర్పును తమను అత్యధికముగ పూనవలెను. ఉద్యోగులను గాని ప్రజలను గాని నిరుత్సాహపరుచుటకును వారివిరోధ ముల పెంచుటకును నేను ప్రయత్నించువాడనుగా నుగాని సిరాస్తులు ధనసంపద సంస్థానముల గెల్ వారిని లూడ గట్టుకొనినంతమాత్రమున యీ అన ర్థము తొలగునది గాదని నేను చెప్పక తప్పదు. ప్రత్యేక హక్కులకు లాభములను కాపాడుటయే ఘనకార్యము కాదాయ బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమున భరతఖండమును నిలుపుటయే ఘనకార్య మని యు ఆంగ్లేయులందరును బాగుగా గ్రహింపవలెను. ఇట్లు మెలిగిననే భరతఖండమునకును ఆంగ్లేదేశము నకును విశ్వమానవ ప్రపంచమునకును నాగరక ప్రపంచమున కంతటివని గూడ నాంగ్లేయులను తమ విధిని చక్కగా నెరవేర్చినవారగుదురు.

అని శాస్త్రిగారు నుడివిరి.

గుజరాతు రాష్ట్రీయ రాజకీయసభ

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి అధ్యక్షత

ఆనందుల 25-26 తేదీలను జరుగును.

ఆనందుల 25-26 తేదీలను గాంధీ సభి శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి అధ్యక్షత క్రింద గుజరాతు రాష్ట్రీయ రాజకీయసభ జరుగును. ఆ సభకు మితవాదులను స్వతంత్రపక్షమువారిని గూడ ఆహ్వానించెదరు. స్వదేశీబహు విప్లవపరులు. శ్రీమతి, నిన్నుబాతుల అనాగరక బాతుల సభలుగూడ జరుగును.

* * *

అలహాబాదులో మరికొందరిని అరెస్టుచేయుట

దేవగాను గాంధీగారి సేగాక ఇండిపెండెంటు పత్రికకు వెనుక సహాయుడిటగు నున్న వేంకట్రాంగాని, కే. డి. మాట గారిని అలహాబాదునగర భిక్షాభతుసంఘ కార్యదర్శి భాను చరి పెట్టుమందిని గూడ అరెస్టు చేసిరి. ఈ నెల 13 వ తేదీని న్యాయాధికారి జరుగును.

* * *

మూల్వీవ్యవహారములు

క్రాంతి శిక్షలు

సత్యాగ్రహాల మనోనిశ్చయము

“హిందాయి క్రాంతికి” పత్రికా పూనా విశేషము మే 9 వ తేదీని ఆపత్రిక కిట్లు వ్రాసెను:—

నిన్న మధ్యాహ్నము క్రాంతి పరంజి, డాక్టరు ఫాటక్ మున్నగు సత్యాగ్రహాలకు మేజిస్ట్రేటు కిట్లను విధించిన పిమ్మట, వారందఱొక మోటారులారీలో చించావారు గొరిపోడిరి. ఆమోటారులారీ 10 అడుగులు పొడవు, 5 అడుగులు వెడల్పుగలిగి. తాతాకంపెనీ వారిది. ఈమోటారు లారీలో 32 మంది ఖైదీలు, 8 మంది పోలీసులు ఎక్కిరి. స్థలముదొరకక డాక్టరు ఫాటక్ గారు నిలిచి యుండిరి. చించావారొక ఖైదీలందరచ్చటిపజచే ప్రముఖులాలంకృతులు చేయబడిరి వారికి ఫలాహారములు కూడ ఇయ్యబడెను. అచ్చటనుండి వారు యరవాడ చెరసాలకు గొరిపోడిరి.

447 కిలోగ్రాముల క్రింద అరెస్టుచేయబడిన 32 మంది సత్యాగ్రహాలలో, 10 మందికి నిన్న మూల్వీ మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటు నాయకుగారు చెరి తెందుమాసముల కరిశిక్షను విధించెను.

రియోమార్కెట్ల మైదానమునం జొర గొప్పపూరంగ సభ జరిగెను. సత్యాగ్రహోద్యమనాయకుడు పి. యం. బొపతుగారు రచ్చట ఉపన్యసింపుచు, 10,000 మంది సత్యాగ్రహ వాలంటీర్లు చెరసాలకు పంపబడునకుగాని, 100 మంది సత్యాగ్రహాలు తమ ప్రాంతాల నన్నించువరకుగాని ఉద్యమమెన్నటికి మానవని దృఢనిశ్చయముగ బలికెను. కనీసపక్షము 5 ఏండ్లు ఈ ఉద్యమమును జరిపితిరవతము. అతడు మహాశాస్త్రీలదగ్గఱ 5 లక్షల సహాయము నుగోరెను. మహాశాస్త్రీనాయకులు గోతిన యెడల, సత్యాగ్రహ కార్యక్రమమును మార్పుటకు తమకధ్యం తరచుండ దని బాపతుగారు నడి విరి. సభాసదులందరు సత్యాగ్రహముగ తేవలెనని ఉపన్యాసకులంద రుగోధించిరి.

ఈ సత్యాగ్రహ ఉద్యమము సేమార్గముల నడుపవలెనో చర్చించి తీర్మానింపటకు మహాశాస్త్రీ దేశమందలి జాతీయనాయకులందరు చెరి ఒకసభ చేసెదరు. వాగున్నము లీ గారు జాతీయనాయకులంద రిచ్చటికి ఒకటి రెండు దినములలో వచ్చురు.

పుష్పగిరి స్వామిలవారి బలవత్సరము

(నెల్లూరు స్వకీయవిశేషము)

మే 12:—శ్రీ జగద్గురు పుష్పగిరి శంకరాచార్య స్వామిలవారు పొదిలె దేవిజనులలో సంచారము చేయుచుండఁ నొక గ్రామమున హిస చేతుబడిరియు మరణించిరియు తెలియఁచుచున్నది. వివరము లింకకు తెలియతము.

బల్లారిమండలకాంగ్రెసుసంఘము

అధ్యక్షులకు కార్యదర్శికి నోటిసులు

క్రీ. ప్రా. కోడు 122

మినతేనియకునేను 12-1922

2 బల్లారిజిల్లా మేజిస్ట్రేటు కేసరి 5-5-22

క్రీ. ప్రా. కోడు 132 క్రిందజిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు దేనిని ప్రకటించిన 158 ఏకైక శిక్ష చేయవచ్చునో అట్టి కరపత్రమును జి. భీమారావుగారు ప్రకటించి క్రీ. ప్రా. కోడు 108 కేసును నడికమించిరి. అందులకు పూచీకత్తు నియమితము విచారణ బల్లారి కలెక్టరు కచ్చేరిలో 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1-30 కు జరుగును. కరపత్రమిందుతో ప.పబడెను. కే. సి. మొలనీ, జిల్లా మేజిస్ట్రేటు.

కరపత్రముతోని విషయములు

జాతీయ సేవకు నిర్ణయించబడిన వాతమువిషయములు ఏప్రిలు 6 వ తేదీ మొదలు 13 వ తేదీవరకు 13 వ తేదీ గురువారమునాడు మహాములను మూసి వారటాలు జరుపవలెను. ఈ దిగువ వివరింపబడిన కార్యములను జరుపవలెనని కాంగ్రెసుసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

1. ఈ సంవత్సరమునకు తిరిగి కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుట (గునుము సంవత్సరమునకు నాలుగణాలు).
2. ఖద్దరుబట్టలను విక్రయించుట.
3. తిరుగుపర్యావరణానికి ధనమును సమకూర్చుట. ఏప్రిలు 13 వ తేదీ నీ జలీయ ను వాలాబాగు లో 1500 మంది భారతీయులు కదింపబడిరి. ఆనాడు భారతీయులను జంతువులవలె (ఉద్యోగులు) చూచిరి. వారిప్రాణములను తృణప్రాణముగ (ఉద్యోగులు) భావించిరి. ఈ అవమానమును తొలగించి ఆత్మగౌరవమును నిలబ్రతింపటకు గాంధీ మహాత్ముడు అసహాయోద్యమమును ప్రారంభించెను. మహాత్మునకు ఆరేండ్లు కారాగృహవాసశిక్ష విధింపబడెను. మహాత్ముడి పుడు చెరసాలలో నున్నాడు. అసహాయవారులు 25 తేలమంది కూడ చెరసాలలోనున్నారు. వారిని విడుదల చేయగోరువారును స్వల్పముగనైన దేశసేవ చేయగోరువారును యారీతిగా దేశసేవ చేయ ప్రార్థింతులు- బి. భీమారావు, అధ్యక్షుడు- గూడతూరు తిమ్మప్ప శక్తివ్రాల్లి సంజీవరావు, కార్యదర్శులు (స్వరాజ్య).

స్వారిసులో సినిమా తమాషా

ఒక స్వారిసు విశేషము కిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఒక ముందరైన శ్రీ కోడ్లమెంటు వెట్టెత్తిన వానివలె పరుకత్తును. ఆమె ఒక రివాల్యూరును త్రొక్కినది. వెంటనే వెంటబడుదురు. ఆనుంజర శ్రీ గణాలను ఒక కల్లంగడిలోకి చూడెను. ఎక్కడికిని కనిపించదు. ఆమె వెంట నానాబాతులు గల జనము గుంపుచుబడుదురు. వాకిలి కద్ద శొక గుంపు ఆమె అరచునేమోయని వేచియుండురు. వీధిమూలనున్న పోలీసు కదలక నిల్చునియుండును. ఒకటిరెండు నిమిషములలో ఆనుం దర శ్రీ చక్క-గ చిరునవ్వునవ్వుచు కల్లంగడివాకిలివద్ద నిల్చు నును. ఆమెచేతిలో నొక మ రివాల్యూరు కలదు. గుంపు వెనుకకు కదలును. మిస్ వెల్ వెట్టు (ఆనుందర శ్రీ) రివాల్యూరు నిరపాహ కరమైనదనియు, అదబోవు సీమీమా ఒకరంగము పూర్తియాయెనని చెప్పెను.

అలిఖుడు ముస్లిం విశ్వవిద్యాలయమునకు వైశాఖప్రభు నొసంగుచున్న గ్రాంటు సంవత్సరానికి రు 86000 లు చేయబడెను.

నటీనట ఈస్టు ఇండియా రైల్వే సమైక్యకట్టు జరిగినప్పు గు మహమ్మదు యానీ ఇంకొకరితో గూడ బామంగాచీ కూలీలను కొట్టెను. సకారాడిపూట్ల మేజిస్ట్రేటు వారిద్దరికి చెరి రెండు మాసముల కఠిన శిక్షను విధించెను.

పాకాల - భీష్మవరం రైలులో ముత్తాతూరి, చిన్నకుంతపల్లి ప్రేమనులవధ్య 13/2 వ మైలువద్ద 12 వ తేదీ ఉదయము 10 నుం 15 నిమిషములకు 207 సామానులమండి ఇంజను ఒక సామాను బండితో సహా క్రిందికి దొర్లెను. 2 గంటలలోపల రైలు బారుచేయబడెనని పాకాలరైలు నూపరింపెండెంటు తెలుపుచున్నాడు.

శ్రీమ పురమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్యే త్యాగి సకలవిరుదావలీ విరాజమాన శృంగేరి శ్రీవిరూపాక్ష శ్రీపీతాధీశ్వర శ్రీవిద్యాశంకరపదమా 22 వేళ ప్రకాశిత జగద్గురు శ్రీభోధానంద భారతీ మాంతాచార్య మహాస్వామిలువారు:—

ఆస్థానంలో శ్రీయాంజనేయస్వామి లగు శ్రీకాకుళం వాస్తవ్యులు వైద్యకాశ్రీ, ఈశ్వర సత్యనారాయణ కర్మగారికి— ఇతోధిక శ్రేయోభివృద్ధి శ్రీపీతాధీశ్వర నిత్యము అనేక నారాయణస్మరణములచేసి వ్రాయించిన శ్రీముఖపత్రం:—

మీరు శ్రీకాకుళం మహాముని డి 4-5-1922 తేదీని వ్రాయించిన విజ్ఞాపనపత్రం డి 7-5-1922 తేదీని యేనుగుల మహల్ మహాముని శ్రీపీతాధీశ్వర మహా శ్రుతమయినది. అందుల సంగతులను మీ బోల్లట శ్రీపీతమంతురు అభిమాన తీతయమున గ మనించి యీశ్రీముఖపత్రం జారీ చేయించినారము. “అభినవ విరూపాక్షపితము, ఉత్తర సగ్నారు” అను కీర్తికతో శ్రీముఖములను వెలువరుచును నొక పీఠముతో శ్రీవిరాజందస్వనింహ భారతీ స్వామిలవార (పూర్వారత్రవమున ఉపపూజిత కృష్ణమూర్తిగారు) సంచారము చేయుచు, నుమారు రెండుమాసములనండి మీగ్రామములో నున్నట్లును పీఠములకు జరిగెడి మర్యాదలను వారు జరిపించు కొనుచున్నట్లును సంస్కరింపబడవలసిన సంఘవిషయములను కొన్నిటిని వారు పరిష్కరించు నున్నట్లును మీరు వ్రాసిన విజ్ఞాపన పత్రికవలన తెలియుచున్నది. జనవరి 30 వ తేదీని వెలువడిన ఆంధ్రపత్రికయందు వారిపీఠమును గూర్చియును అధికారమును గూర్చియును సవిస్తరముగా వ్రాయబడియున్నది. అందువలన వారిపీఠము కల్పితము. వారు చెప్పినది అన్నియును ఆసత్యములు. వారికి పీఠప్రయుక్తయైన అధికార మేవిధమయినదియును లేదు. వీరికే కాదు. వీరి గురువులకు కనకదండి స్వామిలువారనువారికి కూడను లేదు. ఇట్లు సదరు కనకదండి స్వామిలువారు మావై రాజమండ్రి కోర్టులో తెచ్చిన దావాలోని ఆకనకదండి స్వామిలువారి వాద్యాలమునలనే స్పష్టమగుచున్నది. ఇకనావారు, “హా పిటియాపాక్ష పీఠములు మాకధికారము నిచ్చినారని” చెప్పిన మాటవైని కోర్టువాడు విచారించి హాపిటియాపాక్ష పీఠములకుగాని శృంగేరి గ్రామి ఇతర పీఠములకుగాని మనపీఠమువైన వేదిభయిన అధికారము తేదని యును అందువలన వారు యిచ్చిన అధికారములు యెంతమాత్రమును చెల్లలేకనివియును. పరిష్కరించి దావాను ఖర్చులతో కొట్టివేసివారు. అందువై కనకదండి స్వామిలువారు అపిలు చేసినారు. అపిలుకూడా ఖర్చులతో కొట్టివేయడమయినది రెండుకోర్టుల ఖర్చులను వారు మారు ముజరా యిచ్చుకొన్నారు. ఇట్లుండగా పోర్డ్రెక్ వాడు వేపునవలె వారు చేయుసామానమునకు మేమత్యంతాశ్చర్యమును పొందుచున్నారము. వారట్లు చేసినను మాఃస్వముల వారికి లోబడుట యుక్తముకాదు. ఏమని “శు. మోవై స్వాం దేవతా మతయజతే. ప్రస్యామై దేవతాయై వచ్చతేన పరాం ప్రాప్నోతి పాపీయాన్ భవతి” అనుకులిచే, “కానాయదండమా లేకయతి: పూజ్యోన సంశయ:” అనిమీరు వ్రాసిన సామాన్య యతి విషయక మగు కనకదండి-ఇచ్చట కుంకిత మగుటయే గాక యిట్టి యతులు సత్కరించుటచే యీసందర్భమున “పాపీయాన్ భవతి” అనుపూర్వక్రొత్తప్రకృతమగుచున్నది. కావున అభిజ్ఞులగు మీబోల్లట ఇతోధిక మృత్యువ్రాయబులెదడు. లో. ద చల్లాపల్లారావు అనుకవిడు మాపీఠపుపేదవెట్టుకొని సకాధిపతిని, మీరు వ్రాసినవై కీర్తికల శ్రీముఖములను జారీచేయించి ఆనకాపల్లి వైపున సంచారము చేయునంతలో లాలంకోడూరులో విజయ నగరవాస్తవ్యులగు మహారా. కానుకుర్తి కృష్ణారావు పంతులు గారు మాచి వైకి కోంగ్రెస్ చేయుటపట్ల ఆయన (దొంగసవాసి) పట్టుబడి-విచారించుచుండె-యెనిమిదిమాసములశిక్షను పొందినారు. ఇంకొకటి:—లో.దపక్షిడిస్వామిలువారు ఆని వాడుకగల యొకరులనుండి కల్పితముననే వెంటబెట్టుకొని పలకపూజిలో నొకరికి ఆంక్షపత్రికను జారీచేయించినందునకై తేనుచేయబడి, అనధికారముగా ఆంక్షచేసినందుకు తెందుమాసముల శిక్షయును నూరురూపాయలు జరిమానాయును విధింపబడగా బహువిధముల ప్రార్థించుకొనగా నూరురూపాయల జరిమానాతోనే వడ్డెక్కివారు. ఇట్లనేకము లున్నవి. అవి యన్నియును వ్రాయబనించెను. ఈవైవిషయముల నన్నిటిని అచటి ప్రముఖు లయి:ట్టియు శ్రీసీతాభిమానకాలు వైట్టియు గురు:క్రీ ప్రభులై నట్టియును. రా. శ్రీ. బ్రహ్మకవి:రాశ్రీ, గారు, కూచిపట్టు సద్భావ పరబ్రహ్మకాశ్రీ, గారు, జటప్రోలు సర్వధర్మంగారు మొదలగు అస్పద అరి ప్రముఖ సామానులకుకూడ, మూతరభిన శ్రమయని యాగా చింపక మీరు తెలుపవలసినది. శ్రీసీతాభిమానగా యేనుగుల మహాస్వామిలవారే ప్రస్తుతము మేము నికరించి యున్నారము. ఇది నారాయణస్మరణము.

జగద్గు (శ్రీ) భోధానంద భారతీమాం
అచార్యమహాస్వామిలువారు.

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ మే నెల 13-వ తేది

శనివారము

రొనాల్డు ప్రభువు

క్రియలు లా సనరణ చట్టము క్రింద కలకత్తాలో వేలకొలది వాటాదారులు, చిత్తరంజన దాసు, జితేంద్రలాల్ బెనర్జీ, శ్యామసుందర చక్రవర్తి మొదలగు సుప్రసిద్ధ నాయకులను కారాగృహమునకు బంపుటకు, కారణభూతు లయిన రొనాల్డు ప్రభువుగారు, జెంగాలు గన ర్ని రు పడవని ముగించి ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలిన పిమ్మట, హిందూదేశ స్థితిగూర్చి విచిత్ర వ్యాఖ్యానము గావించుచున్నారు. ప్రస్తుతాంధోళనము ప్రజాసామాన్యమున వ్యాపించి వారిని ప్రేరేపించుట రొనాల్డు ప్రభువుగారు తెలిపిరి. ప్రజాసామాన్యమునందు నిరాకరణోద్యమము వ్యాపించుటబట్టి, దీనిని ప్రజల యుద్ధమ మని చెప్పవచ్చును. ఇది వరకు నలె, విద్యార్థులు కొందరు మాత్రమే, రాజకీయోద్యమమును నడుపుట లేదు. అన్ని తరగతులవారిలోను ఈ యుద్ధమము నాలుకొని యున్నది. ఇందుకు కారణ మెట్టియో రొనాల్డు ప్రభువుగారు విరూపింపరు. కారణము లేకుండ కార్య ముండదు. కేవలము పెచ్చుధరల వలననే ఇంతటి యశాంతి ప్రబలిన దని చాటుకొన వీలు లేదు. ప్రజలకు దుర్భర మగు కష్టములు గలవు. వారి నివాసమునకు ఎన్ని ప్రయత్నముల జేసినను, లాభము గలుగుట లేదు. పంజాబు, కిలాఫత్, స్వరాజ్యసమస్యలును, అధిని పేత రాజ్యభారతీయుల సమస్యయు, వీరియందు ప్రధానస్థాన ముక్రమించినవి. ఈ సమస్యలు పరిష్కార మగు సాధనము గనుపించక, గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద ప్రజలు చార్లస్టౌరహిత సహాయనిరాకరణోద్యమమును చేపట్టిరి. ఇప్పుడ యు న ను, ప్రజాభీష్టమును నెరవేర్చుటకు మారుగ అధికారు లి యుద్ధమము నణచినేమి బ్రయత్నించుచున్నారు. ఇందుమూలమున దేశమునందు అశాంతి దగ్గుటకు మారుగ మరితర సత్తెయించు చున్నది. రొనాల్డు ప్రభువు వంగదేశమునం దవలంబించిన తీవ్రనిర్బంధములవలన, నిరాకరణోద్యమము వంగ రాష్ట్రమునం దతిత్యంతముగ వ్యాపించెను. కాని, మహాత్ముని యపదేశములను జవదాటక, వంగ దేశీయులు అహింసావ్రతమును నిష్కర్షగ కొన సాగించిరి. ప్రాతమార్గములను పూర్తిగ విడనాడిరి.

ఇటులనే దేశమందంతటను, ఎన్నికష్టములు తలస్పించిన భారతీయులు నిగ్రహము నవలంబించిరి. గాంధీమహాత్మునిచే లోకోత్తరపురుషుని నిర్బంధించిన పిమ్మటగూడ, ప్రపంచమంతయు ఆశ్చర్యమునెందునట దేశము ప్రశాంతముగనున్నది. ఉదేశము ఎక్కడను గనుపించదు. అహింసకు పూర్ణవిజయము గలిగినది. మహాత్ముని మనము సంతృప్తిపెడినది. భారతీయుల కార్యదీక్ష మరిత బలపడినది. సుదర్శము లిటులుండ, గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టు ఎట్టి అల్లరి లేకుండ గడచె ననియు, ఇండియా ప్రభుత్వపుపద్ధతి విజయము బడసె ననియు, గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుతో ప్రజలలో నాతనిపలుకుబడి తగ్గె ననియు, రొనాల్డు

ప్రభువు చెలుపుచున్నాడు. మహాత్ముని అరెస్టు సమయమున అల్లరు లేమయిన జరిగినచో, నిరాకరణోద్యమము అపజయముగాంచె నని, విమర్శకులు తప్పుక గేలిజేసెడి వారు. అల్లరుల కవకాశము లేక, దేశమంతయు ప్రశాంతస్థితిలో నుండినను, గాంధీపలుకుబడి తగ్గినందులకును నిర్బంధవిధానము జయముగాంచినందులకును ఈ స్థితి నివర్తనమని విమర్శకు లిప్పుడు తెలుపుచున్నారు. ఇంతకన్నను వ్యర్థవాదముండదు. దేశమునందు ప్రశాంత వాతావరణము వ్యాపించియుండుట గాంధీమహాత్ముని యుద్ధమమునకు విజయ చిహ్నమనుటకు సందియములేదు. సాధుపుంగవుడు మహాత్ముని నిర్బంధింప వలసినవృత్తయు, నిర్బంధము జరిగినను మహాత్ముని యపదేశానుసారముగ దేశము ఉదేశ రహితముగ నుండుటయు, ఉద్యమబలమునకును, ప్రజలలో జనించిన క్రొత్తమార్పునకును ఇతి ములు. గాంధీ నిర్బంధానంతరము, నిరాకరణోద్యమము చుట్టుముటు కొల్పోవుటకు మారుగ మరిత ప్రబలమగుచున్నది. మహాత్ముని యపదేశ కారణము లితేయించుచున్నది. మహాత్ముని సందేశము ననుసరించి, కద్దరు వ్యాపనముకొరకు దేశ మెక్కడు శ్రద్ధ వహించి పనిచేయుచున్నది. అరెస్టు మూలమున వారి పలుకుబడి తగ్గె ననుట గాని నిర్బంధముల మూలమున దేశము శాంతముగ నుండునుటగాని, సత్యవిరుద్ధములు. రొనాల్డు ప్రభువు ప్రతిపాదనము నిస్సారమైపది.

గాంధీమహాత్మునియొడ ప్రజల కడివర కత్వంతి భక్తి గలదనియు, వారిని భగవదంతసంభూతు డని ప్రజలు భావించుచుండిరినియు, రొనాల్డు ప్రభువుగారే యంగీకరించిరి. అట్టివారిపై గల భక్తి వెంటనే తొలగుటకు కారణము గనుపించదు. గాంధీమహాత్ముని సంపాదించిన అఖండకారవము నకు, అమానుషప్రజ్ఞలు గాని, అసాధారణమేధా శక్తిగాని, ధనసంపదగాని, వక్రత్వసామర్థ్యముగాని, ఉన్నతోద్వేగపదవులుగాని కారణములుగావు. మహాత్మునిగుణసంపదయు, సచ్చిలమును ముఖ్యకారణములు. వీనివలనకలిగెడి భక్తి భావము శాశ్వతముగ నిలిచియుండును గాని తాత్కాలిముగ నుండి పిమ్మట దొలగిపోవదు. మహాత్ముని భగవదంతా సంభూతు డనుటకు, భగవద్గుణములు వారియందు గనుపించుటయే కారణము. గాంధీమహాత్ముని జేసిన వాగ్దానమునకు రొనాల్డు ప్రభువు విపరీతార్థము జేయుచున్నాడు. స్వరాజ్యసిద్ధికొరకు నిర్వహించవలసిన విధులను కొన్నింటిని మహాత్ముని చేర్చినాడు. వానిని నిర్వహించిన, స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధింపకతరదని నుడివెను. దేశ మా విధులను నిర్వహింపనిచో, దోసము మహాత్మునిది కాదు. మహాత్ముని విధించిన సూత్రములు ఇప్పటికిని లేపటికినిగూడ సత్యములే. వానినెప్పుడు నిర్వహించిన, స్వరాజ్యమపుడే సిద్ధించును. మహాత్ముని సందేశమును దేశము పూర్ణముగ నిర్వహింపక బోయినను, అందుకొరకై విశేషప్రయత్నములను నలుపుచున్నది. చిత్తరంజనదాసు సతీమణి చెలిపి నటుల, స్వరాజ్యమును దేశము చాలవరకు సమీపించుచున్నది. తగు ప్రయత్నముల గావించి పాటు బడుచో, గమ్యస్థానమును త్వరలో జేరగలదు. రొనాల్డు ప్రభువుగారు తాము వంగదేశములో నవలంబించిన నిర్బంధచర్యలవలన, ఆరాష్ట్రమున శాంతి జనించినదని సుతెసించుచున్నారు. కాని, శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు బొంబాయి మితవాదుల సమావేశమున దెలిపినటుల, అరెస్టుల పరంపర వలన దేశమున అల్లరులు గలుగకబోయినను, అంత రంగమున నిజశాంతి గలుగ లేదు. దండనములవలన

జనించెడి శాంతి నిజశాంతిగాజాలదు. అశాంతి కడివై పూతబూయునుగాని హృదయపు గాయములను మాన్యుజాలదు. వానిని మరిత వృద్ధి జేయును.

గాంధీజీ పాటు సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిని బడయ నెంచెడి నాయకులలో అద్భుత మేధావంతులు గల రినియు, వారు తమ ప్రాచీనచారిత్రకవైభవమును గ్రహించిననియు, రొనాల్డు ప్రభువు గారి యుద్దేశము. పాశ్చాత్యనాగరిక సంఘర్షణము వలన తమ నాగరిక ముదంగంబునని, నాయకులు భావించుచున్నారు. తమ మనోభీష్టము నెరవేరుటకు వారు అవలంబించెడి పద్ధతులు రొనాల్డు ప్రభువుగారి కష్టము లేకబోయినను, వారి దృక్పథముపట్ల మాత్రము వీరికి సానుభూతి గలదు. ఇది కొంతమేలే. వంగదేశనాయకులు ప్రభుత్వపరిపాలనమును తీవ్రముగ విమర్శించుచుండు రని రొనాల్డు ప్రభువుగారు తలచినను, కొంతకాలమునకు వీరుశాసనసభలలో జేరి ప్రభుత్వవిమర్శన గావించె రని, వీరు ఊహించుచున్నారు. సురేంద్రనాథ బెనర్జీ గారి పక్షమును వీరు ప్రశంసించుట మితగణము. వెనుక సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు వంగదేశమున కు మూర్ఖాభిషిక్తుడుగాని రాజగ నుండిననియు, ఇప్పుడు మంత్రగ నుండిననియు, రొనాల్డు ప్రభువుగారు వర్ణించిరి. కాని, బెనర్జీగారు వెనుక నాక్రమించిన మహోన్నతస్థానమునకును, ఇట్టి స్థానమునకును ఎంతటి వ్యత్యాసము గలదో ఊహింపవచ్చును. రొనాల్డు ప్రభువుగారి ప్రశంసకు, బర్త్డాక్ రాజగారు గూడ పాత్రులయిరి. నిరాకరణాంధోళనము ఇంకను సాగుచుండు నని, రొనాల్డు ప్రభువుగారు నమ్ముచున్నను, తుట్ట తుడ కు మితవాదపక్షమే జయము గాంచు నని, చెలుపుచున్నారు. ప్రజల కష్టము లీజేరనంతవరకు, నిరాకరణోద్యమము కొన సాగుట నిశ్చయము. నిర్బంధములవలన ఈ యుద్ధమమును రూపుమాప యత్నించుట వ్యర్థప్రయత్నము. దేశమున వ్యాపించిన శాంతికి, నిరాకరణోద్యమశక్తి కారణము గాని నిర్బంధవిధానము కారణము గానేరదు. ఉద్యమము ధర్మబద్ధ మగుటచే, అయ్యది ధర్మపథమున నడుచుచున్నది. ఈ సంగతులను రొనాల్డు ప్రభువుగారు గ్రహింపరు. విగిలిన యధికారులును సత్యమును చూచుట లేదు. కాని సత్యము వేదో వేదో దానియంతట యది యే ప్రత్యక్షము గాకమానదు. రొనాల్డు ప్రభువు ముందేమిచేయుటకును ఇంకను నిశ్చయింపలేదు. కాని హిందూదేశపుగొమ్ము తినుచు, హిందూదేశముపై పగసాధించెడి సిజోహంప్రభువు, సర్ మైకేల ఓ డ్వయరు, మొదలగు రిటర్డు గవర్నరుల మార్గమును, రొనాల్డు ప్రభువుగారు గూడ అవలంబించెదరో లేదో, చూడవలయును.

మహాత్ముని కొనియాడుట

టి. వి. శేషగిరి అయ్యరుగారు నిరాకరణావలంబులు గారు. బెంటుగారు తయారుజేసిన స్వపరిపాలనా విధానము, గూర్చి యభిప్రాయ మొనగుచు, గాంధీమహాత్ముని భారతవర్షమునకు జేసిన సేవ నుగ్గడించిరి. మహాత్ముని రాజకీయరంగమున బ్రవేశించిన దాదిగ దేశమునకు మితిలేని నష్టము వాటిల్లె నని సంతతము బోధించుచున్న బెంటుగారికి, శేషగిరి అయ్యరుగారి వాక్యములు వెగటుగ దోపక మానవు. దేశమున శాంతిశాసనము మొదలగు నిర్బంధశాసనములను నిర్మించుటచేతను, పంజాబు దురంతములు తలస్పించుటచేతను, ప్రజలకు ప్రభుత్వమువారియొడ విశ్వాసము దొలగి, ఏమి జేయుటకును దోచక పరితపించుచున్న సమయ

మున, గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయరంగము బ్రవేశించిన నని శ్రేష్ఠగిరి అయ్యరుగారు సూచించిరి. గాంధీమహాత్ముని పద్ధతులతో తా మేకీభవింపక బోయినను, అయ్యరుగారు వారు చేసిన సేవను గుర్తించిరి. స్త్రీలు, పురుషులు, రైతులు, భూస్వాములు, ధనవంతులు, కార్మికులు మొదలగు ప్రజలెరికిని, రాజకీయపరిజ్ఞానము గలిగిన వనియు, మహాత్ముని ప్రబోధము ఇందుకు కారణమనియు, అయ్యరుగారి యుద్దేశము. ప్రస్తుత సమయమున హిందూ దేశ ప్రజలలో గలిగిన రాజకీయప్రబోధము, ఏదేశ ప్రజలలో గలుగలేదని వీరి తలంపు. దేశమునందు ఒకకొననుండి వేరొకకొనవరకు అద్భుతసంచలనము గనుపించుచున్నది. ఇందుకు, మహాత్ముడే కారకుడని, అయ్యరుగారు స్పష్టముగ చెలుపుచున్నారు. అక్కరునకు పిమ్మట, హిందువులలో మహాత్ముడియులలో ఇంతటి యొకమత్య మెన్నడును కుదిరి యుండలేదు. హిందువులను, మహాత్ముడియులను వేరు జేయుటకు అధికారవర్గ మిదివరకు బ్రయత్నించెను. నార్మల్ ప్రభువుగా రిప్పుడు మరల నట్టి యత్నము గావించుట కుద్దేశించు చున్నారు. దేశ నాయకు లనేకులు, హిందూమహాత్ముడియ సంయోగముకొరకు చిరకాలమునుండు కృషి పలుపుచుండిరి గాని, విశేషలాభము గలుగక బోయెను. ఉభయసంఘములమధ్యను హృదయ సంయోగము గురువుటకు గాంధీమహాత్మునికి ఒక్కనికే సాధ్యపడెనని, శ్రేష్ఠగిరి అయ్యరుగారు భావించుచున్నారు. భారతీయులలో పలువురికన్న మహాత్ముడు ఎక్కువదూరము వీక్షింపగలడు. దేశీయుల భక్తికి పాత్రులగు మహాత్ముని నిరసించుట, పాడిగాదని శ్రేష్ఠగిరి అయ్యరుగారు మందలించుచున్నారు. మహాత్ముని నిష్కారణముగ నిరసించెడి ప్రతిపక్షులు నిష్పక్షపాతబుద్ధితో పరిశీలించుచో, శ్రేష్ఠగిరి అయ్యరుగారి వలెనే, మహాత్ముడు చేసిన మహోపకారమును గుర్తించ గలుగుదురు.

వదునెనిమిదిమాసములు

గాంధీమహాత్ముని కుమారులగు దేవదాసు గాంధీగారికి క్రిమినలులా సవరణచట్టముక్రింద వదునెనిమిదిమాసముల విధిఖయిదు శిక్ష విధింపబడి నటుల, నేడు చేరిన తంతివార్త చెలుపుచున్నది. దేవదాసుగారు పదియవతేదిన ఒసంగిన యపన్యాసముకున, ఈశిక్షవిధింపబడెను. దేవదాసుగారు సంయుక్తరాష్ట్రములలో నుండిన జేయుట, అక్కడి యధికారులకు కష్టముగ నున్నదని తలంపవచ్చును. దేవదాసుగారి నిపుడు తొలగించుటచే, వారికి సంతృప్తిగలుగవచ్చును కాని, దేశభక్తులను నిరోధించిన మాత్రమున, అధికారుల తలంపు నెరవేరునని తలంచుట, భ్రమగాని వేరుగాదు. దేవదాసుగారి స్థానమును మరియొక రాకమింపకమానరు. దేవదాసుగారు, తండ్రికి దగిన పుత్రుడు. వారి కార్యదీక్ష, శాంతస్వభావము, సత్యప్రియత్వము, త్యాగశీలము, మనోధైర్యము, ఇటీవల బాగుగ వెల్లడియయ్యెను. ఇకాడివెండ్రు పుత్రికను నడుపుటయందేమి, చారీచారాస్థితిని గూర్చియు, షోరత్ గంజీస్థితినిగూర్చియు తాను నిజ మని నమ్మిన విషయములను వెల్లడిజేయుటయందేమి, దేవదాసుగారి సుఖము వెల్లడియయినది. తన భర్తయు, సుతులును స్వేచ్ఛను గోల్పోయినను, కస్తూరి బాయి గాంధీ గారు స్వరాజ్యస్థితికి సంతతకృషి పలుపు ననుటకు సందియములేదు. మహాత్ముని నిర్బంధమున కనంతరము, కస్తూరిబాయిగారు బర్మోలో ప్రచారము పలుపుచు నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణమునకై మిగుల దీక్షతో పాటుబడుచున్నారు.

భర్తసందేశమును నిర్వహించుట కమితోత్సాహము జూపుచున్నారు. దేవదాసుగారి నిర్బంధము ఆమెకార్యదీక్ష ఇంకను బలపడుటకుతోడ్పడును. ఈ నెల, 25-26 తేదీలందు ఆనందగ్రామమున జరిగెడి గుజరాతు రాష్ట్రీయ సమావేశమునకు, కస్తూరిబాయి గాంధీగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. త్యాగరూపిణియగు ఆమెసందర్శనము గుజరాతు రాష్ట్రవాసులను కార్యశూరుల గావించునని యూహించెదము. దేవదాసుగారు “కద్దరును ధరింపుడు” అను సందేశమును భారతీయుల కొసగిరి. కద్దరవలన స్వరాజ్యము లభించు నని, మహాత్ముడుపదేశించి యుండెను. ప్రజలు నిర్వహింపవలసిన ప్రభావకార్య మిదియే. ఇకార్యమును పూర్తిచేసిన, ప్రజలు ధన్యులయ్యెదరు. దేశము మోక్షము బడయును.

పంజాబు ప్రభుత్వము; మాలవ్యాగారు

మాంటాగామరి జయిలులో ఖయిదీలయెడ జూపెడి ప్రవర్తనముచుగూర్చి పంచేమాతరం పత్రికలో కొన్ని వివరములు ప్రచురింపబడెను. మాలవ్యాగారు పంజాబు గవర్నరుగారికి ప్రైవేటు సెక్రటరీగా రిద్దారా తంతివార్తను పంపుచు, ఆవిషయమును గూర్చి చెలిపిరి. జయిలునకు బోయి, ఖయిదీలలో నివిషయమై ప్రసంగించుటకు తమ కవకాశ మీయగోరిరి. ఇటులనే దేరాగాజ్ఖాను జయిలు లోనికి బోయి అక్కడి ఖయిదీలలో మాంటలాడుటకును అనుజ్ఞ వడిగిరి. కాని, పంజాబు ప్రభుత్వము వారిందుల కంగీకరింపరయిరి. మాలవ్యాగారి తంతివార్తలోని ఆరోపణలను కారాగృహముల ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారే విచారిం చెదరనియు, ప్రభుత్వ నియమితులుగానట్టి అనధికారులు జయిల్లోనికి బోవుటకు రూల్సు అంగీకరింపవనియు, మాలవ్యాగారి కొరకు రూల్సును సడలించుటకు లెమి క్షములేదనియు, గవర్నరుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. వ్యవహార మింతకన్నను వేరుగ జరుగ నేరదు. జయిల్లో నిర్బంధితులెంత బాధపడుచున్నను, అందునుగూర్చి విచారించకుండుటయే మేలు. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో, జయిలు కష్టములను నివారించుటకు మార్గములేదు. అవినీతికార్యము లొనర్చిన నేరస్థులతో పాటు దేశ భక్తులను జయిలు కష్టముల సనుభవింపవలసి యుండును. మాలవ్యా వంటి దేశనాయకులే జయిలు ఆవరణలోని కమగిడుటకు వీలు లేకుండ, ఇతరుల సంగతి జెప్పవలె?

రుష్యా ప్రత్యుత్తరము

జినోవాలో మిత్రమండలివారు రుష్యాకు పంపిన విజ్ఞాపనమునకు, రుష్యా యిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము విదేశవార్తలలో గాననగును. సోవియటు ఆదర్శములను మిత్రమండలివారు భగ్గుముజేయ నెంచినటుల, ఈ ప్రత్యుత్తరము సూచించినది. రుష్యాను శాశ్వతముగ బహిష్కరించుట అసంభవమని, రుష్యా ప్రతినిధులు చెలుపుచున్నారు. విదేశములలో ప్రచారము జేయగూడదను షరతును రుష్యా అంగీకరించుట లేదు. రుష్యాను, ఎవరును జయించి యుండనపుడు, ఓడిపోయిన దేశమువలె పరిగణించుట భావ్యముగ లేదని, ప్రత్యుత్తరము ఆక్షేపించుచున్నది. రుష్యా ప్రత్యుత్తరము ఆశాభంగకరముగ నున్నను, మిత్రమండలిదేశములవారు దానిని నిరాకరింపబూనుట లేదు. ఇందువిషయమై చర్చ జరుగవచ్చును. ప్రాన్సు ఎక్కువ అసంతృప్తి గనుబడుటకు

కారణము గలదు. బెల్జియము ప్రాన్సు త్రొక్కిన దోననే త్రొక్కును. ఇంగ్లండు, ఇటలీదేశములు మాత్రము విషయము నెక్కువ సామ్యముగ చర్చింపవచ్చును. ముం దేమి జరుగునో చూడవలయును. జినోవా సమావేశమునందు రుష్యాతో మిత్రమండలికి సమాధానము గుమరనిచో, రెండు కక్షలు యూరపుఖండమున నేర్పడి మరల కల్లోలము జనించుట సహజము. రుష్యా, జర్మనీల కలయిక సూత్రనోపద్రవకారణ మగును.

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు శాసనసభా కార్యక్రమము, — మే 1వ తేదీ నుండియు, వచ్చేయేప్రిలు 20వ తేదీ వరకును ఒక సంవత్సరం మద్రాసు శాసనసభా కార్యక్రమము, పోస్టేజీ లేకుండ 20 రూపాయలకును, పోస్టేజీతో సహా 24 రూపాయలకును గవర్న మెంటు ప్రెసు నూపరింపెండ్రుగా రి ఆఫీసులో అమ్మబడును. (ప్రకటన సంఘము).

గవర్నరుగారికి సెల్యూటు చేయుట: — గవర్నరుగారు ఉదయమండలమునందు తన మోటారుబండిపై పోవునపుడు కెలవువెన్ను నైసికోద్యోగులు సెల్యూటు చేయుట లేదని తెలియుచున్నది. గవర్నరుగారి మోటారుబండిని యీ క్రింది గుర్తులవల్ల తెలిసికొనవచ్చును. బండి తోలువాడు నీలపురంగు ఉడుపులుధరించును. రొమ్ముముండుభాగము ఎర్రకప్పు చేయబడియుండును. బండికి ఓడివైపున ఒకచిన్న ఎర్రతెండు యుండును. గవర్నరుగారు బండిలో నున్నప్పుడు రెండు వైపుల ఎర్రజుడా లుంచబడును. గవర్నరుగారికి సెల్యూటు చేయలేదని తిరుగ రిపోర్టు వచ్చిన నైసికోద్యోగులు తగువిధమున శిక్షింపబడుదురని చంద్రానుజ్ఞానమొందింపజేసెనుగా రు త్తరు వాస.గి. (మద్రాసు మెయిలు)

క్రి. శ్రీశేషులగు మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యంగారు బర్మాలో వ్యాపారముచేసి చాలధనమును గడించి విశేషముగ ధర్మములుచేసి విఖ్యాతిగాంచిన మల్లాది సత్యశింగంగారి కుమారుడు సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఈ నెల 8వ తేదీ ఉదయమున కాకినాడలో విషపడినెను (డబ్బల్ స్వయంసాయా) వలన ఎని పోయి నారని వినుటకు చాల చింతితున్నాము. వీరి మంచి యావకదశలోనే ఆకాలమరణము నకు పాలగుట మరింత సంతాపకరము. వీరియను శిశి ఏండ్లు మాత్రమే. వీరికి బిడ్డలులేరు. దత్తతాధికరము నిచ్చుచు వీలు వ్రాసి. వీరికులమువారగు అగ్నికుల క్షత్రియుల (వల్లవారు) విద్యాభివృద్ధికి 4 లక్షలును యానామునుండి కాకినాడకు పోవు రోడ్డు ప్రక్కను నూతులను త్రవ్వించుటకు నుచితవేంద్రపాకలను వేయించుటకును 1600 ను యిచ్చునట్లు వీరు వీలుచేసిరి. భార్య ఒకపిల్లవానిని దత్తత చేసుకొనక పోయినను దత్తత చేసుకొనినను ఆ దత్తకుమారునకు బిడ్డలు కలుగకపోయినను తన యావదాస్తిని ధర్మములక్రింద వినియోగించవలెననిగూడ సుబ్రహ్మణ్యంగారు వీలు వ్రాసిరి. వివాహబహదరు యుగవేటి శేషగిరిరావు, ఎన్. కృష్ణమూర్తి నాయుడుగార్లను ధర్మకర్తలనుగా నియమించిరి తెలియుచున్నది. సర్వేశ్వరుడు సుబ్రహ్మణ్యంగారి ఆత్మకు శాంతినిసంగుగాక!

10 వ తేదీ ఉదయము జిల్లాదారు నుండి డబ్బల్ వయిత వెళ్లుచున్న నెం 6 రు ప్రయాణికుల రైలులు కుక్కాడు నుండి సిరీకి వెళ్లుచున్న నెం 12 రు సామానులరైలులతో డిల్లీకు వెళ్లు. 3 రు ప్రయాణికులు మృతినొందిరి. 7 మందికి గాయములు రిగిలెను.

పల్లికుసర్వసుల కమిషన్ వారి శిఫారుసుల ప్రకారము అస్సాం ప్రభుత్వమువారు సహకార సంఘముల రిజిస్ట్రేషన్, పరిశీలనలకై రైళ్లు పని ప్రావిడ్లు సర్వీసువారికి ఇచ్చివేయుటకు తీర్మానించిరి. మొదటిది తల్లె ఐమే ప్రావిడ్లు సర్వీసు ఉద్యోగియొన కిచ్చివేయబడును. కొంతకాలము గడచిన పిదప రెండవదికూడ వీరికే ఇయ్యబడును.

ఇదివరకు ౧౦టే సామ్రాజ్యమున ఎంతెక్కువెన్న యూ
వెనియనునారీ తార్యధారము అధికమాయెను. సామ్రాజ్యమునం
దన్ని ధాగములందును రహదారిల నశివృద్ధిజయవలెను ఇండ్ల
పై నాగవర్షులు ఎప్పుడును తమ ప్రభుత్వమువారితో వాయు
వార్తలద్వారా ప్రసంగించుచుందును. భారతదేశమున వివిధగు
రికింగుప్రభువులద్వారా పుష్కల సేవకరతీవార్తలం నిర్వహ
తులందు మూడురోజులవరకు జేరలేదు.

నేనిపుడు ఒకటిరెండు విషయములు నడిగెదను. మన యాశ్చర్యము అధినివేళ రాజ్య స్వపరిపాలనచేసా? అదియే వాగ్దత్తమొనచో, మనమందరము నేకముగానితే, పరిపాలన సాధ్యమగునా? గీతగీచి యిచ్చుచున్నచో యెప్పటి కయిన స్వపరిపాలనము వచ్చునా? మనకుపొండుపులక పూర్వ మందును యిప్పుడును ఆగ్రహమున్న దనుకొందము. ఇతే వశతలత్పరుల నేరమును శిక్షింపజేయుట రాజకీయ విజ్ఞానమా? రాగద్వేషములచే మన మధులము గాగుదము. ఆయన తోటి వారలకన్న గాంధీ దూరశృష్టి గల్గి యున్నాడు. ఆ పురుషుని మాహాత్మ్యమును, స్వాధీనహితమును, కాశ్యోత్సాహమును, జేతభక్తియు, ప్రజలను, అన్నితరగతుల వాని హతులవారిని ఆకర్షించెను. ఆయనను అవమానపరచుట మంచి పాలనావిధానముగాదు. ఆయన భావప్రేరుకుడు గావచ్చును. ఆయన అంతియే. ఆయన శిష్యునవి ఆ సభ వయోగ్యములు గాకపోవచ్చును. ఆయన మొండివాడను జేయు వాడు గావచ్చును. అయితే ఆయన వ్యాజయమంతయు జీవిత మంతయు జేకనేవజేయుటకు అర్హింపరాగినది. నేనివిషయమై యింత శిష్యుండులకు తుమాపణ గోర నవసరములేదు. విజేతము లతో ప్రజలకేవిషయమునందు సదభిప్రాయము గలగజేయుట నియంత్రేత మగుటచే, మీ పుస్తకము లో భారతీయుల అన్ని పక్షముల వారి యభిప్రాయములుంటి వాంఛనీయును. కావున నేను గాంధీని సగము మనస్సుతో సమర్థించిన వాక్యములందు ఆప్రస్తుతములు గావు. ఒక్క విషయముతో నేను మీ యభిప్రాయములతో నేకీభవించెదను.

మలబారువునర్మిర్మాణము.

స్వైమలుకమిషనరు నాపుగానివేదికము.

మలబారు స్వైమలుకమిషనరుగ పనిచేయుచున్న నాపు గారిజీవల వాస్తవపురి ప్రభుత్వప్రభుత్వముగ నియమింపబడిరి. మల బారునందలి పరిస్థితుల విషయమై వీరిక్రిందివేదికమును ప్రభు త్వమునాటికే పేరి.

కడచిన అక్టోబరు మాసమున నేను మలబారు స్వైమలు కమిషనరుగ నియమింపబడితిని. శీఘ్రకాలములోనే విప్లవప్రదేశ మలంకు యాదము నిలిచిపోవు నని నేను తలచితినిగాని అట్లు జరుగలేదు. వైశాఖమాసము పిల్లవరి లేవలేదేమో అనుభవమందుం డెను. ఆ తేదీకు మలబారు నందలి విప్లవప్రదేశముల పరిపాల నము మిలితరీవారిస్వాధీనమునందుండెను.

సివిలు పరిపాలనము

ఫిబ్రవరి 25 క తేదీనుండి సివిలు ఉద్యోగులే మలబారు జిల్లానందలి పరిపాలించుచుండిరి. ఇంకను కొంతమంది బిప్లవ కారులు పోలీసువారికి చిక్కుపడక యందుటచేతను, కాంతి రిసీతులు సంపూర్ణముగ స్థాపితము కాకుండుటచేతను ఉద్యో గులకు ప్రత్యేకాధికారములు ఇయ్యవలసివచ్చెను

నిరాధారులకు సహాయము

బిప్లవము ప్రారంభమైనపుడు వేలకొలది ప్రజలు మలబా రునండి కొన్నినూరు పారిపోయిరి. కొంత ప్రభుత్వమువారు వారికంతరకు తగు సహాయ మొసంగిరి. మలబారు జిల్లానం దున్న నిరాధారుల కొరకు మలబారు సహాయ సంఘమువారు కళింగులు, పాలపూటలు మున్నగు ప్రదేశము లందు కొంపులను స్థాపించిరి. ఈ సంఘమువారి సందర్శనన ప్రశంసనీయుచునే చేసెనని వ్రాయుటకు మిగల సరిపేయి చున్నాను. కాగ్రాను సంఘమువారు బిహ్యము పంచిపెట్టుటకు తగువిధములు గావించిరిగాని వివరములు నాకు తెలియవు.

ప్రాంతవక్రైస్తవనిరాధారులకే సహాయ మొసగుటకు చుండెనుగాని మాపిలాల విషయమై ఎవరైనను శ్రద్ధవహించలేదని కొందరు నేకాభిప్రాయ మొనర్చిరి. బిప్లవమునల్ల మాపిలాలలో అనే కులకు జీవోపాధి లేకుండెనుట నిజము. అందు బిప్లవమునం బెట్టి జోక్యముచున్నారని మాపిలాల, మాపిలాస్త్రీలు, శిశువులు అనేకులు బాధపడుచును. అయినను మాపిలాలందు ప్రదేశములు అధికముగ బిప్లవకారుల స్వాధీనమునందుండుటచే పిరికెట్టి సహాయముచేయుటకు వీలులేకుండెను. ఇతర స్థలములందు మాపి లాలనితీ చక్కగనుండెనని ప్రభుత్వమువారికి తెలియుటచే వారికి సహాయమొసగుట అవసరమయ్యెను. అట్లు కాక సహాయ ముపే ట్టింపి కాంపు, తుల్యించివారికి తగుసహాయ మియ్యబడుచుండెను. వేలకొలది మాపిలాస్త్రీలు శిశువులు తొలగిపోయి మలబారునందల పరిపాలించుచుండిరి ఇటీవల ప్రబలి న వ దం తి కే వ ల ము నిరాధారమైనది. ఎన్నడునందలి పరిస్థితుల నియమ గమనించిన మాపిలాల విశ్వరూపములై నుభయక కాలము గడపుచుండి రని తెలియవచ్చును. బిప్లవసమయమునందు కొల్లగొట్టబడిన భవన భాగ్యముతో వాకెట్టి శిశువులతో కాలక్షేపము చేయుచుండిరి.

మాపిలాల పరిస్థితుల నరయుటకై జనవరిమాసమున ఒక విచారణ సంఘమున్నెరుపబడెను. మిలిటరీవారి సహాయముతో తొలగిపోయిందంతయు పర్యటన మొనర్చి, బిప్లవసమయమునందు మరణించినవారియొక్కయు, నిష్పంధింపబడినవారియొక్కయు కుటుంబమునకు సహాయ మొసగుట అవసరమని వీరి నివేదికలల్ల నెలిపిరి. ఈ విషయము సహాయసంఘమువారికి తెలుపబడెను. వారు ఒక ఉపసంఘము నేర్పరచిరి. అయినను శీఘ్రకాలములో కొంత పరిస్థితులు స్థాపింపబడు ననియు ఇట్లు సహాయ మొసగు చుండుట అవసరమగు ననియు నేను తలచుచున్నాను. అవ సరమగు విషయములందు సహాయసంఘమువారు తమ సహాయ మొసంగుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు.

హిందువులందరు ఇంకను తమ స్వగ్రామములకు పోతేదు అనేక గ్రామములందు గృహము లన్నియు బిప్లవము చేయబడి యున్నవి. గ్రామవాసులు గృహముల నిర్మించుకొనుటకై కష్టన శాయవారుల ఋణాచటము ననుసరించి ఒక సంవత్సరమువరకు డిడ్డి తేకుండా కొంత అప్పు ఇయ్యవలయునని ప్రభుత్వమువారికి సలహా పలికినాను. గృహనిర్మాణము ప్రారంభింపబడినది. ప్రత్యేకాధికారులు యీ విషయమై అన్ని పనులు చేయుచున్నారు. శీఘ్రకాలములోనే గ్రామములన్నిటి యందును వసతు తేర్చుదనని నమ్ముచున్నాను. ఇంట్లు కట్టుకొ నుటకే కాక రైతులకు పంటగింజలు కొనుటకును కష్టనశాయ పరికరములను తయారుచేసికొనుటకును, రాబోవు పంటకాలము వరకు జీవనము చేయుటకు తగు ఆహారపదార్థములు కొనుటకును కొంతమొత్తముకూడ ఇయ్యబడుచున్నది. బిప్లవకారుల గృహ ములను తిరుగనిర్మించువిషయము కొంతకొద్దిమైనట్లు ప్రభుత్వమున తోచెను. ప్రజలభవనము బిప్లవకారులకొర కుపయోగించుట యుక్తమాయని మొదట కొంతసందేహము కలిగెను. కాంతిరతి ప్థితులు శీఘ్రకాలములో స్థాపితము కావలయునని ఇట్టి జంట నాముల కాయంతగూడ దని నేను తీర్మానించుకొంటిని. గ్రామ జీవనాధిపతికి మాపిలాల జీవనము నలుపుటకు తగుపాత్రముల

కలుగ జేయుట అవసరమేదా? కావున మాపిలాలకు కూడ కొంతమొత్తము అప్పుగ ఇచ్చుటకు తీర్మానింపబడెను.

ధ్వంసముచేయబడిన కచ్చేరీలు, రోడ్లు, బ్రిడ్జిలు

ధ్వంసముచేయబడిన ప్రభుత్వ కచ్చేరీలలో ముఖ్యమైన వాటిని తిరుగ కట్టుట నవంబరుమాసమున ప్రారంభింపబడెను. మొత్తముగా ఇందుకొరకు 1 1/2 లక్ష రూప్యములు కావలసి యుండును. ధ్వంసముచేయబడిన బ్రిడ్జిలను రిపేరుచేయు విష యమై జిల్లాజోరువారు తగు ఏర్పాటులు చేయుచున్నారని, ఇందుకొరకు దాదాపు 50 వేల రూప్యములు కావలయునని తెలియుచున్నది. రోడ్లను కొంచెముగ రిపేరుచేయవలెను. వరము ప్రారంభముకాగా రిపేరుపనులు ప్రారంభింపబడినవి.

పరిహారములు.

బిప్లవమునల్ల నష్టము చెందినవారికి చట్టము ననుసరించి ఎట్టిపరిహారము ఇయ్యవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువారికిలేదని తీర్మానింపబడినది. అయినను బిప్లవకారులవద్దకుండినవలయుచేయ బడిన జరిమానాను, ప్రభుత్వమువారిస్వాధీనమునందున్న బిప్లవకారుల ఆస్తులను, బిప్లవమునందు నష్టముచెందిన రాజభక్తిగలవారికి పంచిపెట్టుటకు తీర్మానింపబడినది. ఇప్పటికి 50 వేల రూప్యములు జరిమానాలకేంద్ర నూలుచేయబడినవి. బిప్లవకారులకు కారాగృహ శిక్ష విధించక జరిమానా విధించవలయు ననియు, వారు జరిమా నాను నిష్క్రికాలమునందు తప్పక చెల్లించుచుండవలయు ననియు, అట్లు చెల్లించని వారు కారాగృహమున శిక్ష నుభవించిన వలయు ననియు ప్రభుత్వమువారికి సలహా ఇచ్చినాను. ప్రభుత్వమువారి సలహాను ఆమోదించిరి. ఇందునల్ల భవన అధికముగ చేరునని యు బిప్లవమునందు నష్టము చెందిన వారికి కొంతపరిహార మిచ్చుటకు వీలుండు ననియు నమ్ముచున్నాను. 21 లక్షల రూప్యములవరకు పరిహారము లియ్యవలయునని కొరయచు దర భాస్తులు పంపబడినవి. అనేకులు అధికమగు పరిహారము కొరి యున్నారు.

ఫైదీల విచారణ

శ్రీనికాశనపరిపాలన మంతమొందిన పిమ్మట మాపిలా ఫైదీల కేసులను విచారించుటకు మూడు ప్రత్యేక న్యాయస్థా నము లేర్పరపబడినవి. 16 మంది మాజీఫైదీల నియమించుట కు తీర్మానింపబడినది. ప్రస్తుతము కి మం ది మా క్రమే పని చేయుచున్నాను. ఫైదీలను నిందితుల నుంచుటకు కారా గృహములందు కావలసిన చోటు లేకున్నది. యుద్ధము సంపూ ర్ణముగ ముగియుటకే బిప్లవకారులను నిర్బంధించుట కేసుల విచారణ మున్నగు పనులు శీఘ్రముగ జరుగుచున్నవి. పాలపూ టునందలి సభాసభలు వృద్ధిచేయబడినవి. కళింగుల కానశూరు లందు క్రొత్త సభాసభలులు కట్టబడుచున్నవి. కారాగృహ ములందు కావలసిన ఎడము తేనయిన కొంతమంది బిప్లవ కారులను నిర్బంధించుటకు శిక్షించుటకు వీలు తేకు న్నది.

ఈ ఏర్పాటులనల్ల యాభిరుచి తొలగునని నమ్ముచు న్నాను కారాగృహనకుల నేర్పరుచుటకై ప్రత్యేకాధికారిగ నియమింపబడిన కలనలు కామెకొగారు త్వరతో కావలసిన పనులకు నేర్పరచినది చెప్పియున్నారు. ద్వైపాంతరవాసశిక్ష పొందినవారిని ఆడమాన్యుదీవుల కంపబడుదురు. కావున యీసమస్య శీఘ్రకాలములోగ పరిష్కరింపబడు నని నమ్ము చున్నాను.

ధ్వంసముచేయబడిన రికార్డులు

ధ్వంసము గాబడిన రికార్డుల విషయమై ఏమిచేయ వల యునో ప్రభుత్వమువారు చింతించుచున్నాను. రిజిస్ట్రేషను విషయమై నేను కొన్నిసలహాలు ప్రభుత్వము వారికి పంపియు న్నాను. ఈవిషయమై పరిశీలించుటకు ప్రభుత్వసభ్యులగు గౌ. శ్రీనివాసయ్యగారు మలబారునకు వెళ్లెదరని తెలియుచున్నది ఈవిషయమునం బెట్టిచిక్కు లేదని తలచుచున్నాను.

రెవిన్యూరీకార్డులు.

రెవిన్యూరీకార్డులను తయారుచేయుట జీవంబరుమాసమున ప్రారంభింపబడెను. ఈసంవత్సరము జమాబందీ ముగియువరకు యీవిషయమై అధికముగ వ్రాయుటకు వీలులేదు. ఈసందర్భ మున నెట్టిచిక్కు నుండదని తలచుచున్నాను. జిల్లానందంతయు భూమిపన్ను నమూనాచేయబడదని కొందరుకోరిరి. అట్లున్న టకు వీలులేదు. అనేకప్రదేశములందు పంటలు చక్కగ పండి నవి, రైతులు పంటలధన మనుభవించుచుండ భూమిపన్నును ప్ర భుత్వమువారిల వినుటచేయబడదో తెలియుచున్నది పన్ను అన్నిచోట్ల నమూనా చేయబడవలయునని జీవనలు ఆసనగుగారి ఉత్తరవు లేక రైతులు పన్నునమూనా చేయగందర్భమున ఎట్టి నిర్మాణము పెట్టుకూడదని ఉత్తరవు లొంగియుంటిని. పన్నును లభ్యముగ ఎన్నడునందు పనులు కావడెను. బిప్లవము జరిగినకే త్రవేకము నందు మాన్యుల వాయిదా, వాయిదాతేదీకాటికి, సంపూర్ణముగ చెల్లింపబడెను. పన్నుల తిరుగ ఇయ్యవలసి విష యమై కలెక్టరు తగువిధమునవిచారించి ఉత్తరవిచ్చించుండెద

అటవీ పరిపాలనము

ఈ ప్రదేశమునల్ల నిలబూరు అడవులయందు గొప్పదోడి జరుగునని భయపడుచుంటిని అట్లుజరుగలేదు కొంతకాలమునండి కేవులకు పంపుటకు వీలులేనందున, అటవీకాఖా కార్యాలయములు ధ్వంసము చేయబడ ఉచేతను కొంచెము నష్టము కలి గిని ప్రభుత్వకార్యము కొంత తగ్గినది.

మాపిలాల భావిప్రవర్తనము?

మున్నందు మాపిలాల ప్రభుత్వోద్యోగులపట్లను, హిం దువుల పట్లను ఎట్లుపవర్తించెదరో ఈహించుటకు వీలులేదు పిప్లవ ము నం పూర్ణ ము గ అంత మొం ది న ప్రదేశములందు నివసించుటకు ఇంకను హిందువులు భయపడు చున్నారు. మాపిలాల నిర్బంధింపబడుదు మేమో యని భయ పడుచున్నారు. కావున నిర్బంధింపబడవలసిన వారందరు నిర్బం ధింపబడినగాని కాంతి పరిస్థితు లేప్పటి హిందువులకును మాపి లాలకును ఒక విధమగు సఖ్యత ఏర్పడునని తలచుటకు వీలు లేదు.

గ్రామకాంతి జీవనమును భంగము కలిగించు బిప్లవకారు లందరు శీఘ్రకాలములో నిర్బంధిం ప బ డి కి టిం ప బడుదురు. స్వల్పనేరములు గావించిన మాపిలాల మాత్ర ము వైసనూచింపబడిన విధమున జరిమానాతో విడుదలచేయబడు దురు. ఇదేనూత్రము కారాగృహములందు ప్రస్తుతము శిక్ష నను భవించుచున్న ఖైదీలకుకూడ అవసరమిచ్చును. ఈయేర్పాటుచేచి తమగ లేదని కొందరు వాదించుచున్నారని మలబారునందు అనేకులు యావీర్పాటును ఆమోదించుచున్నారు. అతికాక నిం ది తుల గు మాపిలాల నందరను కారా గృహమున క్షిప్తవుటకు వీలులేదు. కావున యావీర్పాటే అన్ని విధము ల ఉచితముగ నున్నదని తలచుచున్నాను. బలవంతమునై మా లాలచే మహమ్మదీయులనునందు జేర్చుకొనబడిన హిందు విషయమై కొంతమాత్రానిబిప్లవము. వారు స్వగ్రామము వెళ్లిన మాపిలాల వారిని బాధించునని భయపడుచున్నాను. నిజముగ గూడ కొన్నిప్రదేశములకు వారు ప్రస్తుతము పోవుట కేకరముగాదు. ఈ సందర్భమున నిట్లు పరమతమునందు తేర్చిన మాపిలానాయకులకు మలబారునందలి తిమిశేయు విష యమై జిల్లామేజిస్ట్రేటుగా చాలాచింతించుచున్నారు. ఇందు వలన పరమతమును స్వీకరించిన హిందువుల భయము కొంత వశకు తగ్గినది. ఇట్లు మతమునందుజేయుట మహమ్మదీయుమత నూత్రములకు విరుద్ధము నున్నదని మాపిలానాయకులకు చక్క గ తెలియజేప్ప టవలెనము.

మాపిలాఖయిదీలు

మాపిలా ఖయిదీలచేత పనిచేయించువిషయమై కొంత వరకు ఆలోచించితిమి. ప్రభుత్వమున రామేశ్వరము కనాలు క్రైస్తవులయందు వారిని నియమింపవచ్చునని యూహించితినిగాని కాననభవారు కనాలు విధానమును నితాకరించినందున లాభ ము లేకపోయెను. బొల్లాతి ఉడుకులకేట రైల్వేనిర్మాణము నందు వీరి నుపయోగించుట యుక్తమని తలచుచున్నాను. వల్ల వమా క్వారీలయందు 500 మంది మాపిలాఖయిదీలు పనిచేయు టకు వీలుండును మోహూరు నిలబూరు రైల్వేనిర్మాణము ప్రస్తు తము కొనసాగుటకు వీలులేనందున కొంచెము ఇబ్బంది గలిగినది. అడమాన్యుకు పంపబడిన ఖయిదీలు అచ్చట అటవీ అభివృద్ధి కొర కుపయోగింపబడుచున్నారు.

నేను స్వైమలు కమిషనరు ననియండే యుండియున్న యెడల నీసందర్భమున అన్ని యేర్పాటులు కేసియుండును. ప్ర స్తుతము మలబారు ఆర్థిక ప్రసన్నిర్మాణమున కవసరమగు విధా నము లన్నియు ప్రారంభింపబడెను. కొన్ని బాపములలో నీయే ర్పాట్లన్నియు కొనసాగును. పంటలు పండుటకు ఇంకను కొంత కాలము పట్టును. అంతవరకు పొరుగులకు తగు సహాయము నొసం గుచుండుట అవసరము. క్రొత్తపన్నులను ప్రారంభించుటకూడ అవసరము. పంటని త్రవములను రైతులకు పంచిపెట్టు విషయమై తగుయేర్పాటులు చేయవలెను. సాధారణముగ కాలిపరిస్థితులు స్థాపితమగుటకు కొంత కాలముపట్టును. తొందరపడుటవలన లాభ ములేదు. అయినను జిల్లానందు జరిగినవిప్లవము కొన్ని వారములలోనే అంతమందునని తలచుటకు వీలులేదు. రాబోవు పంటలసమయము అనగా ఆగస్టు లేక సెప్టెంబరు మాసములతో మలబారునందలి ఆర్థిక విషయస్థితి అంతరించును. అంతటితో కాంతిపరిస్థితులకూడ స్థాపితమై ప్రజలు శుభముగ జీవితము గడపుచుండెదని దలంపవచ్చును.

ఎ. ఆర్. న

నార్మల్ పుష్కల హాచరిక

శ్రమ చెందకు

“సంక్షేపము” పత్రికా విలేజుకు లండనును నార్మల్ పుష్కల హాచరిక ప్రకటించి ప్రకటించగా వా రిల్లు నుడివిడి-
మహమ్మదీయులు అనుమానియై అర్థమును గ్రహిం-
చలేక చూపుచును కాంగ్రెసు పదియందు వా కార్య-
మును గర్హించుచున్నది. పోవును అవమానములు చాల అ-
పాయకరమున నున కిప్పుటి దెలిసినప్పుడు. వ్యక్తియభిప్రాయ-
ములున్నను, విర్రుండులానైనను మరెక్కడైనను సరే,
పోవు ఆనమానియవలెనప్పుడందరును ఏకమై తగినట్టి జెప్పె-
దరు. మహమ్మదీయులందు, సరిగా పోవునట్టి స్థానము నాక్ర-
మించువారెవరును లేనిమాట నిజమే కాని మహమ్మదీయులలో
చాలమంది మరుమగ్గు నుల్లమును తమవలె కలిపగా పరిగ-
జింతురు. బ్రిటిషు తెక్కల ప్రకారము 25 కోట్ల మహమ్మ-
దీయులుగలరు. మహమ్మదీయుల తెక్కల ప్రకారము 40 కోట్ల
మహమ్మదీయులు గలరు. చైనాయందుగూడ అత్యధికమహా-
మ్మదీయులుగలరు. మహమ్మదీయులందరును మత మను పాఠము
చే నొకటిగట్టబడియుండిరి. మిరు గ్రీకులకు భజమునిచ్చిన హమ్మ-
దియులను చంపించిన యెడల వారందరును విశిష్టప్రహసాస్వాద్య-
ప్రైకులవలె కనబడినవారు. నెల్ల మిమ్ములను ముక్కులతో పొడి-
చెదరు. చాకగొట్టెరు. మహమ్మదీయులు ప్రపంచమునందు
చాలవరకాక్రమించియుండుటచే రణరంగము చాల వికార-
మైనది. దానితో బోల్చినయెడల నైర్లండు ఫుట్ బాలు ఫీల్డు
వలెనుండును. అంగ్లేయులు గ్రీకులకు డచ్చిచ్చి అసిద్ధులైనందు
స్మిర్నాలందు మహమ్మదీయులకు అంపించినయెడల మిమ్ములను
భారతదేశ సరిహద్దులందు వేటాడెదరు. కెయిరో అల్లెగొడి
యాలయందు బాంబుల వేసెదరు. మహమ్మదీయులకు గాని
మరియెవ్వరికి గాని జ్ఞాపి మనకార్యములను మార్చుకొనవలసిన
దని నేను గొరుటుతేను. కాని ఆయుధములనుండి నమ్మకము
గల 25 కోట్ల ప్రజలకు కనిపిస్తున్నటువంటి చాల సమపాద-
ములు గలవని మాత్రము బ్రిటిషు రాజ్యాంగ విధాతలను హెచ్చ-
రించుచున్నాను.

పాలస్తీనును శిలకెంపుడు. పాలస్తీనునందును సంగ్రామ-
ము ప్రారంభింపవలసివచ్చియుండుటను విూకు దెలియునా?
పాలస్తీను నందు 700000 మహమ్మదీయులు గలరు. వీరిలో చాల-
మంది అల్బీయులు క్రైస్తవులును యూదులును గూడ గలరు
కాని వారికింకె తక్కువ. ఇదివరకు హిందరును స్నేహ-
ముతోడ నేయుండిరి. క్రైస్తవులను సులభము మహమ్మదీయు-
లు రక్షించిరి. కొన్ని కష్టములకు పూర్వము నేనచ్చటకు వెల్లి-
నప్పుడు అచ్చటి మహమ్మదీయులకు క్రైస్తవులకు యూదులకు
ను ఎట్టిస్వర్గమును నామగాన్నింపలేదు. సంగ్రామ సమయమున
పాలస్తీను మహమ్మదీయులు మనకు సహాయ మొనర్చిరి. నేను
గతమున మచ్చటికి జనినప్పుడు, నా కార్యము మొదలెను. ఒక
సాయుధకలకమును, కొంతమందిసాయుధభటులును, నైన విమా-
నమును నా వెంటనుండెను. అయిదొండులో నుండినా భారతదేశ
సరిహద్దులలోనుండినాయని నాకు విస్తయము జనించెను. పాల-
స్తీను యూదులబారీయనివాసస్థానమని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిన
పారభాయివిధానమే ఈనైతికప్రయత్నముల కన్నిటికిని కారణ-
ము. “ఇది మానివాసము. కలెక్టురుల కాలమునుండి మే మిచ్చట
నుండిమి. బోల్లివిక్కు యూదులుగాని మరి ఇతరులుగాని మాక
క్కరలేదు” అని పాలస్తీనుమహమ్మదీయు లంగరు. పాలస్తీను
నందు త్వలోనే గొప్పఅగ్నిపర్వత ముద్భవించును. దూరముం-
గున్న యెడేని ప్రభుత్వమువారు లండను మహమ్మదీయులకు
గాని చైనావారికిగాని బారీయనివాస మని ప్రకటించియెడల
లండనునకు దెట్టియుద్దేకములు ప్రజలునో అట్టిచే పాలస్తీనునం-
దుగూడ ముద్భవించును. వలసవచ్చువారు వచ్చినతరువాత పోలీసు
దళ మధిక మొనర్పవలసియుండు నని నమ్మెదను.

మహమ్మదీయులలో చాలజాతులవారు గలరు. కాని
మొత్తమునాద జూచినయెడల వారు మనకంటె సంగ్రాహితు-
కులు. దచ్చితులైన ఇండియావీపులందలి బావాతో ప్రారంభించి
అట్లాంటికునందలి మెరాకోవరకు గలమహమ్మదీయులందరును
నందు దమవారి కొన్నవకు అన్యాయముజూచి మర-
గతములకు మొదలుగలవారి నిషయ ములు
గతప్రచారలసంఖ్య చాలఅధికమన-
గను. మతప్రచారకులలో వాదాత్మ-
కము వారి పుణ్యతీర్థ మగు మక్కా-
గూతురు. వీరంగును మతభక్తిచే నచ్చట చేరుదురు

దేహస్థితి మారుకాలము

(బర్మాడు హాల్లందరు యం. డి)

(ఈవినింగు స్టాండర్డుపత్రికయందు బర్మాడు హాల్లందరు
గారు దేహస్థితి మారుకాలము” అనుశీర్షికతో 7. వ్యాసము ప్రక-
టించిరి. ఈవ్యాసము తర్జుమాచేయబడి ఈక్రింద ప్రచురింప
జడినది.)
12 సంవత్సరములక్రింద ‘మానవుని జీవితమునందు మార్పు’
అనువిషయమై నేనొకవ్యాసము వ్రాసియుంటిని. దానిని ప్రచు-
రింపవలయు నని తలచుచుండగ, ఇదోభావములతో ఈవిష-
యముగురించియే తర్జుమా నొకవైద్యపత్రికయం దొకవ్యా-
సము ప్రకటించబడెను. ఈరెండు వ్యాసములందును మాతనభావ-
ములు లేనవియు, ఈవిషయము లన్నియు 2000 సంవత్సరముల
క్రిందనే గ్రీకుదేశమునందలి వైద్యులకు తెలిసియుండెనని
అమెరికాలో ఒకవైద్యపత్రికా సంపాదకుడు అభిప్రాయ-
మొనంగెను.

డాక్టరు ఎడ్వీను ఆముగ్గ రీపేషమును గురించి వ్రాయు-
చు, నడివయసు వచ్చుచున్నపుడు భయపడుట యొక్కము కాదని
యు సాధారణముగ మోపులు ఆదశయందు తమ జీవిత ఫల-
మును అనుభవించుచు ఉన్న తీస్థియం దుండవలయునని వారు
అభిప్రాయభుడిరి. మానవుని నడివయసు దశ 40 సంవత్సరముల
నుండి 60 సంవత్సరములకు వ్యాపించు ననియు, 40 సంవత్సరము-
లకు పోటీనెమ్మట ఆకారము నంతును, నేపాము రంగుయంతు-
గను, నడక యందును మార్పు కలుగునని కూడ విూ వ్రాసిరి.
నాఅనుభవమును బట్టి 50 సంవత్సరములు దాటిన పిమ్మట ఇ-
ట్టిమార్పు కలుగునని నేను తలచుచున్నాను. ఈదశయందు ప్ర-
తిమనూజులు తనభావములందును, ప్రవర్తనము నందును, దేహస్థి-
తియందును మార్పు కలుగుచున్నదని తెలిసికొనును.

కొందఱో ఈమార్పు క్రమక్రమముగ కలుగుతుండును
వారు మారినవిషయమును వారు గమనింప జాలరు. మరికొంద-
రు దేహతత్వము మారినపుడును దే అని భయపడి చింతా క్రొం-
తులగుచుండుట. వీరికి జీవితమునందలి సుఖ వ్యాపారములు మం-
దునతమభకరములుగ తోచవు. భావోద్దేకము కొంతవరకుచ-
ల్లకును. ఉద్దేకముజీగించును. ముందు వెనుక అలోచన అధిక-
మగును. సంసారవిషయములందు క్రద్ధ అశక్తిమగును. నిమిత్తగం-
భీత్యభావము లధికమగును.

దేహమునందలి మాంసకండలయొక్కయు, రక్త వాళము-
లయొక్కయు, జలరాగ్నియొక్కయు పలుత్వము జీగించును.
అలసట అధికముగ నుండును. యవ్వనమునందలి దుర్వాప్యపార-
ముల ఫలితము కనబడును. ఆరోగ్యము చెడిన తిగుబడుముకలు
గుట కష్టమగుచుండును. గాఢమగు నిద్రయుండును. వ్యాధికితా-
ళగలకై తగ్గిపోవును. తనమరణకారణమును వ్యాధిఅంతరములు
పొడనూపును. 50 సంవత్సరములవరకు మానవు లాడ లెరుంగక
ప్రవర్తించుచుండెదరు. పిమ్మట తనదుష్ప్రవర్తనముల ఫలము
ననుభవించుచుండును. పురుషులకును స్త్రీలకును ఈదశయందు
దేహతత్వము సంపూర్ణమున మారును.

ఈసమయమునందు సంసారచింతలు అధికమైనను శరీర-
కష్టము అధికముగ చేయుచున్నను, దేహపటుత్వ మరితశీఘ్ర-
ముగ జీగించును. దేహమునందు ఉత్సాహము కత్తి తగ్గుటచే
విశ్రాంతి పుచ్చుకొనుట అవసర మగుచుండును.

ఈదశయందు ఉత్సాహము తగ్గునగాని దేహము కొంచ-
ముబలియును. భావోద్దేకముండదుగాని అనుభవపూరిత మగు
యొక్కాయు కవచముజూపావ మధికము. యావన భక్తియందు వలె

కాని ఆఫ్రికా అసియా మొదలగు నన్ని భాగముల నుండియు
నొకచో జేరిన వీరంగును ఎక్కువుగ విహిక విషయముల గు-
రించి సంభటిం చు కొ నెద రు. ఇం డి యా, ఈ జ-
ప్తు, పాలస్తీను, గాంధీమొదలగు బ్రిటిషువారికి సంబంధిం-
చిన విషయములనే వీరక్కుడుగ మాటలాడుకొనెదరు. మన
కంటె వీరికావిషయము తెక్కుడుగ దెలియును. తలపాగాధరిం-
చినంత మాత్రమున వెర్రివాడనియు ఒకటిగాలియజాలరనియు
ప్రమింపజను. వీరుమనవంటివారు ‘గాని మనచనుకొనునంతటి
హింసాత్మికులందులేరు. వారు వేరువిధముగా గన్పించెదరు. కాని
వాడెన్ని గు క్రేకటుమొదలగు అంగ వ్యాధియములందు ప్ర-
వేశించినప్పుడు మనకంతమాత్రమును దీసిపోవువారుగారు. విరిపు
వా రెంతరానితీచతురులో వీరుగూడ నంతచతురులే. మహమ్మ-
దీయప్రపంచముతో కృపనరములు జరుపునపుడు మనము చాల
జాగ్రూకతతో నుండవలెనని హెచ్చరించుటకు గాను ఈవిషయ-
ములను తెలిపితిని.—ది సండే పిక్టరలు మాక్సి 5 తేది.

(ప్రవర్తించి సుఖించుట వీరారే బోంజునను యాదశయందు కూడ-
సంతుష్టులైయుండవచ్చును. యావనము అంత జంపిందని ఈగ-
చుట నిన్నయోజనము.

వ్యాధియమును అవసరము

ఈదశయందు సాధారణముగ అందరు రుచ్యమగు పదా-
ర్థములను అధికముగ తినుచుండురు. ఇతరవిధము లగుసుఖముల-
ననుభవించుటకు వీరాలేనందున, వీరు సమృద్ధిగ భోజనము
చేయుచుండురు. కావున యాదశయందు దేహరోగ్యమునకు
ల్యాయము చేయుచుండుట అవసరము. భోజనవిషయములందు
కూడ కొంతక్రద్ధ వహించవలెను. పూర్వానుభవము ననుసరిం-
తనదేహతత్వమునకు ఇంపకపదార్థములనే భుజింపవలెను. 45
లేక 50 సంవత్సరములకు జతరాగ్ని ఇంచుక నుండగించును.
ఆ సమయమునందుఆహారమును కొంచముగ తగ్గించుకొనవలెను.
ఈదశయందు దేహము క్రొవ్వియుండుట ఒక రోగముకాదు.
వికారముగ లావుగయుండుట ఆసాధారణము అనారోగ్య-
జూచకము గాని, కొంచము లావుగానుండుట సహజము లాభ-
కరము. కావున అందరు నవ్వి లావుచెందవలెను.

వీరికి ముతముతలె నిరురపట్టు. సులభముగ మెలకుత-
వచ్చును. ఉదయమున చీకటితోనే మేల్కొనుట. నిద్రాభంగ-
మోపుట మిగులకష్టమగును. ఒకరాత్రియందు కొంతకాలము
నిరురపట్టునన్న మునుపటిదియు దేహము కొంచము అనారోగ్య-
ముగ నుండును. సాధారణముగ రాత్రి 11½ గంటలు మొదలు
ఉదయము 6 గంటలవరకు నిద్రించిన కాలమనినాఅభిప్రాయము.

అసంతృప్తులై యుండగలుగు

దేహమునందు కొన్ని ముఖ్యమగు నాళములున్నవి
ఆనాళముల ద్వారా దేహరోగ్యమున కవసరమగు సారము.
దేహమునందు వ్యాపించును. ఈనాళముల పలుత్వము తగ్గుట
కల్ల ముసలితనము కలుగునని కొందరు కాన్త్రజ్ఞులు సిద్ధాంత మొ-
నర్చిరి అయినను యీసంబంధమున మానవుని తత్వమును గమనిం-
చుట యొక్కము. దేహరోగ్యమును జీగించ జేయు భావములు,
వ్యాపారములుగలవారు శీఘ్రకాలములో ముసలివా రయ్యెదరు.
సత్త్వ వర్తములు చాలకాలము యావనదశయందే యుండురు.
భీతియు స్వభావము గలవారు ఎల్లపుడు ఎడతెగని వేతన
అనుభవించుచుండురు. ఉత్సాహవంతులు సంతుష్టిచెందు స్వ-
భావము గలవాడను సుఖము అనుభవించుచుండురు. కొందరు
ఎల్లపుడు ననపెట్టుచు గొలుగుచుండురు. ఇట్టి అసంతృప్తి
దేహరోగ్యమునకు పినాళకరము. విషమువంటి యీవాడు
మొదలంట నశింపజేయుట యొక్కము.

బుద్ధివ్యాపారములందు మార్పుండుట యొక్కము
వివిధవిషయముల గురించి ప్రస్తావించుచుండుట పరిశీలించు-
చుండుట లాభకరము. ఏదో ఒక విషయము నందేనిమగ్నుడై
యుండుటకల్ల కొన్నివస్తువులు కలుగును.

సంపూర్ణ ఆరోగ్యదశ అనుభవించుటకు నిర్ణీతమగుమా-
ర్గమేదియులేదు. ఒక్కొక్కరేదేహతత్వము, బాడుకలు పరిస్థి-
తుల ననుసరించి వారికి అనుకూలమగువిధానమును అవలంబించి-
వలెను.

కలకత్తా చెరసాల అల్లరుల విచారణ.

కలకత్తా, మే 12:—నేటివిచారణయందు ఇంకముగ్గురు
తైదిల సాక్ష్యములు గైకొనబడెను. ఒకమహమ్మదీయ తైది
ప్రార్థన కలుపుచుండగా వాడొక దళని కొట్టెనని వారు
ముగ్గురు నుడిచిరి. రాజకీయ సేరములు చెరసాల చేరినతరువాత
వాకితోపాటు తమకు నుంచిభోజనమును పెట్టుటలేదని సా-
మాన్యకయిడిలు అల్లరులకు పూర్వము రెండుసార్లు హరితాశము
చేసిపట్టు ఒకఖయిదీ డెప్పెను.

మాంటాగు. వెలుస్తరు గారల సంస్కరణములు

పంజాబు సివిలు సర్వీసువారి ఆసమ్మతి.

లాహోరు, మే 12:—“టిబెట్” పత్రిక ఇట్లు
వ్రాయుచున్నది.

మాతనసంస్కరణముల ప్రభుత్వము క్రింద పని చేయు
జాలనివాకింపునుల విషయమై మైకాధికారులతో సహా 84
మంది పంజాబు సివిలియనులు పంజాబు గవర్నరు సర్ ఎడ్వర్డు
మాక్సగ్గ గారికిని, రాజీనామానిచ్చుటకు పూర్వము మాంటా-
గు గారికిని ఒక మహాజరును పంపిరి. లండన్ ‘మార్సింగుపోస్టు’
పత్రిక మొన్న మాకు చేరవరకు మా కీవిషయము తెలియలేదు.

బొంబాయి ప్రభుత్వపు రాజకీయశాఖా కార్యదర్శి
ఎ. మాంటామరీ గారు మే 12 వ తేది నుండి 9 మాసముల
సెలవునిండ అంగదేశమునకు బయలుదేరి పోవుచున్నారు.

దుందుభినామ సం||రం వైశాఖ బ|| ౨, శనివారము

తాడేపల్లి పానకాలరాయడు

ఈతని పేరం బెక్కు శతకములును వైద్యగ్రంథ మొకటియు గలఁడుచున్నది. (1) మానసబోధశతకము (2) చిత్రబోధశతకము (3) పార్థసారథిశతకము (4) రామశతకము (5) లక్ష్మీదేవిశతకము (6) నృసింహస్వామి శతకము (7) రుక్మిణీపతి శతకము (8) నేత్రదర్పణమును వైద్యగ్రంథమును వ్రాసి నట్లు కనఁబడుచున్నది. తేవకీందమున శతకాలు రాజును హేంద్రవరపు వరకులు పానకాలరాయకృతము లని ప్రకటించినది ప్రమాదము. ఈతని గ్రంథములవలన తెలియుచున్న వివరములఁ బరీక్షించుకొందము- ఒకప్పు డీతనిఁగూర్చి యిట్లు వ్రాసియుంటిని:-

“ఇతఁడు మానసబోధశతక మనుభక్తిరసప్రధాన మగు శతకమును రచియించెను. “మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపుమా!” యను మకుటము గల యీశతకము పండితపావరజన రంజకమై యాంధ్రదేశమునఁ బ్రఖ్యాతిగల్గి మంచిపచారము నొందియున్నది. ఇతఁడు నేత్రదర్పణము (చిత్రబోధశతకము) దేవకీందనశతకము మొదలగు గ్రంథము వ్రాసినట్లు తెలియుచున్నది.

ఇతఁడు శ్రీవత్సగోత్రమువాఁడు- తాడేపల్లి రంగామాత్య నంతఃజుడు. “పటాశ్రు సంఖ్యాపనీ దేవకులగ్రగణ్యుఁడ”గుట నాదుపేరియొగి నని కవియభిప్రాయ మైయుండును. రంగామాత్యునికొడుకు కాజపూజ్యుఁ డగు సుబ్బారాయఁడు. అతనికొడుకు వెంకన్న. వెంకన్న భార్య మహాలక్ష్మి. ఈదంపతులకు (1) వేంకట్రాయ (2) సీతాపతిరాయ (3) పానకాలరాయలను ముగ్గురుకొడుకు లుదయించిరి. ఇందుఁ గడపటివాఁడు మనకవి. “అఖిలరాజాధిరాజ సభాంతరాగ్రపూజకుండ్రు!” వారెనగా? ఆరాజులఁ బేర్కొనియుండిన నీతని కాలనిర్ణయము నకు పీఠుండెడిది. ఈయన హరిభక్తుఁ డని యీ క్రిందిపద్యము వలనఁ దెలియుచున్నది.

సీ. శ్రీవత్సగోత్రుఁ డంచితఁటురాశ్రుసంఖ్యాపనీ దేవకులగ్రగణ్యుఁడగుతాడేపల్లి రంగామాత్యపుత్రుండురాజపూజ్యుఁడు సుబ్బారాయఁ డతనితనయుఁ డావేంకన్నకును మహాలక్ష్మియుకును తనూజుఁడము ముగ్గురము నందుచెలిగి వేంకటరాయ శ్రీసీతపతిరాయలకు సహాధరుఁ డ నేఁ బ్రకటముగన

గీ. పానకాలరాయఁ డనువాడ భవ్యయకుండనఖిలరాజాధిరాజ సభాంతరాగ్రపూజకుండ సర్వవిద్యావిరాజితాడనుసుజననేత్యుండ హరిభక్తిసుమహితుండను.

ఇతనిగద్యమువలననుతఁడు వేణుగోపాలభక్తు డనియు రంగయామాత్యపుత్రుఁ డనియు తెలియుచున్నది. ఇది తేఖకప్రమాదమైయుండును. రంగామాత్యునకుఁ బ్రపౌతుఁడు కాని పుత్రుఁడు కాఁడు. ఒకవేళ వెంకన్న రంగామాత్యుని మనుమఁడు కావునఁ బానకాలరాయనికంటె యగు వెంకన్నకు రంగన్నయను మారుపేరుండనేమో తెలియదు.

ఇతఁడు కొండపేటి నీ నిధము నర్జించియున్నాఁడు. సీ. రాజాధిరాజవి + రాజిత సత్పరిపాటి యైనది కొండ + పీటిసీమసకల వర్ణాశ్రమా + చార సత్కర్మబాహుమైనది కొండ + పీటిసీమసంగీతసాహిత్య + సరసవిద్యల నిరాఘాటమైనది కొండ + పీటిసీమఅతులితాస్థ్యవ + బ్రాకరవితతిచేఁబాటిల్లినది కొండ + పీటిసీమ

గీ. ప్రకటితైశ్వర్యసౌఖ్య సం + పదలంబాదలనఖిలజనముల కానంద + మతిశయిల్లుజగతి నేఁబదియాలు జే + శములతోననీటుగా నెన్నఁదగు కొండ + పీటిసీమ (నేత్రదర్పణము)

అహ! కొండపేటి యదృష్టము శ్రీనాథాదిమహాకవులచేఁ బొగడ్డ బొందినదే కాక “మనసాహరి పాదము లాశ్రయింపుమా!” అను శతకరాజును వ్రాసిన భక్తునిచేఁ గూడఁ బొగడ్డఁ గన్నది. పొగడ్డఁ గనుటయేకాదు. ఆకవిచే కన్నది. కొండపేటి యదృష్టము చూడుఁడు! గ్రంథకర్తవ్రాత

“న. అట్టిసీమాపదేశమున నుదగ్ధాగ్రమున నింద్రకిలాచలంబునకు మధ్యపదేశము మంగళాచలమున గల కృష్ణానదీ తీరంబున”

బెజవాడనుండి రైలుమీఁద గుంటూరు వెళ్లినవారికి కృష్ణమతెన దాటినతోడనే తాడేపల్లి - పిమ్మట మంగళగిరి - స్టేషను అన్న సంగతి విశదమే. ఈ తాడేపల్లి మనకవి జన్మస్థానము. కృష్ణకూడ గోదావరితో సముద్రం గాకపోయినను మహాకవులఁ గొందఱు తన పావనశీలంబులను బెంచినది! తన జన్మస్థానము ను గని యెట్లు వర్ణించుకొనుచున్నాడో చూడుఁడు. “నేనొకసారి యిటుట రైలుమీఁద సామానులు రాకపోఁగా వెడలితిని. కాని పానకాలరాయని జన్మస్థాన మని యెఱుంగలేదు. మానసబోధశతకము పుట్టిగ్రామ మని యెఱుంగలేదు. ఇప్పుడా తాడేపల్లి కవికంటె నాకు మనోహరముగ దృగ్గోచర మగుచున్నది. అతనివాక్యములనే వినుఁడు.

క. పదిరెండు పర్వతంబులు విదితంబుగ నదులు రెండు విభుఁడునృసింహుండుడదైన మర్తమొక్కటి పడపడి ముదమలరు తాడిపల్లి ధర్మిణి.

జన్మస్థాన మని యతిశయము వ్రాయలేదు. సత్యమునే వర్ణించినాఁడు. నా కేదినఁటఁగూడ నాప్రదేశముపై మనమున నొకవిధమైన యభిమాన ముండెడిది. దానికిఁ గారణ మెఱుంగవైతి.

ఈతని నామముకూడ మంగళగిరి పానకాలరాయనిదే యని ములభముగ మన మూహింపఁగలము. ఈతఁడు జన్మదేశము వైగలయభిమానముచే వ్రాసి మన కాహ్లాద మొదవించు నీపద్యమును దిలకింపుఁడు.

చ. తిరుమలగోఁ బ్రభాతవిధిఁ + దీటిచి నీలగిరి భుజించి కేసరగిరి జంధనం బలఁజి + చల్లనిదామము మంగళాద్రిలోగురురుచిఁ ద్రావి రంగపురిఁగోమతితోఁ జనఁగింతునట్టియాసరసునిఁ కేర నీవు మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపుమా.

తిరుపతిలోఁ గాల్య కృత్యములు తీర్చుకొని జగన్నాథమున భుజించి- సింహాచలములో గంధమలందుకొని- (భోజనమునకుఁ బిమ్మటఁ జందనమును బూయించుచున్నాఁడు. సింహాచలముగో నరసింహమూర్తి ముడిలికాక లడుగు నెప్పుడు గందముపూయుట (ప్రసిద్ధము) మంగళగిరిలో (తన జన్మస్థానముచెంత) తీయనిపానకములఁ ద్రావించి ప్రయాణబడలికలు తీర్చుచున్నాఁడు. ఈవెట్టిభగవంతుని నిత్యప్రయాణమునకుఁ గవి తన జన్మస్థానముచెంత భగవంతునికొఱకు చలివేంద్రపెట్టుచున్నాఁడు. అహ! కవి భక్తివర్ణనాతీతము. శ్రీరంగమున నాముక్తమాల్యదలో “నప్పిన్నది” తెండియైఁదికావున నామెను జేరి సుఖంప శయినింపఁ బోవు శ్రీహరిని మనసా ఆశ్రయింపుమా! పద్యమునందలి భావములు మధురము లని చెప్పట సూక్ష్మని కాగడాతోఁ జూపుట కావున నింతతో విరమించెదను.

చ. నీలయు గాలగార జడుఁడు నీటికినై యిల ద్రవ్యనట్లు నీవిల నవసానవేళ పరమేశ్వరుఁ గొల్చి తరింతునంచు నానలం బడ కేల! నేడె హరి సర్వశరణ్య రమేశ కావచే జలజదళాక్షు యందు మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపుమా.

పానకాలరాయఁడు పానకమువంటి తీయని పద్యముల వ్రాసి భక్తిరసమున ముంచివేసినది సత్యము (7-7-1918)

పానకాలరాయఁడు వ్రాసిన చిత్రబోధశతకములు మిక్కిలి రవ్యముగనున్నవి. నేత్రదర్పణమును కేఁజూచితిని. మానసబోధ శతకమై లిఖింఁ బోలికలేకయున్నది. ఆంధ్రనాయకశతకర్త తనశతకము కడపటిపద్యములలో దానొక మానసబోధశతకము వ్రాసిననని చెప్పకొనినాడు. మకుటము “మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపుమా” అని వ్రాసినది ననినాడు. అందువలన నీశతక కర్త లిద్వయిలో నొకరు దొంగ కావలసియుండెనని నేను వ్రాసి యుంటిని. ఇది సందేహమేకాని దానిని సిద్ధాంతీకరించుటకుఁ దగినంత బలమైన సాక్ష్యము లేదు. ఈసందేహమును భవిష్యభోధకులు గమనించెదరుగాక! శతకముల కవియై వైద్యగ్రంథకర్త యనుటకు రుక్మిణీపతి శతకమునందలి 106 పద్యము సాక్ష్య మిచ్చుచున్నది.

(1) మానసబోధశతకము. ఈ గోవు లనేకవర్ణములఁ గ్రుమ్మఁజూలొకటైన భంగి వానావిధభూషణంబుల భుజింపఁగొంచు కదానిమాడ్చిఁగా కావలిలోనఁ దానును దెదాకృతి లోకములయ్యె నంతరాత్మావహం దమ్యతుండు మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపుమా.

(2) చిత్రబోధశతకము ఆంధ్రనాయక శతకమునందలి పద్యకథకలపి. చ. విరిసరుతీయఁ గైకొనుచు వింత నెఱుంగ సరులందు గాంతి భూవరుఁ డెఱుగవో దదర్శకుని వాక్యము నిక్కిముగా శిశోజయన విరివిఁజూపి యాదేవద పీడఁగఁ జేసెను మున్ను కాకుకొంతరమాన నట్టి శ్రీహరిపదములు కోరి భజించు చిత్తమా ఈకథ కనపరముగ రాజోలుతాలూకా పలివెలలో “కొప్పలింగేశ్వరునిపేర” నున్నది. కూచించుచివా! శతకములఁ జూడుఁడు.

3. శ్రీరుక్మిణీపతి శతకము తమవను నావయందు విశదంబుగ హృద్వ్యజమాని నీగుత వనపు దృఢాంబరంబు తెరవట్టి భవనృను నివ్యయన ప్రభంజనగతి జ్ఞానమార్గమున సంసరజాంబుధిపాటి ముక్తి గైకొని సుఖించుచ నిన్నె దమగోరి వసించితి రుక్మిణీపతి. 98

4. మంగళగిరి నృసింహశతకము పరువడి రథసారథివై యగ్నిగణములఁ దునుమఁ జేసి యాహవాభూమికొనరునకు విజయ మొసంగిన నాశి నీశయెవర మంగళాద్రి నృసింహ. 99

5. పార్థసారథిశతకము కడువడి బాణబాలములఁ గాసిలఁజేసెడి వానిమాడితే బెడిదపు చక్రధారలను భీష్మునిఁ జంపుట నిన్నుగాతున నిడువిటు మరునాయకును వింతగ గంతు లొసర్చునట్టి నీ యడుగులు జూపనే దయ దయామృతసీరళి పార్థసారథి 100 ఇందలి పోతన్న పదముల యనుకరణము చూచితిగదా! “తిరువలి క్కేణి పట్టణపతి గుణనీధిపా” 107 పద్యమువలన నీశతకము ప్రసిద్ధుండై చెన్నపురిపార్థసారథివై వ్రాసెనని తెలియుచున్నది. ఈతని శతకము లింకనుగలవు. వైదికఁ వైపద్యములు చాలానని యింతతో విరమించుచున్నాను. కవికాలము మాత్రము తెలియలేదు. తెలిసినవారు ప్రకటించెదరు గాక! నంగూరి సుబ్బారావు.

జంఘాలశాస్త్రీ యిట్లు పలికెను:-

శేనాక దినమున మదరాసులోని డిప్యూనుపత్రిక జూదంతోయితిని. అచ్చట నొకపిచ్చివాడు శేనాక బోవునకి యేదో చెప్పుచుండెను. నేను వెళ్లితరువాత నిట్లు చెప్పినానెను.

“ఆంధ్రుల యెక్కడ? సాంద్ర్యమెక్కడ? ఏ యాడు తానినైన సాంద్ర్య మున్నదా? సాంద్ర్యమైన నాతియే శ్రీరామ. మగజాతియే సాంద్ర్యము క్రమేనది. మగజాతి సాంద్ర్యమును బాడుజాతిసాంద్ర్య మధమును- అత్యల్పము. శేనాక వెట్టియందొడుకునుగావున నిట్లు చెప్పుచున్నా నని మీరనుకోవలెను. శేనాక వెట్టివాడైనయెడల మీరు మాత్రమేల వెట్టివాడుకాదు? కొట్టులా నుండుటచే నేను వెట్టివాడనని మీ రెంచుచున్నాను కాబోలు. మీరున్న కొట్టు నెన్నుకొట్టుకంటె బెద్దదగుటచే మీరు నాకంటె నెక్కువవెట్టివాడు. తెలిసినదా? పిచ్చిలేనివాడ యెందు? ఒకడు మాటలాడుచున్నప్పుడు తల నిట్టే యిట్టే యెగురనేయును. ఒకడు భుజము నెగురవేయును. మాటలాడు ప్రతిచునుజూనికొండ నేదో యొక్క యూరకడ ముండితిరినది. ఒకడు “ఏమి? ఏమి?” అని నడుచునడుచు బనిలేనిదే ప్రయోజనము లేనిదే యును. ఇది పిచ్చికాదా! ఒకడు “ఏమన్నా గాని-చుట్ట పిచ్చి-తేవుడు మీకు చాలా పేరుచేస్తే” అని యిట్లెన్నో యొక్కటి మాటల మాత్రగాక బలమును. ఇది పిచ్చికాదా? పిచ్చివాడే కాకున్నయెడల దేశభక్తము మగజాతిసాంద్ర్యము మూయునెడల యుండుటకంటె లెండుట? ఎనిమిదివేల కనిమి-వేల ప్రాకృతులు తొమ్మిదివేల వట్టలు పడకొందువేల కంఠబంధములు పడునామగువేల కాలికో న్నెందుల? ఇంతవఱ కెందుల? “నాకు డిచ్చి లేదురా! మీ మొగములు మండి”నని తలగొట్టుకొన్నవైన నెవ్వడును వినుడే! ఒక్కముందొకడుకొక్కయైనఁజేసె”...

అయ్యా! ఒకవిషయమునుండి మఱియొక విషయమునకు జారిపోవుచున్నాను. మొదట శ్రీపురుషసాంద్ర్యభేదమును గూర్చి తెప్పించి చేతికొక్క యంశమునుగూర్చి యిప్పుడు చెప్పుచున్నానని ప్రార్థనమును నే నంపించితిని.

“నేనంత ముఖమువాడనుగాను. అంత యెడలుతెలియనివాడనుగాను. అంత యున్నత్రుడనుగాను. ఈనక్షత్రము లన్నియు నొకకాశ్రి యూడిక్రింద బడిపోవల మాత్రతగా రెక్కడినక్షత్ర మక్కడ తెల్లవారుగురి కమర్చినారు. నక్షత్రకాలలాని దూర్భాసీయంత్రము మాదిరివా నెల్లీయో అను నాతడు చంద్రునిలో నన్ని పక్షతములున్నట్లు కనిపట్టినాడు. గాని తనతత్త్వములో నన్ను తమాషా కనిపెట్టక పోయినాడు. గజము విధ్య పటాయామవిధ్య యనిదాటుకొనిపోయిన విని యోగములేదు. ఆ- (నుతిచేయును)

శ్లో. శేషిమ్ వాచ ముపాసతేహి బహవ స్సాంతం సారస్వతం బాసితే నితి రామసాగురు కులకప్తే మురారిః విః, అభిరంభిత ఏవవారభయైః కింత్వస్య గంభీరతా మాపాతాశశిమగ్న పీఠసంధానాతి మంధాచలః.

అని కని పలికాడు. వీని పిచ్చి కాలి పోను! కని కున్న పిచ్చికంటే పిచ్చి మఱియొక్కరి లేదు. అబ్బ! వాడున్నతే X నీ లు గు - త ల తి క్క - పా గ రు బో తుండనము- కొనకట్టి- కొంకనక్కతనము మఱియొకని కున్నదా? కవిజుంకటి పిచ్చివానిని మీరు కనఁజూచినయెడల బోడునాలువులు తోడా వేయించును. ఏడి? మావుడు అదే! యువరాజు గారు మదరాసు వచ్చినప్పుడు వారి సాంత తిరుహస్తములనుండి సాంపురుతోడా లంచుకొన్నవా లేమంత గొప్పపండితులు! ఏమంత గొప్పకవులు! ఏదో అభిమానమును బురస్కరించుకొని ప్రపంచము దొరికిపోవుచున్నది. దేశభాషలు పోషించుచున్నామని సర్కారువారి కది యొక చమత్కారమైనకల్పన

అయ్యా! శ్రీసాంద్ర్య వధువుని యొక వింతమాట చెప్పితిమి. తానిని ఋజువుపఱచుకొనకుండ నేనువేటు మార్గముల బోవుచున్నాను. శ్రీలే సాంద్ర్యవతు లని నేను వాదించును. నీవు నావాద మెట్లు ఖండితునో చెప్పుచుని యాయు న్నట్లుతోక బలికి యాతనిని గావుగాయుచున్న వాని చేతిలో రెండురూపాయ లుంచి మమ్ము రవంతేపు స్వేచ్ఛగా మాటలాడ నీయవలసిన దని బలిమాలితిని.

“నాతో నీవు వాదించునా? ఏమీ! ఎంతవాడవు? నే నెడనో యెలుగుదువా? నామరులు ఫిలాసఫీలో ఎం. ఏ ఎల్ఫ్యాచనులో మ హా మ హా పా ధ్యా యు ం డ ను. నాతో నీకు వాద మెందులకు? ఆసమానవైరము. ఆసమాన వైరము. పో! ఆవలికి బో! శ్రీరామ సాంద్ర్యవంతమైనదని నాతో వాదించుటకే వచ్చితేమి? కానీ- పట్టు- ఏమాత్రము వాదించునో! చూడు- ధాతు ప్రపంచము, కాభాప్రపంచము, క్రిమి పక్షిపశ్చాది ప్రపంచము- సరప్రపంచము- వీనిలోనున్న సామ్యభేదములే మనము పరిశీలించుము. వీనినెన్ను దేవతా ప్రపంచము మనకిప్పు డక్కఱలేదు. ఆత్యధునజాతినుండి తాని వైశాతి, దానినుండి యా వైశాతి, దానినుండి దాని వైశాతి యిట్టిలంఘ్య క్రమమున బడితానుప్రకీయ జరుగుచున్నదని యెప్పుకొందునా? అన్ని ధాతువులలోగూడ శ్రీపురుష భేదమున్నది. మగబంగారము యాచుబంగారమని భేదమున్నది. ఈ ం డ ి తి తి న ది. ఇంక మాటలాడకు- నోరు మూసికొని యెప్పుకో-మగమణికిల యాడు మణికిలకంటె నెక్కువ నుండదుగా నుండును. ఇందుల కాంగ్లేయశాస్త్ర మెప్పు కొనునా యని ప్రశ్నింపకుము. ఆంగ్లేయశాస్త్రము మన కేమి మాగమ వాక్యమా? నజీవస్తువులు నిరీవస్తువులు నని (అగ్నినికు, ఇనార్ధానికు) వారు చేసిన భేదమైనది! నిల క్రిందెది. ధ్వస్తమైనది ప్రపంచమున సప్రాణములేకానినిన్నా? నాలుగు లేవని మన వేదములు సింధునదీ ప్రాతమునకెప్పిన మాటయే సిద్ధాంతమైనదికదా! జీవమున్నచోట శ్రీపురుష భేదము లేకుండుట కెట్లు సాధ్యము! శ్రీపురుష తత్త్వము లొక్క వస్తువుతోనే యుండియుండెనీ. వేటువేటు వస్తువులలో విస్తృతముగ నుండెనీ- అది నాకు గడియముకాదు. శ్రీపురుష భేదము దేశకాలపాత్రనిమయములు లేకుండ నుండి తీసికొని. అంతులో శ్రీతత్త్వము సాంద్ర్యమున నశమము పురుషతత్త్వము సాంద్ర్యమున నశించునని నావాదము. ఇది కాదన్నవానిని పోతల త్రిప్పి బంగారాభారమున బాటవేయుదును. ఆమాత్రపునాదబలము లేకపోలేదు. తొమ్మిదిగంటల రాత్రి వేళ, వార్ధితిరమునకు పి కాదు పోవలనని యెంత నిష్పంధించినను విని భాగ్యము భర్తయైన కలీలుగా లేమి చేసినారు! గడుచువాడు నాకలె వాదబలమున్నవాడు కావున నాకపి కాదు వంక పెట్టుకొని భాగ్యము జిన్న పడవలోని కెక్కించుకొని యామె కోగము నీటి వైద్యమునఁగాని కుదురదని బుకు క్కున గమదములోనికి ద్రోసివైచినాడు.....

అదిగో! తిరుగ మఱియొక మార్గమున బోవుచున్నాను. సరే - ధాతుప్రపంచమున మాబవతునకు శ్రీపురుషభేదమున్నదని యెప్పుకొందును. ఆండు జేగురుకంటె మగ జేగులే యెక్కువ నుండర నని నీ జుర్రదస్త్రీచే నొప్పుకొంటిని. సరే- దానివై నున్న కాభాప్రపంచపు సంకతి చెప్పుము. మఱియొక దానిని బోడు. మనస్సును గట్టిక బట్టుకొని మాటలాడుచునీ నే నాతనిని బ్రోవ్వహించితిని.

“నాకు జంఘాలశాస్త్రీ బాగున నట్టే మాటలాడుట యసహ్యము. ఇదిగో - కాభాప్రపంచమునుగూర్చి చెప్పెదను. తాటిచెట్లగూడ బోకచెట్లగూడ గొప్పచెట్లగూడ - మామిడి చెట్లగూడ - పొన్న చెట్లగూడ - బొమ్మకెమ్మగూడ - పరిమి చెట్లగూడ - గాడిదగడపల - కూతురు బుడమల - శ్రీపురుష భేదమున్నది. ఆండుచెట్టుకంటె మగ చెట్టత్యంత సాంద్ర్యవంతము- ఒప్పుకో - తిరుగుమాట తేకుండ నొప్పుకో - నీ వా సాంద్ర్య వ్యత్యాసత నేల గ్రహింపలేకపోయితివో నేను జెప్పనా? నీ కందులకుఁ దగిన కనులులేక - మా మత్తాతగారి కుత్తరకయ స్సులూ నేత్రావగ్రాధత సిద్ధించినది. ఆయనను బరామర్శించుట కొకడునచ్చి “తాతగారూ! మీకుఁ గన్నులు బొత్తిగాఁ గనఁబడవు కాబోలు నేమి” యని యడిగెను. ఆ ముసలియాయన యేమనినో యెలుగుదునా? “నాయనా! నీకు వెనుకమాపు లేదు. నాకు వెనుకమాపు ముందుమాపుగూడ లేదు. భేద మింత మాత్రమే సుమా” అని యాయన పలికెను. ప్రపంచమున నూటికి దొంబడుగుఱకుఁ గనులు లేవు. ఆందులో సాంద్ర్యవస గ్రహణమున నూటి కిద్దరుకఁ గంటె గనులులేని నానమ్మకము. ఇంక నీ గ్రుడ్డి పెద్దమ్మలా సాంద్ర్య వత్యాసతను గనిపట్టు వారు? భృతిరాష్ట్రున కంధర్వ మెందుకు వచ్చినదో యెలుగుదునా? ఆనవడలు తినుచేత. ఇప్పుడు మనవారు కాఫీ త్రాగుట చేత గౌతరరాజేంద్రునికంటె భుజు లనిపించుకొనుచున్నాడు.”

అయ్యా! అంతటితో నాఁగవయ్యా - సరే - కాభా ప్రపంచమున నేదియో జెప్పిపుట్టి సాకముగాఁ జెప్పితిని. ఒప్పుకొనకపోయినయెడల కట్టుదునని యెప్పు కొంటిని. కాభా ప్రపంచమునైన గ్రహింపజేపశ్చాది ప్రపంచ మున్నది. తానిని

గూర్చి నీ యభిప్రాయ మేమో చెప్పుము. చూడు - మనకు కప్పదాట్లు వేయబోవుమంద రవంత మజల్పుకొని మఱి మాటలాడుచునీ నే నాతనితోక బలికితిని.

“పశుపక్ష్యాదులగూర్చి యింకఁ జూడు. నా వాగ్ధాటి తుపానుపట్టిన ట్లుపఁపింతునో లేదో. బందరుగాలివానసఁచ త్సరము రక్తాక్షియున్నదే - అదే నాజననసంపత్సరము. మన మా లాగున నవనివై నవతరించుట యేమి? అనేకసంస్కృత జీవరాసుల నంతకపురి కనుపుటయేమి? అదే! దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ భారములు పోషించిన యంతర మన్నమాట. అయిననేమి - మన కిప్పుడే నేటికేని - ఊచియుండి నేలను గొట్టుచున్నది. ముప్పదియేండ్లకైన తెండ్లిచేసికొని కన్యకల నందఱును గవర్న మెంటువారు వేవారసాస్తికింద నెంచి దాఖలు చేసికొనుట విశ్మయములూ నీయభిప్రాయమేమి? “The Hindu Tri genarian Escheat Bill” మనకు “స్వపరిపాలనము (స్వభాగవర్న మెంటు వచ్చిన యెడల నా మదరాసు గవర్నరీ పదవిలో సాగండినీ పాను చేయింపకపోదరా.....

ఒక నీవెట్టి కాలిపోను. భారతదేశస్వరాజ్యములూ మన రాజధానికే బ్రథమప్రభుడవు నీవా? అయ్యా! నీతో మాటలాడుటచేత నామతిగూడ వెనుకాడుచున్నది. పక్షిపశ్చాదులలో శ్రీపురుష సాంద్ర్యభేదమునుగూర్చి చెప్పెదవా? పొమ్మండువా? యిది నేను ప్రాణము వినుగుటచే బలికితిని.

“వెరవెల్ నీకుఁ దెలిసికొనవలెనని జుతూవాలమున్నదో లేదో (లేదు) చేయుటకుఁగాను నే నిట్లు ‘డిత’ చేయుచు నున్నాను. వెరవెల్. మొదటఁ బక్షులను డీసికో. పిచ్చుకనుండి మన మారంభింతము. మగపిచ్చుకకు నాడుపిచ్చుకకు సాంద్ర్యమునం దెంతవ్యత్యాస మున్నదో నూర్యకాంతివలె గనఁబడుట లేదా? మగపిట్ట కున్న వెండుకల సొగసు, రంగులకీవి, రూపవస్తు లత్యయ కంతమాటాసాభాగ్యము నాడుపిట్ట కున్నదా? ఆండు పిట్ట మగపిట్టమును దిగడుకుపురకైనఁ బనికవచ్చు ట్లున్నదా? చూడు. కన్నులు లెఱచిచూడు! శ్రీపురుష పక్షియను రాగమునకై యెట్లు దేవులాడుచున్నదో! ఆకారవైభవముచే మగపిట్ట యాడుపిట్ట నెంతవిశ్వంభలముగ నాకర్షించుచున్నదో! ఎత్తు. ఇంకఁ జలుకయెద్ద కెత్తు. ఓహో! కీకరీరసాంద్ర్య సారము కీరవారియందుఁ గనఁబడుచున్నదా? మగపిట్ట ముక్కున కున్న యరుణికు యాడుపిట్ట ముక్కునఁ గనఁబడుచున్నదా? మగపిట్ట క్రేగంటి కటాక్షమున కెన్ని యాడుపిట్టలు శృంగార రసపులకితాంగములై వేచియున్నదో చూడు! నీకుఁ బక్షి శృంగారవైభవము తెలియునా? తెలిసినయెడల నదిగో! ఆయాఁ డుపిట్ట యిప్పుడు ముక్కుతో తెచ్చుకొన్న నేల గోడికొనెనో చెప్పుము. నేను జెప్పుచులను. అహ! మగపిట్టకున్న కంటి సాంద్ర్యమును గంతమాలా సాంద్ర్యము నా యాడుపిట్టలు ముక్కులు లెఱచి తోడతల్లి కన్నులతోడనే యెంతపిపాస చేఁ గ్రోలుచున్నదో చూడు. ఇక్కడకుఁ దెలిసిన దాకుకకుకీ సాంద్ర్యవ్యత్యాసత. ఎత్తు,కోడిపుంజుకల కెత్తు. ఎక్కితివా? వెరవెల్. ఇంద్ర ధనుస్సుగాని యిది పుంబలోయి! దీని సాంద్ర్యము నీకేమి తెలియును? నార్దక సర్పాదులలో నున్న జమికాదారులకుఁ దెలియవలసినది (‘నామగలు ఫిలాసఫరు’) వైన నాకుఁ తెలియవలసినది అంతేకాని ధూ! ధూ! నీకా తెలియుట? చూడు. గ్రుడ్డు పెట్టుకొని చూడు. పుంజుతోకమీద నున్న యొక్క వెండుక కున్న సాంద్ర్యములూ సమాస్రాంతమైన గోడిపెట్ట కున్నదేమో చూడు. దివిటీముందు జివ్వెలవలె నాడుపిట్ట లెట్లు వెలవెల పోవుచున్నావో చూడు ఓ ఆకంతసాంద్ర్య మేమి! ఆకత్తసాంద్ర్య మేమి! అసంపంధ సాంద్ర్య మేమి! అనాల సాంద్ర్య మేమి! అన్నిటిని మించిన యాశిరస్సాంద్ర్య మేమి! ఓ! ఏమనారాజులనెత్తివై నిట్టిమాణి క్రయమునకీట మున్నదోయి! విస్తృతముగ నిచ్చుట శ్రీపురుష సాంద్ర్యభేదము కనఁబడుచున్నదా? ఎత్తు! మయూరము వలకెత్తు. ఎక్కితివా? వెరవెల్. ఓ! ఓ! కన్నులవైకుంఠము! ఆమగపిట్ట మెద కున్న సాంద్ర్యము సమాస్రాంతకాచములకైనఁ గలదా? మెడకల కెందులకొయి దాని పింఛమున నున్నయొక్క కంటిసాభాగ్య మింతింకని చెప్పదరమా? మయూరకంఠకాంతిని స్పృశించినయెడల దన కిరణములు శోభావంతము లగు నని భాస్కరుడు దానివైఁ బ్రకాశించునో! పింఛసాంద్ర్యమును జూడవలయునని పేఁఘుఁ డంతరిక్షమున ప్రేలాడుచుండునో! ఆహా! దాని నెత్తిమీఁది దదియేమి! ఏవలాలతురా సర్వేషు కూడ తాని కీడురాదే! చూచితివా? దానిముం దాడునెమి పులు దిట్టి బొమ్మ ల వ లె - డి గ దు డు పు ల క లె నెట్లున్నదో! ఎత్తు. మాంసపక్షి కెత్తు. ఎక్కితివా?

వెనుక. శ్రీపురుషహంసల సౌందర్యభేదమును దిలకించితివా? పక్షిలోకమంతయు నదియేపద్ధతి. శ్రీబాతి నాకర్షించుటకే పురుషబాతికి సౌందర్యము. తెలిసినదా? హేహేహే! (నవ్వును) సత్యమన్నప్పుడేడ్చుచున్నట్లున్న యాడుదాని మొగమున నెప్పుడైనఁ జూచితివా? అది యెట్లుటయే సిద్ధించినప్పుడు సహవాస వహవాస! (మె గడు హేవహేస).

“ అదిగో! అదిగో! తిరుగఁ బడదారి పట్టుచున్నావు. తరువాతఁ బశువులను గూర్చి చెప్పుము. క్రిందటిసారివలెనే తలచుతోట్రుసాటొందడందఁ జెప్పవలయును ” అని నేనంటిని.

“ వెరవే! వివవా! దున్నప్పుడు చెప్పట కేమిలోపము. అదిగో! తిరుగము. సహవాస! మిచక్కని యాకృతయోయ! నెహాన్! నేత్రపర్యముగనున్నదోయి! చూడచూడు. తుగంగిని యెటులున్నదో! కొమ్ములకే తుతికొండఁజేట్లు కొలుగుబాటినట్లు చిక్కలతో దానిముందెంత సౌందర్యవిహీనమయియున్నదో చూడు. ఎక్కువెద్దపులికాకెక్కు. ఎక్కిరికటోయి వెరిగుడ్. ఓ. ఓ. బాగ్రతగాఁ జరికితింపుము. ఏమి మొగమునీటు. ఏమి పంజావేటు. ఏమి పిల్లిగడ్డపుగోటు. ఏమి చారలకోటు - ఏమి కన్నుల పోటు - ఏమి నాలపుదీటు. నెహాన్! భయముతోఁ బ్రభయమున్నవే! కలితలొక గ్రుతయన్నవే! చూడు అదిగో కార్దూలిని అచ్చటకే యున్నదే-కార్దూలముముందఁ జిక్కువలెనున్నట్లుగ పడుటతేదా? చిన్నతలతో, వంగిముడుచుకొన్న తేహముతో, బోడిముసుతోఁ బొట్టితోఁగతో దానిముందఁజెయింతలొకణ్యహీనమయియున్నదో! ఇదిక బాలునా? సరే! ఏమగుమిది కెక్కవోయి. మూతిపండ్లు విలుంగునో మూర్ధాభిషిక్తుడవగుడువో! కానీ! ఎక్కు! ఏ? గునెగ్గనప్పుడే కాదా వెనకటి (వైశురాయి) గాగు మంచమెక్కుట సిద్ధించినది.

“ అదిగో! అగు. తిరుగఁదప్పదారి ద్రోక్కుచున్నావు బాగ్రత! ముందుచెప్పవలసిన దానిని చెప్పుచుని నేనంటిని పిచ్చివాని యభిప్రాయము తెలుసుకునో తెలిసికొనవలయు నని యభిలాషనుచే నే నితఁ దేవులూడుచుంటిని.

“ గడియగడియకు జ్ఞప్తిచేసెద వెంటలకు? ఏనుగవలకుఁ గదా వచ్చితిమి. వెరగుడ్. అదిగో! కరిణి. ఏదిసౌందర్యాభివ్యంపన్నమో వీరుగనబడుటతేదా? నేనునేజి చెప్పవలయునా? మగయేనుగు ముందఁ జూ. యేనుగుకాహీనమయికనబడుటతేదా? ఆదంతములకలన మగిదియెంతవోభావంతమై యున్నదో! అదిలేక బోసిదై యాడు వెట్లు చిన్నబోయి యున్నదో! ఎక్కు సింహమువల కెక్కు. ఎక్కిరివా? వెరగుడ్! ఓహోహో! మొగమునం దేమి విశాలత! కంటియందేమి తేజము! మెవయం దెంతజాలు! వక్షముం దెంతపుటత! తోకయందెంత సాగుడు! అలగ్నమం దెంతసూక్ష్మత! ఆకారమందెంత యాన్నత్యము! నడకయందెంత రాచరీతి! సకల సౌందర్యలక్ష్మీవిరాజమాన మగు పుష్కరాము ముందఁగో యాడుసింహము వాలు మొగముతో, బొక్కిలిమ్ముతో, బోడివెడతో, హ్రస్వవాలముతో, సంకుచితాకారముతోఁ జిన్నతలతో నున్నది హ చితివా? ఆసౌందర్యమున కీ సౌందర్యమునకెంతత్యక్త్యాసమున్నదో స్పష్టముగఁగనబడుచు నేయున్నది కాదా? నిజముగ మగబాతిదే సౌందర్యము. శ్రీబాతి కత్యంతో తానహ ము నను రా గ ము న భి లా మ ము నం దు వలన సన్దయ కృద్ధి కలుగుట కే మ గ బా తి లో నిత సౌందర్యము ప్రకృతిలోఁ గలుగవలసినవచ్చినది. తెలిసినదా? ఇకఁ బైకెక్కు. నరులవల కెక్కు. ఎక్కిరివా? వెరగుడ్. నరులవలగా నాకు రోత-సన్ను విచ్చివాడనినవా రెవరు? నరులే-సన్ను గారాగృహమందుంచినవారు నరులే నాకిక్కడఁగడుపునిండన్నను వెట్లుండ నున్న వారు నరులే. నాకు విచ్చిలేదని మొత్తమొనన విచ్చియని స్థిరపఱచినవారు నరులే. నిజమై పిచ్చివాడో యానరులదా? దేవతలు మావాదములొ మాధ్యస్థ్యము నేయవలసియున్నది. క్రింది జాతులలోవలె నర బాతిలోఁ గూడఁ బురుషబాతియే సౌందర్యవంతమని నా వాదము; కాదు. కాదు. శ్రీబాతిదే సౌందర్యమని నా క్రతువులవాదము. నావాదమున కార్ధారమేది? నాకు ధాతు ప్రపంచ మాధారము. కాఖా ప్రపంచమాధారము. పశుపక్ష్యాదిప్రపంచ మాధారము. పరిణామప్రకృతు మాధారము. ధాతుప్రపంచము లో కాఖాప్రపంచములోఁ బశ్యాది ప్రపంచములోఁ బురుష బాతిసౌందర్యమే సిద్ధాంతమై పశుపక్షవంచమునకు సరిగఁ బై మెట్టుయిన సరప్రపంచమున శ్రీబాతి సౌందర్యమే సిద్ధాంత మగునా? ధూ! ధూ! పరిణామప్రకృతు మిచ్చట భగ్నుమగుట కేమి కాఁబడు? తొమ్మిదొకట్లు తొమ్మిది సత్యమా? తొమ్మిది రెండ్లు పదునెనిమిది సత్యమా? తొమ్మిదిమూ ర్నిరువది

యేడు సత్యమా? తొమ్మిది నాలుగులు ముప్పదియేడు గాక యలుగనిమాఁడు సత్యమా? అట్లున్నవాని నూచిపుచ్చు కొని సాగదీసి దొడవైఁ గొట్టవలసిదేనా? కాలిక జేతికిఁ గలము బందమువైచి పిచ్చియానువుత్రలో నుంపవలసినదేనా? అందుచూడు. సౌందర్యవతియూడు. అబ్బ! అబ్బనాడు లేదు. తాతనాడులేదు. ముత్తాతనాడు లేదు. కొఁతినాడులేదు. గొంగళిపురుషనాడులేదు. మొక్కనాడులేదు. తీగనాడు లేదు. తాయినాడులేదు. అప్పనాడులేదు. పూర్ణసౌందర్య తుక్కుడైన పురుషుని ముందు బోడిమొగము వేసికొని పేడ బొమ్మలాగున నుండవలసిన యాడుది ఓన్! నేఁ దేమింది? చిగురు బోడియూడు! తాదా! అ! తామరనదక నేతి యూడు! తమానా! బింబాధరయూడు. భేష్భేష్! కాంతి యెంతదైనది ఆ హహా! కాలగతి! కాలగతి. సమస్తసౌందర్యసంపన్నుడైన మగవాడు మట్టిమద్దయగుటా? మగవాని యెటుట మట్టి మద్దగ నుండవలసిన మగవ మాజ్యములతోవ యగుటా? ప్రపంచము తలక్రిందైపోయినదే! మగవారి కందఱకుఁ గూడ మతులు పోయినవే! పోనీ! మన యార్ధావస్థనుండే యాయతకతవక యేమానుమకొన్న నట్లు కాదే. అభిలప్రపంచమందుఁగూడ నీ యున్యాయమునకు గురుడే కాదకమందున్నాడే! సాశ్వాత్యులలో శ్రీబాతి(ది-ఫెయరు-సెక్సు) అట, తాము (అన్-ఫెయరు-సెక్సు)అనియే తమయభిప్రాయముకాబోజ! అదిగాక నికొక తమానా సాశ్వాత్యులలోఁ బాతకముపైది సంత త్యము లొక్క పట్టున నదే పనిగ “కోర్టింగు” అయ్యయ్యా! మగవాడేమి? అందుదానిని ‘కోర్టింగ్’గేమి. అనుచితము కాదా? అవకతవక కాదా? అస్పృశ్యమనుకాదా- ధూ! ధూ! సన్ను బాడవోయి నన్ను స్పృశింపవోయి యని మగవానిని ద్రాగించుచు మగవానిమట్టు నాడుది తిరుగవలసియుండఁగా మగ వానికట్టి పవరు ఉండఁగానతడు ప్రభుడై పనికిమాలినవాడై భామాదాసుడై యాడుదానిమట్టు గిరగిరతిరుగుచున్నాడేమి కర్మమయ్యా! మనలోఁ గంటె సాశ్వాత్యులలోనే యీ వెట్టి ప్రబలతరము గానున్నట్లున్నదే! వీరి ప్రకృతికాశ్రుజ్ఞానము వీరి ప్రపంచజ్ఞానము వీరిభాషాజ్ఞానము. వీరి నాగరక తావిశేషము తుడికలాగునఁ దుకచదువులాగునన వెనుకకుఁబోవుచున్నదేమి? ఇంతకు నొక్కటేమాట. అందఱకు మందువెట్టిసవారు కవులు- అందఱ మతులు పోగొట్టినవారు కవులు- అందఱ పుట్టి ముంచినవారు కవులు. ఈ కవులను గట్టగట్టి యేమిచేసినను బాపము లేదు. స్వరాజ్యమురానీ! అప్పుడు నాతమానాకవులకుఁ బ్రత్యేకము పిచ్చి యానువుత్రులు కట్టించి, యాడుదాని నెప్పుడలరుఁ బోడి యనవుకద, వనిత నెప్పుడు వనబాతీ యనవుకదయని బాగ్రతలను గట్టించి తూర్పు పడమరలక్రిందఁ దోఁపతోఁపగాఁ గొట్టింపనియెడల నన్ను వెట్టిముంపకొడుకా యని పిలువుము.

పోనీ! శ్రీసౌందర్యము సంకలనముగా సతేసాం ద్రముగా సంత జగిలిగా సంతటలుదలగా వర్ణించిన కవులలో నొక్కడైనఁ బురుషసౌందర్యమును నిర్ణించినాడా? అడు దాని నూఁగారుమీదఁ జలువపడద్యములు చెప్పినవాడు. మగ వాని మీసముమీద నొక్కపద్యము చెప్పఁబూడదా? ఊహు. అది పనికిరాదు. ఎంతసేపుచెప్పినను నాఁకుదానివక్కడఁగమును గూర్చియే చెప్పవలెను. కాంతవైటు చెఱుగుమీదఁ బద్యము చెప్పినకవిగాఁడు నాగావంచమీద నెంచులకుఁ జెప్పఁబూడదా? నాకుఁ బట్టుకొన్న నెద్దపిచ్చి యిది? మన మగబాతిలోనివాడే మనలఁ బరాభవించినవ్య డింకఁ జెప్పవలసిన దేమున్నది? నే నొక్కతమానాచేయదలచియున్నాను. అది కొంతరహస్యము. నీవు మఱియొక్కరితోడను జెప్పవలదు. ఇప్పుడు నేఁ జేయుకల్పన యేదనఁగ నితి. శ్రీవర్ణములతోఁ గెక్కు-కెక్కుచునున్న మన కావ్యములు ప్రబంధములు పురాణములు మొదలకు నన్నిగ్రం థములున్నవే యివియన్నియు మొదటఁ బురుషవర్ణములతోడ నే నిండియుండునట్లే చేయఁబడి యుండె నినియుఁ దగునాత శ్రీబాతికొండలు చదువునేర్చి యనుమానావ్యలై పురుషవర్ణన లన్నియుఁ జమత్కారముగా శ్రీవర్ణనలక్రింద మార్చివేసిననియు నొక చిత్రవైసనిద్ధాంతము చేసి మగవారిమార్గద నిలవఁజెట్టఁ దలచియున్నాను. ఈమాన్యులలోఁ జాతిభేదముచే వర్ణనాశ్రయ లందుఁ గొన్నితేదాలు తికమకలు తెటుకులు తికరాసులవచ్చునని నే నెఱుంగకపోలేదు. అవియన్నియు ఇంటకొవేషన్న క్రింద నిద్రివేయఁ దలఁచుకొన్నాను. తప్పుకనటకున్న మార్గ మిది యొక్కటే కాదా? సాంస్కృతికవిమర్శన మని (గిటరె రీ సెర్చి) యొక వై వీక్షి ఆంధ్రదేశము భగ్నమందు స్థాపింపఁబడిచియున్నాను. ఏమీ? నే నీ యానువుత్రులందె యావలికిఁ బోవుమార్గమే కనఁబడకండనున్నదే? వైవారికంద అవక విచ్చియియినప్పుడు నేనొక్కడొక భాషాభివృద్ధి నేలు

చేయఁగలను? పశ్యాదిప్రపంచమునకంటె సరసముగా మనకు రీజను అనతత్వ మొకటి యున్నది. ఈ రీజను చేతనే మనకు నుతులు పోయినవి. అది లేకపోయినయెడల నితఁ పుట్టి మునుక లేదు. ఈ రీజను చేతనే మన కింత శ్రీబాతిక కలిగినది. ఇన్నివ్యసనసాగ్రములు వచ్చినవి. పడఁతి బంగారుబొమ్మ యెందులకై నది? మనవ్యసనముచేత నైనది. మగువ మనురాధర యెందులకై నది? మనవ్యసనముచేత నైనది. ఈ రీజనుకుఁ బ్రేమాపు పోయి క్రిందిమా నెప్పుడు వచ్చినదో యన్ని వ్యసనము లప్పుడే యుండురించినవి. ఎదురెక్కు మాని దిగజాలుట యారంభించిన పిచ్చుట సభ్యలోకమునకు బోయి నను సంకంఠె సభ్యలోకము నేటికొకటి కల్పన యగుచు నేయున్నది. మ న కు న్ను సంతత కాంతా చిత్ర పశువులలో నున్నదా? ఏకో ఋతుకాలమని కాల్వెయని కొంత వానిలో నిడుచు మున్నది. అది మనకుఁ బూర్ణానుస్థానమే. పశులలో పావులూడబ్బులకంటె నెక్కువగ నెప్పుడుండునో యప్పుడే మనకు ఋతువు. ఎందుచేత? అక్కడ ఇన్స్టింక్టు మూత్రమే యున్నది. ఇక్కడ ఇన్స్టింక్టు రీజను తోడైనది. చూచితివా? మఱియొక తమానా. మనకున్న యనవరత కాంతాభిలాషము మనకుఁ జాలక దానితో సుతుష్టిపడక నల్ల మందని నవ్వనామికా అని నాపిండుకూడని నల్లనుడుగని మఱింత దోహద మొనర్చుచున్నాము. ధూ! ధూ! దిక్కుమాలిన ఈ రీజనుచేతనే కదా మన కీకల్పన కలిగినది. మనలను విశాచము వలెఁ బట్టుకొని పీడించుకొని తినుచున్న తబుద్ధిని వదల్చుకొనుటయే మనకుఁ బురుషార్థమువలెఁ గనఁబడుచున్నది. ఎప్పుడు తిరుగఁ బశువగునో వాడు బుద్ధిశాలి. నేఁజెప్పినమాట నీ కర్ణ మైనదా? తొట్టెవైద్య మంద తొరంభించినయెడలఁ బ్రకృతిలో నున్న యీ యున్యభావోద్దేవకమంతయు నడఁగి చల్లగ సుఖముగ సాపుగ పశుత్వములోనికి జాటిపోవుము. ఎవలూపను

సత్య మైనప్పుడు ఇన్స్ట్యూషనుమాత్ర మేల సత్యము కాదు? రాట్నము తిరుగుచున్నప్పుడు క్రిందియందు మీఁదికి వచ్చును మీఁదియందు క్రిందికివచ్చును. అట్లునెట్లుట నీతరమా వాతమా? వృద్ధునకుఁ దిరుగ బాల్యలక్షణము లన్నియు వచ్చిన వందువా లేదందువా? ఏమిదియేండ్లున్న శ్రీకిఁ దిరుగఁ గన్యా త్వము వచ్చినదందువా లేదందువా? .....

అయ్యా! అయ్యా! మీరు పోవలయును. నూపరింటెం డెంటుగారు రచ్చుచున్నారని యచ్చటిభటుడు నాతో ననెను. నేను బిచ్చివాని యెద్ద పెల్లపుటిసికొని పోఁబోవుచుండ “అయ్యా! తేపు తిరుగరావలయును జూమా? ఈ సారి ఎవలూప నను వై నెటువంటి యుపన్యాస మిచ్చెన నమకొన్నావు? వ్యాసునిజడలప డావ్యున గడ్డయినను మఱివెట్టి యాంకెను హెచ్చుత్తు పెచ్చురు భుజముమీద వైచి ఓహో ఓహో భాయి! ఓహో ఓహోభాయి యని సమావేశములు మూర్ఛించి నానొకొకపరేషను తానామరపాలతో గాంధీ టాప్సింగ్ లో ప్రపంచముతయు నూరేగింపని యెడల మూఁతిమీఁది మీసము గొరిగింపుమని యాతఁడు శపథముచేసి లోనికిఁబోయెను. నాయన లారా! నే నింటికే బోయితిని.

ఓమ్ కాతి శ్యాంతి శ్యాంతి.

ఇండియను రెడ్ క్రాసుసంఘము:—నెల్లింగుడ్డ సుప్రభు సతీమణి మద్రాసు ప్రాంచియిండియను రెడ్ క్రాసుసంఘముయొక్క ఏప్రిలుమాస నివేదికను ప్రకటింపుమని కోరెను :-

నెల్లింగుడ్డసుప్రభు సతీమణియు, జి. జి. గిప్పర్లు సతీమణియు, యస్. కెయినుసతీమణియు, పుస్తకములు, ఆటకస్తువులు, నేస్త్రీపిన్నులు మున్నగువాని నంపిరి.

దుమ్మగూడెం రెడ్ క్రాసుప్రాంచి, మద్రాసులోని ఆమల్లూను భార్యాపుత్రులు, కాశీ రెడ్ క్రాసుప్రాంచి, హనుమ రెడ్ క్రాసు ప్రాంచి పనిచేసెను

మద్రాసు, బ్రిటిషుస్టేషను హాస్పిటలుకును, చెట్టుటు వేదీ వెల్గుమునకును, మద్రాసులోని ఆరోదీదేవీ వెల్గుమునకును, కాలికట్టులోని బ్రిటిషుస్టేషను హాస్పిటలుకును, వెల్లింగుటనులోని బ్రిటిషుస్టేషను హాస్పిటలుకును, మద్రాసు సోల్టర్ల విక్టరీ టీ రూములకును నెంటుభామమహంబు ఇండియనుస్టేషను హాస్పిటలుకును, బ్రిటిషు స్టేషను హాస్పిటలుకును మలప్పురం నైనివలకును, దుమ్మగూడెం వైద్యకాలకును వలయు సామానులను సెంట్రలు డిపోవారు సప్లీ చేసిరి. వైదేశములోని కాఖుల నుండి తృప్తికరములగు నిశే వచ్చినవి. (ప్రచురణసంఘము).

ఏలూరు

(ప్రత్యేక వివరణ)

పోలీసు కేసు

మే 11:—చేర్యవారిని విమర్శించుచు, ఈ దేశ ప్రజలను ముసావరు మొసంగిని శ్రీమంతుల కందుల సత్య నానామణి గారిపై చేసిన కేసులో ముద్రాపత్రము సాక్ష్యమును దీర్ఘాక్షి మేజిస్ట్రేటుగారు యీనెల 9, 10, తేదీలను విచారించిరి. ప్రాసిక్యూటరు పక్షమున సాక్షిగ నున్న చేర్యవారి చేర్యవారి వేంకట్రామయ్య నాయుడుగారికి పోలీసువారు విచారణకు వెంట్రుండవదిలివేసినందున, ముద్రాపత్రము సదుచితముగా నున్నట్లు విచారణకు తెచ్చెను. ఏరు సాక్ష్యమునుగూడ, యేలూరునందలి రేలువేయర్ల సంఘము వారు గ్రామమున, ననకనగి యాంబోళనమున చేయుచున్నారనియు, నిర్లక్ష్య పురుషుల నేనులు యందు సంబంధము కలిగియున్నట్లు అనుభవము ను జదివి కలిగించుచున్నారనియు, దానంతటి ముగిసిపోవ వ్యాపారులు సాగుట కంతరాయములు కలుగుచున్నందున, అట్టి యలజడని కలిగించువారి ప్రయత్నముల నరిక కట్టుట అత్యంతవశ్యకమని తాను జల్లా మేజిస్ట్రేటుగారితోడను, పోలీసునూపరింపఁజేయుటగారితోడను చెప్పకొనియుంటినియు, ముద్రాపత్రము 13 వ తేదీని బహిరంగ నభ్యంతరమున నాటివడియు, ముగిసిపోవ పనిపై కట్టణములో తిరుగుటకు భయపడవలసి వచ్చెననియు మొదలు గాగల విషయములం చెలికిరి. ఏ మార్చి 21 నంటల కాలము క్రాసుపరీక్ష చేయబడినది. ముగిసిపోవ అపేక్షనకుగాని కోర్టు నకుగాని, మీరు భయపడితిమనిన కాలములో వెల్లియే యుండలేదా యని ప్రశ్నించబడినపుడు, నదురు స్థలములకు వెళ్లుచునే యుంటిమనియు, పోలీసువారి కక్షణము కోరియుంటిరామని అడిగినపుడు, తనకు కాపాడుకొనుటకు తగిన జెప్పింది తనవద్ద నుండుటచే పోలీసువారి రక్షణము అవసరము లేకపోయిన దనియు సమాధానము జెప్పిరి. మార్చి 22 నా ర్యము గారు, నేరల్ల వేంకటస్వామిగారు, కొందఱు కృపారావుగారు మఱి కొందఱు ముద్రాపత్రమున విచారించబడిరి. జడ్జిమెంటునకై 11-5-22 తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

తేది 11 వ తేదీని యీ కేసు విలంబింపబడినది. ముద్రాపత్రమునందలి 6 మాసములు కరకు మార్చి 20 లకు పరస నా సెక్షన్లలో నిచ్చిన గాలనని దీర్ఘాక్షి మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వమునకు 500 లకు మూడు సెక్షన్లలోను సంగ్రహమునకు ఏల పుచ్చుకొనగూడదని ముద్రాపత్రమునోటిని యివ్వబడినది విచారణవైది తైవిధమున తీర్మానించిరి. శ్రీ శ్రేష్ఠిగారు హైకోర్టునకు అప్పీలుచేయుదురని తెలియక ముచ్చుచున్నది.

వెదక కేసులు

బందరు హైస్కూలులో ఉపాధ్యాయులు, దైవ భక్తులు నగు బ్రాహ్మ శ్రీ కొరంగి వెంకటాచార్యగారు యీ గ్రామము నకువచ్చి "హిందూమతము-మతవిశిష్టత, పూర్వచారములకు యిప్పటి ఆచారములకు గల భేదము, దైవభక్తి" అను విషయములను గురించి యెల్లనకు బోధపడునట్లుగా మూడు ఉపన్యాసముల నిచ్చి గ్రామముల కృతజ్ఞతకు బాధ్యులైరి. (గ్రామవాసి).

అసలు పోటో పతకములు!
మహాత్ముడు, ఆలీ సోదరులు, మున్నగు నాయకులవి!
శ్రీ కృష్ణ, లక్ష్మీ సుందరి మొదలగు దేవతలవి! విదేశానందాది స్వాములవి!
అసలు పోటో పతకములు స్వచ్ఛముగా, పవిత్రముగా సిద్ధముగానున్నవి. దైవభక్తులు, భక్తభక్తులు మున్నగువారి కెల్లరును ముఖ్యముగా భరింపఁగలవి. దేజును మేలూ. 8. పోస్టేజు ఇవ్వము. వ్యాపారులకును, కాంగ్రెసు, కిలాఫతు కార్యాలయముల వారికిని భారతవైకమోచను ఇవ్వబడును. ఆర్.దొరై. పోటోగ్రాఫరు, తిరువల్లి కేజి.

అరసూన్ చాంపియన్ షిప్ బాడ్ మిన్ టన్ బంతులు

రము, గుణము, చాలకాలమువరకు బాగుగా నుండుట మున్నగువాటికి పూచీగా నుండుము
కె. ఎం. టి. అరసూ, 77, సింగనకెట్టి వీధి, చింతాడ్రపేట, మధురాను.
సంబంధములు

హిందూమతము-అస్పృశ్యత

హిందూమతమునకు యుద్ధము సంభవింపనున్నది మనదేశమున గల 82 కోట్ల ప్రజలలోను 7 కోట్లు ముసల్యాదులు 6 కోట్లు అదిమవాసులు. మిగతవారును హిందువులు. అదిమవాసులలో ను మారు 1½ కోటి ప్రజలు అగ్రజాతి నిరంకుశ సిద్ధాంతమున కోర్కెకై క్రైస్తవులయిరి. నేడు ప్రతి నెలకు 10 వేలమంది ముఖ్యముగ అదిమవాసులు దేశము మొత్తముమీద క్రైస్తవమతములో జేరుచున్నారు. రమారమి 4½ కోట్లు హిందూమతమున నమ్మియున్న అది హిందువులు. వీరైనను అగ్రజాతుల నిరంకుశత్వమున కోర్కెయొక పరమవైచ్యము ననుభవించుచు హిందూమతమున ఆశ్రయించుకొని యుండునని నమ్ముటకు వీలులేదు. ఈ 4½ కోట్లమంది మతాంతర్యుతైన యెడల హిందూమతమునకు యుద్ధము సంభవింపకతప్పదు. అనగా 18 కోట్ల ముసల్యాకు క్రైస్తవమతమువారును 19 కోట్లు హిందువులు యుండురు.

పూర్వచరిత్రకారులచే ప్రచురించఁబడిన భావములచే ప్రాముఖ్య పంచమ బహిష్కారాధ్యాయమును నేడు మన పండితులు బలపరచుచు అస్పృశ్యతను వివారింపట యనిన ప్రపంచకము తలక్రిందులుగునట్లు బావించుచున్నారు. అస్పృశ్య సమస్య నేడు తీవ్రమైన సమయము వచ్చినది. నూత్న దృష్టితో నాలొచింపుడు. పూర్వము యుక్తాప్యవస్థలయిన మన్యాదిరాజవీరులు నేడు గణింపబడుచున్నారా? కాలచక్రము మారుచుండును. అప్పుడు క్రొత్తమార్పులు గలుగవలయును. ప్రతివోటును మహాసభలు గాంచి యీ సమస్య పరిష్కరింపవలయును. పత్రికా ముఖమున యీ విషయము సవిస్తరముగా చర్చింపవలయును. యవనులు క్రైస్తవులు ఎరుక పోయింబాడి మున్నగు బలములవారి కెట్టి స్వాతంత్ర్యము కలదో అట్టి స్వేచ్ఛయే వీరికి గూడ ప్రసాదించవలెను.

సు. శ్రీరామస్వామి

10 వ తేది మధ్యాహ్నము ఉదకమండలములో విత్తి, గుడక ప్రభుదండము గుట్టపు పండెములలో గలిగిన వాటికి ఒకరినొకరు బహుమానము నొసంగుటకు వెల్లిరి. 11 వ తేది రాత్రి ప్రభుత్వమంత్రిమహోదయ నొక సాట్యము 480 మందికి వైగా అతిథులు విచ్చేసిరి.

సెప్టెంబరు 5 వ తేది మంగళవారము నాడు శివాలి స్టేషన్ కాన్స్టేబుల సభ, భారతరాజన సభ రెండును సమావేశమగును.

రాజమండ్రిలోని శ్రీవిద్యాభిమాని సమాజముయొక్క ముఖ్యమీమాదన సాంతర్వరికోత్సవము 14-5-22 తేది ఆదివారమునాడు సాయంత్రం 5 గంటలకు జరుపబడును.

పురాణోపాసన సంగ్రహము

ఇహపరముల విషయములు 340 ప్రధానాంశముల గురించి 18 పురాణములు, ఇతిహాసములు, భగవద్గీత మొదలగు గ్రంథములనుండి ఒకచోటికి ఎత్తి వ్రాయబడినది:—
వెల పోస్టభట్టము గాక రూ 1-8-0
బుక్-పబ్లిషింగు తిరుమల వెంకటాచార్యులు
ఈ. రంగారావులు.
పాఠశాలను పేట, మచిలీపట్నం. (ప్రెస్ డిస్ట్రిబ్యుటర్)

పురుషుడా, స్త్రీయా?

ఒక స్త్రీ తన జీవితములో చాలభాగము, 71 వ యేట చచ్చేవరకును ఇతరుల కనుమానము గలుగనీయకుండ, పురుష రూపమున యుద్ధముల జేయుట సాధ్యమని తలచెదవా యని యొక బ్రిటిషు శత్రుకారిక వ్రాసెను.

డాక్టరు జేమ్స్ బారీ సాధారణపు మనుష్యునివలె నుండెడిది. ఆయన క్రిమియాలో బ్రిటిషు సైన్యముతో నుండెను. తాను జేయుచున్న త్వరత్వరగ వైద్యక బోధన, ఒక్కొక్కసారి రెండు రెండుర్యాంకులు దాటి పోవుచుండెడిది ఆయన చచ్చినప్పటికి సైన్యములోని ఆనుభవముల యనశ్చెక్కురు జేనరలుగ నుండెను. ఈ విరుద్ధము కన్నులు గ్రీను సిమెంటోలోని ఆయనసమాధి తలవైపు రాతిపై గాననగును.

ఆయన చచ్చిన సంగత్యరమువరకును డాక్టరు పురుషుడు గాదని యెవ్వరును అనుమానపడలేదు. అంతట ఒకవార్తా పత్రికలో నొక వైద్యవాదము ప్రచురింపబడెను. అందు డాక్టరు బారీగారు చనిపోయినవంటి నే విచారణ జరిగినదియు, చచ్చిపోయిన హాస్పిటల్లో యనశ్చెక్కురు జేనరలు స్త్రీ యనియు యుద్ధకార్యాలయమునకు తెలుపబడెను.

యుద్ధకార్యాలయము వారు డాక్టరు బారీ స్త్రీయో పురుషుడో తెలుపకున్నను, స్త్రీగాదనటకు వీలులేదు. స్త్రీగా నుండి యేలదామకొనవలసివచ్చెనో, 50 సంవత్సరములకు వైగా మారురూపమున తెల్లందెనో యీసమస్యలకు ప్రత్యుత్తరము లాసమాఖ్యలోనే పూడ్చివేయబడినది.

నోటిసు.

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 1922 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్ నెలల్లో రాబడిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యీదిగువ కనుపచ్చిన వాటిని 1922 మే నెల తేది 22 ది సోమవారం పగలు 12 గంటల మొదలుకొని తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానా ఆఫీసునందలి అధికమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదే వేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలములో సవాలు చేయుగోరువారు దేవస్థానం కచ్చేతిలో యేలమునకు ముందుగా నఫరు 1-కి రూ 100/ నూరురూపాయలు దరావత్తుకట్టి ఏలములో సవాలు చేయుటకు అర్హులను పొందవలసినది. యేలం ఖాయపర్చిన విషయమునుగురించి శ్రీవిచారణకర్తల వారు మంజూర్ పుత్తర్వు సాదరైన తేది లాగా యతు 30 దినములలోపల ఏలపు మొత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకొనవలయును. అట్లు వాయిదా కాలములో వైకం చెల్లించి లాట్లు తీసుకొని పోని యెడల వాయిదా మీరిన తేది లాగాయతు మరల ఒక నెలవరకు లాట్లు అనామత్తులో వుంచబడును. అట్టికోజులకు దినం 1-కి లాటు 1 కి రూ 2-0-0 రెండు రూపాయలు వంతున జరిమానా చెల్లించి లాట్లు తీసుకొనవలయును.

యిందుకున్ను తప్పినయెడల సదరులాట్లు మరు యేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును పార్శీ నష్టముండి క్రమప్రకారం ననూలు చేయబడును.

నూల్ వివరం.	సుమారు మొత్తం తులారు.
1 బంగారు దపా 1-కి తులారు 80 వంతున	2220-0-0
2 బంగారు నాణ్యములు	19
3 వెండి దపా 1-కి రూ 1000 వంతున	11480-0-0
4 హలిఖియా రూపాయలు	9860-0-0
5 శేఖరరూపాయలు	2770-0-0
6 తామ్రం ఒకలాటుగా శేర్లు	820
7 శేఖరరూపాయలు ఒకలాటు	420
8 రాగి వగైరా పాత్రలు	70

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానం ఆఫీసు
తయరది 11-5-22
సి. దొరసామయ్య,
డివాన్ షేమ్సుర్.

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము

రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము

అసంతృప్తికరముగ నుండుట.

జెనోవా, మే 11:—చివరనుగారు మిత్రమండలికి రష్యనుల ప్రతినిధుల ప్రత్యుత్తరము నందజేసిరి. చివరను గారును సాంజు గారును ఈ ప్రత్యుత్తరమును గురించి 45 నిమిషములు సంప్రదించిరి. మాస్కోనుండి వచ్చిన యుత్తరువుల ననుసరించి ప్రత్యుత్తరము తయారు జేయబడి నని చివరను గారు తెలిపిరి. రష్యనుల కాంతిస్థాపకర కార్యకర్తలతో నిరీక్షించుచుండి రనియు జెనోవా సమావేశానంతరము మిగిలిన రష్యనువ్యవహారములను చర్చించుట కొంత సంభుమును ఏర్పాటు గావించ వలె ననియు చివరను గారు తెలిపిరి.

రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము

జెనోవా, మే 11:—మిత్రమండలివారు రష్యనులకంపిన మెమోరాండమునందు రష్యనుల కోరుచున్న ఋణము సంగతి వకలివేరుబడినదియు, రష్యనులు సంగ్రామముబాధ్యతల మాత్ర మంగీకరింపవలె నని వివరముగ తెలియ జేయ బడినదియు రష్యనులు తమ ప్రత్యుత్తరము దాడేపించిరి. తమ వహింపబాలని భావమును వహింపగలదని తెలుపబాల మనియు జెనోవా సమావేశమునందీతరరాష్ట్రములవారు ఋణ బాధ్యతలను అంగీకరింపక పోయినను ప్రత్యేక సామ్రాజ్యముల సామ్రాజ్యముగ జేసినను మిత్రమండలివారు యావత్ గొనిరనియు రష్యనులను మాత్రము జలవంత పెట్టుచుండినదియు రష్యను ప్రత్యుత్తరము నందు గలదు. సోవియట్టు సిద్ధాంతములను భగ్గుము జేయుటకు గాను మిత్రమండలి ఇట్టి చర్యకు గడంగెను. ఎల్లకాలమువరకును రష్యను బహిష్కరింపబాలరు. ప్రభుత్వమువారికి వ్యాపార సదుపాయము లొనర్చుట ప్రస్తుత మన్నిటికంటెను ముఖ్యమైన విషయము. బోల్షివిక్కు లితరజేతములందు ప్రచారములను మా నవలయునని మిత్రమండలివారు గోరిరి. అట్టి ప్రచారము చట్టవిరుద్ధమైన దెప్పు రష్యను లావరకున కంగీకరింపబాలరు. రష్యనుల మేనియను సంబంధములను తగు తరుణ మాననమైనపుడు చర్చించుకొన వచ్చును. రష్యనుల మిత్రమండలికి నోడింప బడలేదు. అందుచే మిత్రమండలివారు తమ మెమోరాండమునందవలించిన అధికారకంఠస్వరమును రష్యనులు సహింపబాలరు. సమాధానము తుదికి తీరునని రష్యనులు నమ్ముచున్నారు. రష్యనుల వారు సమాధానములు తెంతో ప్రయత్నించు చుండిరి. అని నోటునందు రష్యనులు తెలిపిరి.

రష్యనులు తమ ప్రత్యుత్తరమునందు చాలాభాగమువరకు, సంగ్రామములు బాధ్యత నంగీకరించ వండుటయందును, ప్రజాసామ్రాజ్యము లిరిగి ప్రజల కిచ్చివేయుటకు నిరాకరించుట యందును తమచర్యను సమర్థించుకొనుటతోడనే నిలిపిరి. తామి తరుల కొనర్చు సదుపాయములను ఇతరులు తమకుగూడ నొకప్పు వలెనని రష్యనులు పట్టుబట్టుచున్నారు. మిత్రమండలి తమచర్యల వలన రష్యనులకు లుగజేసిన నష్టములకు బాధ్యతవహించిన యెడల రష్యనులు సంగ్రామములు బాధ్యతవహించెడిరని రష్యను ప్రతినిధులు తెలిపిరి. రష్యను ప్రభుత్వమువారు విశేషములనుండి భాగముగొనిన ఆస్తులకుగాను కొంతవరకుమాత్రము ప్రత్యేక హక్కులుగా కొంత ఆస్తినిచ్చెదరని రష్యను ప్రతినిధులు తెలిపిరి. రష్యను ఆర్థికవ్యవహారముల పరిక్షించుటకు నియమింపబడు నని మిత్ర మండలిచే నూదించిన సంభుములను న్యాయము గలగ నేరత నియు ల ట్టి సం భు ము స్థాన మున కార్యక్రమల సంభుమును న్న గు నిం ప వ లె న ని యు అందు రష్యనులకు ప్రాతినిధ్యము నందజే క న ని యు రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము నందు గలదు. జెనోవా సమావేశమునుండి తురుష్కలు, ఘర్షలను బహిష్కరించిన తరువాత గూడ మిత్రమండలివారు ఆసియామైనను విషయమును రష్యను మెమోరాండమునందు చేర్చుట రష్యను ప్రతినిధుల కాశ్చర్యము గలిగించె యెడల రష్యను ప్రతినిధులు నిలిపిరి.

అసంతృప్తికరముగ నుండుట.

జెనోవా, మే 11:—రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము మొత్తము మీద సంతృప్తికరముగ నుండెను. బ్రిటిష్ ఇటాలియనులు మాత్రము “దీనితో నెట్లో నభిప్రాయపడవచ్చునని” యెంచుచున్నారు.

అయిర్లండు పరిస్థితులు

సమాధాన ప్రయత్నములు

తిరిగి ప్రారంభింపబడుట

లండను, మే 11:—దెయిలు ఈరాను సంధి సంభుము వారు తిరిగి ప్రజాసామ్రాజ్యవాదులతో సమాధానము కు గాను రానుబారములను జరిపెదమని తెలుపుటచే దెయిలు వారు 17 వ తేదీవరకు తమ సమావేశమును నిలుపుజేసిరి. అంతవరకును తాత్కాలిక సంధి అమలులోనుండును.

తాత్కాలిక ప్రభుత్వము కొలదికాలములోనే తన యధికారమును చాల గట్టిగ పాడుకొంటున్నది నని బచ్చెను హెడ్జు ప్రభువు ప్రభులసభయందు దీక్షింపమున చెలిపెను. ఎన్నికలసందర్భమున తాత్కాలిక ప్రభుత్వ పక్షము వాడు ఆ త్యధిక సంఖ్యాకులు విజయమందుదు రని తనకు నమ్మకమైన వారినండి తెలియవచ్చెనని వీరు నుడిపిరి.

అయిర్లండు ప్రజలలో సభిక సంఖ్యాకులు సంధియొడంబడిక నంగీకరించుచున్నారను విషయమునకు ప్రజాసామ్రాజ్యవాదులు అంగీకరింపకపోవుటచే ఇదివరకు సమాధాన ప్రయత్నములు విఫలముకాదును. పోటీతేటండ యెన్నికలు జరుపుట కిరపక్షములవారును అంగీకరించిరి. కాని ప్రజాసామ్రాజ్యవాదులు దెయిలువారు తిరిగి యెన్నుకొనబడవలెననియు ఆఫ్ఘడు సంధి యొడంబడికపై వారి యభిప్రాయముల చెలిసి కొని దానిననుసరించి ప్రవర్తించ వలెననియు అంతవరకు బడంబడిక అంగీకరింపబడిన ట్లెంచరాదనియు కోరుచున్నారు. ఎన్నికలైన తరువాత ఇరుపక్షములనుండియు నాయకులను యేరి మర్చివర్గము నేతృత్వము జేయవలెనని తాత్కాలిక ప్రభుత్వపక్షమువారు చెబుచున్నారు.

పర్షియాస్థితి

లండను, మే 11:—సెంట్రలు ఆసియను సంభుమువారి యెదుట నుపన్యసించుచు నర్ పెర్షియైక్కుగారు పర్షియాస్థితి గురించి ఇట్లు చెలిపిరి:—సంగ్రామకాలమున బ్రిటిష్ సేనాముఖుల పర్షియా చాలభాగముల నందెను. ప్రస్తుతపర్షియాస్థితి కొంత వరకు మందముగ నున్నది. పర్షియా ఆభివృద్ధి మార్గమును వీడి ప్రాచీన మార్గము నవలంబించి ప్రాచీనస్థితికి జనుచుండెను. మూడువందల సంవత్సరములనుండి పర్షియా బ్రిటనుతో స్నేహముగనుండెను. 1662 సం॥నందు బ్రిటిష్ మైత్రిచే పర్షియా వార్యము కోటను పొందగలిగెను. బ్రిటిష్ సేనాముఖుల నిజవీరు పాండిత్యములను జ్ఞప్తియందుకొని ఇకమీదగూడ నట్టిస్నేహముతోడనే యుద్ధమునని నమ్మెదను. పర్షియా కష్టములకు సానుభూతిని గనబరుచుచుంటిని. పర్షియా తిరిగి ఆభివృద్ధి మార్గమును ఆవలంబించి ప్రయాణమునర్చునపు డామెతు శుభము గలుగుగాక యని ప్రార్థించెదను.

కేన్సువరకులను వదలివేయుట

పారిసు, మే 11:—కేన్సువరకులను రష్యనులు తమ ప్రత్యుత్తరమున వదలివేసినదియు సంయతే నది యసంతృప్తికరముగ నుండెననియు నిచ్చుట రాజకీయతంత్రప్రజ్ఞులదలచుచున్నారు. రష్యను వ్యవహారముల చర్చించుటయందు పరానువారు పాల్గొనుటవలన లాభములేదు. అయినను ఇందువలన పరానువారు సమావేశమును విడచి వెళ్లి సోయినినించరాదు.

బాక్స్ గారు రష్యనుల ప్రత్యుత్తరమును పరిశీలించిన తరువాత లొయసుబార్జి గారితో సంప్రదించు నేగరని జెనోవా నుండి తెలియుచున్నది.

బెల్జియనులయసంతృప్తి

జెనోవా, మే 11:—రష్యనుల ప్రత్యుత్తర మసంతృప్తికరముగ నుండెనని బెల్జియము రాయబారవ్యవహారు దలచుచున్నారు. ప్రత్యేకవ్యక్తుల ఆస్తులనుగుంచి సాంజుగారు గావించిన సూచనలన చాలవరకు ఆభిప్రాయభేదము లంతరించెననియు సమావేశమునందు విభేదము సంభవించినయెడల నందులకు రష్యనులే బాధ్యులని ఈరాయబారవ్యవహారు ప్రకటించిరి.

రష్యాలోని కాభలిక్కుల పక్షము

పారిసు, మే 11:—పోవుగారు రష్యనులతో నొక యొడంబడికను గావించుకొనిరి. దీని ననుసరించి రష్యానుందలి మత సామ్రాజ్యమునకును కాభలిక్కు మిషనుల రక్షించుటకు సోవియట్టు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. చర్చి అప్రెనిగు రించిన వరకునకు చివరగా రంగీకరింపక పోవుటచే పోవు గారు వశతును వదలుకొనిరి.

బ్రిటిషు వాణిజ్యము

అభివృద్ధి నూపనలు

లండను, మే 11:—ప్రాణేబాద్విను గారు వాణిజ్యసంభుము వారి అంచనాలను కామన్సునభయందు ప్రవేశపెట్టుచు నిట్లు నుడిపిరి:—బ్రిటిష్ ఆధినివేశములు, సంయుక్త రాష్ట్రములు, దక్షిణఆమెరికా, హాలండు, స్పాన్డెనెవియా, స్పెయినుదేశములవారి రిజిస్ట్రేషన్లచేత ఇప్పుడుగూడ వస్తువులను కొనెదరు. కొన్ని వాకావ్యాపార కేతములందు బ్రిటిషు వాణిజ్యమునకు నష్టము గలిగించుచున్నట్లును కొన్ని జరుగుచున్న వితరుణములును మించిపోకపూర్వమే బ్రిటిషుదేశమువారును ఈవిషయమై సంప్రతితురని డలచెడను. యూరప్తనర్తకనిర్మాణమునకు ఆలస్యము జరుగునెడల ప్రాచ్యదేశములందును దక్షిణ ఆమెరికా యందును మనవ్యాపారమును విజృంభింపజేయవలెను. వ్యాపారాభివృద్ధికి పన్నుల తగ్గించు లవసరము.

బాగ్నవ్యాపారము మామూలు స్థితికి కొలుకొనెను. వ్యాపారము చురుకుగా జరిగిన గాని ఇదిగూడ సభివృద్ధి నొందబాలదు. డెట్టె ఇనుముల వ్యాపారము మాత్రము చాల చిక్కస్థితిలోనున్నది. నూలు, పూలువ్యాపారము చురుకుగానే యున్నను కోస్తాపన్నులు అధికముజేయుటచే నంత యధికముగ లేదు.

మన మిదివరకు కంటే అధికముగ వస్తువుల దయారు జేయుచున్నాము. లండను ప్రపంచవాణిజ్యమునకు కేంద్రస్థానమాయెను. సంగ్రామమువలన మనము తినిన దెబ్బనుండి ఇప్పుడు మెల్లమెల్లగా గోలుకొనుచున్నాము. రాబోవు వత్సరము నందు వాణిజ్యము మెల్లగా సభివృద్ధి జెందును.

లాంక మైరు-ఇంగ్లీషు.

భారతదేశపు దిగుమతి పన్ను లెక్కువజేయుటనున లంక మైరు భయపడుచున్నది. భారత ఆర్థికసంభుమువారు బ్రిటిషు వర్తకులకు కొంతసంతృప్తిని గలుగజేసెదరని నమ్మెదను.

అధికవేతముల వ్యాపారము త్వరగా సభివృద్ధి నొందు సూచనలు లేవు. రూపాయిధర తగ్గుటవలనను, కోస్తాపన్ను లధిక మగుటవలనను భారతదేశ వ్యాపారమునకు కొన్నికష్టములు గలుగును. జపానునండి ఆర్థికచిక్కులును వై నాయందు కాజకీయ చిక్కులును గాన్పించుచున్నవి. కాని దక్షిణ ఆమెరికామాత్ర మనుకూలముగ నున్నది. లంక మైరుగారు తమ సరకులను చవుకచేయుటకు చాల యత్నించుచున్నారు. వీరు స్వయముగ కార్మిక సమస్యను పరిష్కరించుకొనుట ప్రశంసనీయుము.

సార్వభౌమదండతుల పర్యటనము

బ్రుసెల్సు, మే 10:—ఈజిప్టున బెల్జియము రాజదండతులు బ్రిటిషు సార్వభౌమదండతులకు విందోర్పిరి.

తరువాత ఫ్రెంజువమునందు బర్మున్సు మాక్సు సార్వభౌమదండతుల సభిసందియకు సభిసందనప్రత్యమును సమర్పించెను. ఫ్రెంజులందు ప్రజలు సార్వభౌమమునకు అడ్డుతమగుస్వాగతమునగిరి.

సార్వభౌమము లేవు రణరంగమునకు జని శరిరించును

మిత్రమండలి సంగ్రామములు

లండను, మే 9:—కామన్సు సభయందు నర్. ఆర్. హోరీసుగారిట్లు తెలిపిరి:—మార్చి 31 తేదీవరకు ఆమెరికా లీయ వలసిన ఋణముమీద కడ్డీ 59కి మిలియనుల డాలర్లు దిగువపడి యున్నది. బ్రిటను మిత్రమండలివారికి 123 మిలియనుల సవరను లీయవలెను. మిత్రమండలి బ్రిటనునకు 1742 మిలియనుల నీయవలెను. పరానువారు 584 రష్యా 555 ఇటలీ 503 మిలియనుల సవరను లీయవలెను.

ఇటలీ-చర్చనుస్థానము

వ్యాపార యొడంబడికలు

లండను, మే 11:—కామన్సు సభయందు కలవల్ గాను వ్యాపారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు వింటర్వసు ప్రభు విట్లు నుడిపెను:—జాను 3 వ తేదీన ఇటలీ అప్రనుస్థాన ప్రభుత్వములు ఇందు వ్యాపార యొడంబడికలను గావించుకొనెను. ఈయొడంబడికలు ప్రభుత్వమువారికి జూలై 14 వ తేదీన చెలుపబడెను. అందు చర్య దీనికొనవలసిన విషయములు లేవు. ఈ యొడంబడికలు గావించుకొనిన సయముననే బ్రిటిషువారు అప్రను ప్రభుత్వముతో రాయబారముల ముపునుండిరి.

ఒడంబడిక గావించుకొనిన మాసమువరకు బ్రిటిష్ వారికి తెలుపజేయు విషయమును ప్రశ్నింప గా వారితో స్నేహముగనున్న దేశములను గురించి అట్టి నేయుట యాచితముగాదని వింటర్వసు ప్రభువు నుడిపె.

పాలస్తీను మాండేలు

జెనోవా, మే 11:— నానా రాష్ట్ర సంఘమువారు ఈ దినమున 18 వ వర్షాన్ని సమీక్షించిరి. పాలస్తీను పై ప్రతిష్ఠ పాలనాధికార మరలను బట్టి ప్రభుత్వ చర్యలు జరిగినవి. ఈ విషయమున ఆంగ్ల అమెరికా ప్రభుత్వములకు సమాధానము తుదికి చేరినది. పాలస్తీనును బ్రిటిషువారికి మళ్లించుటకు సంయుక్త రాష్ట్రములవారి ప్రతిపక్షమును వెలువరించెను. బ్రిటిషు వారి యధికారమును సమీక్షించి సంచయడల దానిని తిరిగి అమెరికా కిచ్చివేయునని మాత్రము అమెరికావారు నూచించిరి. ఈ విషయము శనివారమునాడు చర్చింపబడును.

వైవాస్థి

జెనోవా, మే 11:— జెనోవా చాంగ్ టౌన్ లిని గానున, చోనాటి (హానకు గవర్నరు) గారును తమ పదవులనుండి తొలగింపబడిరి. మంగోలియాపై కమిషనుకు పదవి రద్దుచేయబడినది. ప్రాత్యక్షరంగ జాతి మూటియందు ఇన్స్పెక్టరు జెనరలు పదవులు రద్దుచేయబడినవి. మంగోలియానుండి సంతకము వాచే ప్రాంతాన్ని సందర్శించెను.

వజ్రపు సాసము

లండను, మే 11:— వజ్రపు సాసమునందు పరిశీలకులను కూలముగ మారుచున్న వనియు వర్తత ప్రాంతవాసులకు పనులు కల్పింప బడుచుండుటచే వారు సంకల్పింపబడిరి. కాంతముగ నుండి రనియు పార్లమెంటు సభయందు వెలుపబడినది.

జర్మను నష్టపరిహారములు

లండను, మే 11:— నష్టపరిహారసంఘమువారు కోరిన కంటల ప్రభుత్వమువారు మే 31 తేది లోపల 63 మిలియనులకు పాల్గొని అధికపన్నును విధించుట సాధ్యము గాదనియు, కొంత వ్యవస్థగాకలేననియు, నష్టపరిహారములను వివేకములందు బుణములను గొని తీర్చవలసియు జర్మను ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి.

ఈజిప్టు-వారాపత్రిక నణగద్రొక్కుట

కెయిరో మే 11:— ఇటీవల ప్రభుత్వమువారి యంత్రులచే నాడమానులనుండియు నాపివేయబడిన ఎల్ హెలల్ అను వారాపత్రిక తిరిగి మే 6 వ తేదీన బయలు వెడలెను. ఇది వెంటనే ప్రభుత్వమువారిచే నాపివేయబడినది.

కెన్యాలో నివసించుట

కెన్యాలోను భూమిని సంపాదించుట మొదలగు విషయములనుగురించి ఉత్తమములగు భారతీయులకు సమాచారములు వెలుపుటకు నైకోవియం దొక సంఘ మేర్పాటు చేయబడినది. ఈయంద్యమనునకు ప్రభుత్వసహాయము గలదు. కెన్యాలోను పనివారు గావలసియుండెననియు ఉద్యోగములకు తావులేదనియు వీరికి పని ఇండియాలోని భారతీయ ప్రభుత్వము వ్రాసిన లేఖలను వెలియించుచున్నది. ఈయంద్యము మధికావలచే ప్రారంభింపబడినది.

బ్రిటిషు వర్తకము

ఏప్రిల్ మాసమున ఆంగ్ల దేశములోనికి 3 కోట్ల పానుల వస్తువులు దిగుమతి చేయబడినవి. 5.5 కోట్ల ఎగుమతి చేయబడినవి. మార్చి నెలలో దిగుమతులు 8.7 కోట్లు, ఎగుమతులు 6.4 కోట్లు.

రాజప్రతినిధి యొక్క తురుష్క శరణాగతుల నివారణ నిధికి మే 12 వ తేదీనకు చేరిన రు 22917-5-0 కాకాప్టాటి నోపిలునందలి హోం గ్రంట్ సేనానికి పంపివేయబడినది.

భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి యొక్క సలహా సంఘ సభ్యులలో నొకడైన భూపేంద్ర సాధును గారు 20 వ తేదీని విరోపాకు ప్రయాణముచేయు సేర్పాట్లు చేసియుండెడి గాని వారి కనిష్ఠపుత్రుని బబ్బుగా నుండుటచే ప్రయాణమును మాడకొనిరి.

కర్పూరలాసంస్థానాధీశుడు తిక్కా సాహెబు బహదూ గజుభవారము సాయంత్రము తమ పట్టణములో బొంబాయికి మరలవచ్చుటకు ప్రాంత ప్రాంతాధ్యక్షుల

రాష్ట్రముల కాసనసభ జాతీయకావ్యసభ

నే నెందుకు రాజీనామా నియ్య నిరాకరించితిని?

టి. శివశంకరంగారు ఎం. ఎల్. సి. ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

నేను సెప్టెంబరు 11 తేదీని వారాపత్రికకు ప్రకటన నియ్యి త్తం రెండు వారములు పంపితిని. ఒకటి ఎల్లానూరు ఫార్మెట్టు పంచాయితీ గురించి, రెండవది గుత్తి తాలూకాలో హాలుసాలు శిస్తు మూలు అపుటను గురించి. వాటిలో ప్రభుత్వమువారి సన్నిధి తోనుండు నాబోటి సర్టిఫికేషన్ల సభ్యుడు, జిల్లా ప్రజలకు సంబంధించిన విషయములలో ప్రభుత్వవ్యవస్థాపక ప్రజాధి ప్రాయమును సచ్చిత్రములలో కలిపిన ఆకర్షణ మెల్లడివశించి యుంటిని. ఈ ఆకర్షణనుండి లైటపడు మార్గము తెల్లయి అని స్పష్టముల గల హాల్సుగూడ నపేక్షించి యుంటిని. రహస్యము గను వారాపత్రిక లయందును చాల ప్రజేతములనుండి మందలింపు జవాబులు వచ్చినవి. ప్రజాధిప్రాయమునకు భిన్నముగా నానాసానిత్యములను ప్రభుత్వము వారినిండు తప్పనియు, సభ్యులపక్షమికి రాజీనామా నియ్యవలెననియు నందు నూచింపబడినది. నే నెందుకు రాజీనామా నియ్యకొంటి నే బదులు వ్రాయవలసియుండెను గాని ఈ మాదిరి సమస్యలను గురించి చురుకగా జవాబునుండు ప్రయత్నంపులు వారు నాకు వ్రాసినట్లునని భావించితిని గాని అట్టిది నాకు లభించలేదు. నెలరోజులు మించిపోయినను, నా జవాబు దానిని విప్పించుకొనకూడదనియు ఇంకను అలస్యము గావించి, అనుమానమున కవకాశ మొసంగరాదనియు తలంచి ప్రత్యుత్తర మియ్యకొంటిని. నా కోసంగిన సలహాను గౌరవపూర్వకముగా నిరాకరింపవలసి యున్నది. నేను నాసభ్యత్వమును వదులకొనవలెనని సంజేతముతో రెండు సంవత్సరములు ఇమిడియున్నది. పౌరసత్వ చీలికనుండి పూర్తిగా వైదొలగవలెను. లేదా నిరాకరణవాదినైన గావలెను. నేను శివశంకర ప్రారంభించినదాని నాకే కిక్కిరిస్తోంది, కాళ్లు యిడ్చుకొని నడచునట్లు విద్యార్థిమన జేకనేనడచుట కలవాటుపడినవాడ నగుటచే చేతులు ముడుచుకొనియుండుట పొసగదు. సహాయకారణ వాది నగు విషయములో ప్రభుత్వమును ప్రభింపజేయు విషయమునందున్న తక్కిన విషయములనుండి అసహాయోద్యమము ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండు విధానము గలిగియున్నది. ఇదియు డీక్షలలోనున్నది. సాధారణముగా మిగిలినదేమైనా యాంపే అతివాదమికవాదుల కేమియు భేదము గన్పించుటలేదు. నాకు సమర్థమైనది యేదో యిచట వెలుపలనీయున్నది. నేను 30 సంవత్సరములనుండి పల్లెటూరి పత్తిగుల కలవాటు పడియున్నాను. పల్లెటూరి వానిబాధ గుర్తింపనవాడ నగుటచే, పల్లెటూరివాడు తన వ్యవసాయము తన్నగానున్ననకు సంబంధించిన వ్యవహారములను స్వయముగా నువ్వించుకొను శక్తి గలగకేయంతవరకు ఏమాదిరి ప్రభుత్వము వాని కుపయోగకరముగాదు. ఇట్లు జరిగిన నే నెజమైన స్వయంసేవకు వనదగిను. కేంద్రీకృతమైన ప్రభుత్వపద్ధతియందు లాభములు నష్టములు కూడ గలవు. క్రిందికి పూర్వపు గ్రామపాలనాపద్ధతి నపేక్షించి, ప్రతివానికి ప్రభుత్వమునకు నే చూచుటకు విలివింపడి. ప్రతి స్వల్ప ఉపయోగిని ప్రభుత్వము, అతడు చేయు తప్పుచ్యులు ప్రభుత్వమువారు చేయుచుగారు భావించ సహకార మిచ్చెను బిత్తియొక్క అలవాటునుబట్టి ప్రభుత్వోద్యోగులు తప్ప చేయని ఆతను భావించును. ఈ అవకాశముగా ప్రభుత్వోద్యోగులు తామే యజమానులని భావించుకొంటు. కొంచెము పెద్ద అధికారులు తమ నిత్యకృత్యములందు నిమగ్నులై, ప్రతివయస్వి దొకకన్నునుంచి క్రిందిలోనున్న సరిగా గమనింపకుండుటచే, కొంత ప్రత్యామ్నాయము భయమునబట్టి నెత్తుదిగా దౌర్జన్యము ప్రబలుచున్నది. స్థానకపోషణవాదినలగాని రెడ్డివలనగాని తప్పుడు సాక్ష్య మియ్యవలెనని గ్రామస్థులు కొరబడినపుడు జరుగుట ట్టుచేయ నిరాకరించుటకు పూర్వము చాల సార్లు యోచించుకొనును. రెడ్డి తన భూమి మున్ను కొనుటకు బండిని ఎడ్లను ఇమ్మకగా అతను ఎదిరించి జవాబు చెప్పబాలదు. రెడ్డి యిచ్చుడబ్బుకు రసీదు అడుగబాలదు. తనకందెయెడుట ప్రభుత్వముపేట జరుగు ఆక్రమముల నెన్నియో చూచియు, విరియు ప్రక్కవానిచిలలో ఊడుట కై నను వెరచును. అట్టి ఉదాహరణలను కందలకలదిని చెప్పవచ్చును. పల్లెటూర్లో ప్రభుత్వము, ఈ కలిసియు సంపూర్ణస్వరాజ్యము వచ్చినను అవియుండుట అనియే లోలగునా? నిజమైన మార్పు ప్రజాస్వామ్యమునందు బయలుపడవలెను, ప్రజలకు

గలుగు ఆక్రమములను నిరోధించుటకు గల అవకాశముల ననుసరించియే ప్రభుత్వపద్ధతి ఎట్టిదో గ్రహించవచ్చును. ఆక్రమములను నిరోధించు సీసమర్థత నెత్తుదిగ వృద్ధిగాంచవలెను గాని సహాయ నిరాకరణ వాదులు తలంచునట్లు ఉద్రేకమును గాంచ నేరదు. అప్పుడు వాత్తు గ్రామములలో జ్ఞానోదయము కలుగుచున్నది. ఇంకను కైకవయలోనే యున్నది. దీనినుండియే రాజకీయపరిష్కారము సేరుకు తగినట్లు అభివృద్ధిగాంచవలెను. ఈ మొలక సర్వవిధములకు విషవాద్యులనుండియు సంరక్షించవలసినతరుణ మిదియే. అసహాయవాదినీధాంతముల ననుసరించి ప్రస్తుతపక్షపాలనను ప్రభింపజేయవలె నను ఉద్దేశముతో ఈ మొలకను క్రుంచివేయవలెనా? లేక ప్రేక్షకులు కొనువరకు వీలైనవిధముల సంరక్షించి పెంపొందించవలెనాయను ప్రశ్న విచారించవలసియున్నది.

ఈ ఆక్రమములను నిరోధించు సమర్థత వృద్ధిగాంచుటకు కొంతకృషి జరుపవలసియున్నది. ఈ పనికొరగా నీయసేరులు కావలసియున్నవి. వీరు ప్రతినిత్య జెయ్యవిషయములలో ప్రజలకును, స్వల్పబోధకులకును గలుగు పరస్పర వివాదములను గమనించి క్రిందనే స్వబాటుచేయవలసి యుండును. ఈ విధమున క్రిందినుండి వైకి స్వబాటుచేయుచుగాగా ఒక విధమయిన ప్రభుత్వవిధానము తనంతటనే బయలుపడెను. దానినే నిజమైన స్వయంసేవమనిగాని బాధ్యతాయత ప్రభుత్వమని గాని పిలువవచ్చును. ఇట్లు చేయుట నావిధిమీదికి వలెనెద. త్వరితపరిపాలనావిధానము కంటక సహితమైన దయ్యు రాజకీయజ్ఞానోదయమును వెలుకక కంచెయిని చెప్పవచ్చును. ఈ మొలకకును కంచెను మధ్యనుండి కంచెనుండవలన మొలకకు నష్టము కాకుండ చూచుటయే నాపని. ఈ రెండింటినియు సర్టిఫికేషన్ల సభ్యులగుదు. అందే నాస్థానము గలదు. అందువలననే నేనాస్థానమును విస్మరింప నిరాకరించితిని.

సరిహద్దు సంఘము

పెయిటకు, మే 12:— డెన్వి ను శ్రీ గాకి అధ్యక్షతన క్రింద సరిహద్దుసంఘము నేడు విచారణను ప్రారంభించి, ఇద్దరి సాక్ష్యములను వైకొనెను. వారి సాక్ష్యములు పరస్పర విరుద్ధముగ నుండెను.

సాక్షులలో నొకరు సర్ ఆల్బర్ట్ ఫాయంగారి సాక్ష్యము సరిహద్దుల కి వతలి మండలములలోను, సరిహద్దులలోను వ్యవసాయపు భూములు గలవు. ఈ ఆయిదు మండలములను పంజాబు ప్రభుత్వముతో చేర్చి నేయుటయు న్యాయపక్షపాలనా కాళిను పంజాబు ప్రాంతాధ్యక్షుతో చేర్చుటయు ఎప్పటికి చేయరాదని వీరు భించిరి. ఇట్లు చేయుట వలన కొద్దులకు వెళ్లు పార్టీలకు విపరీతమును కల్పించును. సామాన్య ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠకు కొంతకాకు న్యాయస్థానములలో న్యాయము జరుగకపోవుట నిజమే. దీనిని బాగుపజువిన ఎడల కాంత్యైక్యము లభిస్తున్నది. రాష్ట్రీయ స్యాల్వేజ్మెంటును సంపూర్ణిచేయుటకు కొన్ని గొప్ప సంస్కరణము లవ్యవసరమియు. ఎన్నుకొనబడు సభ్యుల ధిక సంఖ్యకునుగా నుండు రాష్ట్రీయ కాసనసభను స్థాపించవలెను. ఇట్టి సంస్కరణములకు మట్టుపట్టుండు పంజాబునుండెలానులకంటె ఇచ్చటి వారి కెక్కువ అన్నతగలదు. భారత రాజ్యామునకు ద్వారపాలకుని పనిచేయుచున్న ఈ రాష్ట్రీయమునకు భారత ప్రభుత్వము ఆర్థిక సహాయమును చేయవలెను. ద్రవ్యము దొరకనియెడల ప్రజలంతయు కిష్టములేకుండ పంజాబు రాష్ట్రీయముతో చేరుకొనకలెంపవలసి యుండును. అని వీరు నుడిచిరి.

కంట్రాక్టరు రాయబహదూరు కరం యుగారి సాక్ష్యము సరిహద్దుపరగజాలను పంజాబులో చేర్చుట బాగుండును. పంజాబు నుండి ఈ మండలములను నేరుకొని, వత్తేక రాష్ట్రీయము నిర్మించుటవలన అనేక కష్టములు సంప్రాప్తమైనవి. న్యాయకాళిను తక్షణమే పంజాబుకు మార్చవలెను. న్యాయము బాండుకు పార్టీలకు కొంత ఆలస్యము కలుగవచ్చును గాని ఆన్యాయపు తీర్పులందవను అభయ ముండగలదు. ఈ రాష్ట్రీయమునకు ప్రత్యేక కాసనసభను నిర్మించరాదు. ద్రవ్యము లేనప్పు డిట్టి ప్రయత్నము చేయరాదు అని రెండో సాక్షి జగ్గాభధ్రిని ఖండించెను.

కలకత్తాలో నిటీవల ఒక హెడ్ కాన్స్టేబులు కాలి మీద తుపాకీతో గాల్చిన సేకుపాంగు అను మహమ్మదీయుని మీద హత్యచేయుటకు యత్నించుట, అధికారులకు చిక్కకుండ తప్పించుకొనుట, లైసెన్సు లేకుండ తుపాకులను వాడుట అను క్రిమినామేములు మోపబడినవి. అతనితోగూడ సరకు చేయబడిన పంజానక, భూలియా అను వారెవరు సహజేయిలుకు పంపబడిరి.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారిచే రచింపబడినది

గ్రంథములు— నాటకములు

నర్మదాపురుషోత్సవము	0-12-0
రాధాకృష్ణ నాటకము	0- 8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధసుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహము ప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యవల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)

సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవవాల్యూము. [3513]

పూర్ణిమముద్రిక— నాటకములు

వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు, పితాపురం. అని వ్రాయవలెను.

అహమ్మదాబాదు సభలు

ఇందు అహమ్మదాబాదు పురపాలకసభ, దేశీయసభా మండలి రహస్యమును, తాత్కాలికాధ్యక్షులగు హాకిం ఆజ్మల్ ఖానుగారి గంభీరోపన్యాసమును, ఖిలాఫతు సమస్యయు, సహాయరాకెణితత్వమును, గాంధీ మహాత్ముని సంపూర్ణోపన్యాసమును, చిత్రరంజనదాసు, వాకి సతీమణి యొక్క యుత్తేజము లగు సందేశములును, వేల్పు యువరాజుగారి రాకయు, మాపిలొ కన్యములును, దేశీయహాస్యదేశమును చక్కగ ముద్రించబడినవి. వెల ప్రతి 1-కి రూ. 0-4-0 50 ప్రతులు రూ. 9-0-0. 100 ప్రతులు ,, 18-0-0

5 అణాలు చీట్లు పంపినవారికి పుస్తకము బుక్కు పోస్టు ద్వారా పంపబడును. (3541)

ములుగు- వెంటటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

త్వరలో వెలువడునునది] [వెల రూ. 2-0-0.

శతకరత్నావళి

గ్లాజా కాశితములు-కాలికోబైండు-600 పేజీలు.

కీర్తిశేషులైన రెంటాల వెంకట సుబ్బారావుపంతులు గారిచే సంపాదితము. ఇందు భక్తిమయి కి వై రాగ్యములను బోధించునట్టియు, లోకోత్పలతోడను నీతిబోధములగు దృష్టాంతములతోడను నిండియుండునట్టియు శృంగారరసము చిందునట్టియు శతకములు పద్యరత్నములు మున్నగునవి ముద్రింపబడి యున్నవి. ఈ నూతన కూర్పునందు శ్రీ శతకములుకూడ చేర్చబడినవి. వేమన, మమతి, భాస్కర, సత్యనాథ, సురాభాండే శర్మ, కలువాయి, కాంతాలామ, లావణ్య, తాడిమర్ల, వల్లి శాస్త్రుల, చెంగల్యారాయ, చంద్రవదన, నాయక నాయకీ, భర్తృహతి, వేణుగోపాల, కాళహస్తిలింగ, రామలింగేశ, కవి చాడ పుక, గణికాగుణ, పాపతిన్నోపాఖ్యాన, చక్కట్లదండ; కామేశ్వరీ, భుజంగ గృహల, భక్తచింతామణి, సర్వమంగళా, కాకప్ప, బాసకపతి, శ్రీకాళహస్తిశర్మ, శ్రీరామతారక, కుమ్మరేశ్వర, దాశకర్షి, నరసింహ, మానసబోధ, భజగోవింద వగైరా శతకములు, హనుమత్పంచవింశతి, హనుమద్దండకము కలవు. విక్టోరియాడిపో, మెలాపూరు - మద్రాసు.

హిందీ పాకెటు డిక్షనరీ

విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది.

వెల పోస్టేజి గాక ఒకరూపాయ.

సాధారణముగ వాడుకలో నున్న పదములు మూడువేలకు పైగా గలవు. విషయముల వారీగా చివట సెల్ల మెంటు కూడ చేర్చబడినది. విద్యార్థులకు, వర్తకులకు ప్రచారకులకు, అనుదినము తోడనడిచు గురువై - యభిమతార్థ ప్రధాతయై ఇది యుండగలదు. కొలదిప్రతులే అచ్చయినవి. వలసినవారు వెంటనే మాకు వ్రాయవలయును.

పం. ఆదినారాయణ శాస్త్రి,

నెం 10 ఆరుముగం నందు, వేంకటరంగం పోస్టోఫీస్;

(90) ట్రిప్లికేన్ - మద్రాసు.

వ్యవసాయము-ఫలవృక్షములు

ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రచురింపబడుచుండు వ్యవసాయమును గురించిన వ్యాసములను పఠించువారు కొందరు ఫలవృక్షములను గురించి వ్రాయుచుని కోరుచున్నారు. ఈవిషయమందు వాకంటె నెక్కువ యనుభవము గలవారున్నారు. వారిలో అడయారు లో పండ్లచెట్లతోటలకు మేనేజరుగా నుండు శ్రీయత జస్సీ వాలాగారు ఒకరు. కర్నూలుజిల్లా పాణ్యుగ్రామములో పండ్ల చెట్లతోటలు గల శ్రీయత హనుమంతరావుగారు మరియొకరు.

శ్రీయత జస్సీ వాలాగారు ఇంగ్లీషులో కొన్ని వ్యాసములను ప్రచురించి యుండిరి. వాటిని తర్జుమాచేసి, నాయువును వచ్చినచోట మార్పుచేసి ప్రచురింపవచ్చు నని వారు సమ్మతించిరి. శ్రీయత హనుమంతరావు గారు ఇంగ్లీషులో కొంత వరకు వ్రాసియున్నారు. వాటిని తర్జుమా చేయుటకును సమ్మతించగలరు. ప్రకృతిము జస్సీ వాలాగారి వ్యాసములను కొన్నిటిని ఇచ్చట వ్రాసెదను. (విభజమును ఫలవృక్షములను వైరుచేయ వలసిన మూలనూత్రములను వ్రాసి అటుతరువాత మామిడి, నారింజ, బామ, దానిమ్మ, వెలగ, టెంకాయ, అరటి, సఫోటా, ఆనాస, సీమరేగు, పనస మొదలయిన వృక్షములను గురించి ప్రత్యేకముగా వ్రాసెదను. సంకయములను గల వారు నాకు గాని, హనుమంతరావుగారికి గాని, జస్సీ వాలాగారికిగాని, అజాబిక్షను పంపును సత్తము వ్రాయవచ్చును.

ఫలవృక్షముల వ్యవసాయకి ఉండవలసిన లక్షణములు

1. ఆవృత్తియందు యిష్టము 2. అత్యంత కార్య నిర్వాహకశక్తి 3. కొంతమైన ఆలోచనశక్తి 4. చూచిన వెంటనే గ్రహించు శక్తి 5. స్యోజిత లేయం దు లోపము ఏమాత్రము లేకుండుట 6. తనశక్తియందు నమ్మకము 7. ఉత్సాహము చెడని స్వభావము. 8. చూతనాభిప్రాయములను శ్రీమముగ స్వీకరించునణము.

వై గుణము లన్నియు పండ్లచెట్ల తోటలను నేయ గోడవారికి యుండవలెను.

నిపుణతగలవారి సలహా యావశ్యకము

పండ్లతోట నేయుటకు నేలను కొనుటకు ముందును, లేదా తన నేలలో చెట్లను నాటుటకు ముందు, పరిపూర్ణము భవము గలవానికి చూపించి వారి సలహా పుచ్చుకొనుట మంచిది. ఈ లాగు చేయుట రెండు విధముల లాభకరము. భూమి నుంచిది కాదని చెప్పిన యెడల, భూమిని కొనుటకు ఖర్చుచేసెడి ద్రవ్యము, అటుతరువాత ఎన్నోయెండ్ల వరకు వ్యయము, ప్రయాసము, కాలము నష్టపడవు. అందుకు గాను ఆ నిజమని కచ్చెడి నేతనము అతిస్వల్పము. నేల మంచి దని చెప్పినను, ఆ స్వల్పనేతనమువలన, తోటను ఏలాగు నేయ వలసినది ఏలాగు నిర్వహింపవలసినది, ఏవిధముగా నేసినయెడల స్వల్పముగా ఖర్చులగునది, ఎక్కువగా లాభము వచ్చున తెలుపును.

ఎట్టి పండ్లచెట్లను నేయవలసినది తీర్మానము చేసెడు ముఖ్య విషయములు.

1. ఆవృత్తియందుకొ తీర్మానముగలదు. 2. నేల ఎత్తుగా నుండునది సమముగా నుండునది లేక పల్లముగా నుండునది 3. నేల స్వభావము. 4. సముద్రోపతలము కంటె నెంత ఎత్తుగా నుండునది. 5. సరాసరి వర్ష పుష్పము.

బలమైనట్టి ఆరోగ్యకరమైన ఉత్పజాతి చెట్లను ఏల కొనవలసినది? ఎక్కడ ఎప్పుడు ఏవిధముగా వాటిని ఏర్పియెత్తవలసినది.

“వ్యయము చేయని ద్రవ్యము, లాభము పొందబడిన ద్రవ్యమే” కాబట్టి ప్రతివ్యాపారమందును వితవ్యయము చాల మంచివి; కాని “కానున వ్యయము చేయుటకు ఇష్టపడక తరువాత రూపాయ వ్యయము చేయు వాడు వితవ్యయము చేసిన వాడు కాదు. అటులను కొనబోవు నప్పుడు ఎచ్చట చౌకగా లభించునో జాస్తిగా నాలోచితుకే గాని వాటి ఆరోగ్యమును గురించిగాని గుణమును గురించిగాని అంతగా తలంపరు. ఆ సమయమునకు సరసముగా నుండిన కడపటికి బహుమూల్యమైనదగును. ఒక్కొక్క అంటుకు నాలుగణాలో ఎనిమిది అణాలో మొదట మిగిలినందువలన, కట్టకడ పట పడి, పట్టునైదు రూపాయలు నష్టము కావచ్చును. ఏలయన నొక్కొక్క అంటుకు సంవత్సరమునకు రెండుమాడు రూపాయలు వ్యయమగును. అంటు పెద్దవై ఫలింపు నప్పటికి ఆయి దారు సంవత్సరములగును. ఈ యైవేండ్లలోగా ఒకటి చచ్చి పోయినయెడల పది పదునైదు రూపాయలు నష్టమగును.

కాబట్టి అంటు స్వభావమును, స్థితిని తెలియక మనకు పరిచయములేని వారిదగ్గర అనేకము కొనుటకంటె, సమ్మకమైన వారిదగ్గర మంచి జాతిని బలమైనవిస్వల్పసంఖ్యనే కొనుట మంచిది. ఈరెండు విధములైన వాటికిని దోహదమును, ఖర్చును సమానమే. మంచి అంటు బాగుగ పెరిగి మంచిఫలితములభించును. మంచిని కానియెడల వాటిలో అనేకము చచ్చిపోవును. ద్రవ్యము, శరీరనష్టము నష్టమగును. చావగా ప్రతికినవి సహితము బాగుగ పెరుగక కాయకష్టమునకు ప్రతిఫలము లేక రోయినను వ్యయమైనద్రవ్యమునకు వడ్డీమైనను లభించదు.

చెట్లు బలకరముగా నుండి బాగుగ పెరిగినను, జాతి యందు లోప ముండినయెడల, మంచి జాతిచెట్లవలన వచ్చినంత లాభము కాబాలదు. వ్యయము రెంటికి సమానమే.

అంటును కొనుటకు అందును ఆరంభసమయమే మంచిది. అప్పుడు అనేకముండును. అందువలన శ్రేష్ఠతయైనవాటిని ఏర్పరచుకొనవచ్చును.

ఏర్పరచుకొను నప్పుడు యీ విషయములను జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను:—

1. అంటు క్రిందిభాగము వైభాగముల లావుగను అంతకంటె కొంచె మెక్కువ లావుగను నుండవలెను. 2. రెండు భాగముగాను బాగుగ కలిసి యుండవలెను. 3. వై భాగము పొడవుగా నుండకూడదు; పొట్టిగాను నలుప్రక్కలు కలిగి యుండవలెను. 4. అంటు కట్టినచెట్టు ఎంత ముదురుగా నుండిన అంత మంచిది, కాని గిడనబారి యుండకూడదు.

ఫలవృక్షములతోటను ఏలాగున ఏర్పజుచవలెను?

విశదపజుటకును, ముఖ్యమైన వివిధవిషయములను సులభముగా తెలుపుటకును, ఒక ఎకరభూమిలో మామిడి చెట్లను నాటుట ఉదాహరణముగా తీసికొందము.

మామిడిచెట్లను చాల దగ్గర దగ్గరగా నాటుకూడదు. గాన సరాసరి ప్రతి రెండుచెట్లమధ్యను ముప్పదియడుగుల దూర ముండవలెను. కా బట్టి ఎకరము నకు 48 చెట్లుండ గలవు. చెట్ల మధ్యస్థలమును, చెట్లను తోటవానికిని లాభకారిగా యుండునట్లు వినియోగింపవలెను. కాబట్టి అరటి, బొప్పాయి ఆనాస, లేక కూరగాయలు మూడునాలుగు సంవత్సరముల కా లము వైరుచేయవచ్చును. అరటిచెట్లనుగాని బొప్పాయి చెట్లను గాని పదియడుగుల దూరమునకు నాటినయెడల 500 నాట వచ్చును. వాటికి తోడ్పాటు రి ఆడుగులదూరమున ఒక ఆనాస మొక్కను నాటవచ్చును. ఇక మిగిలిన మధ్యస్థలములో బచ్చలి, వంకాయ, ఉల్లి మొదలయిన కూరగాయలను వైరు చేయ వచ్చును. బచ్చలి మొదట ఆమ్మకమునకు వచ్చును. తరువాత మిగిలిన కూరగాయలు అటుతరువాత పండ్లు ఫలింపును.

కూరగాయలను మధ్యస్థలములందు వైరుచేయవచ్చునా యని ప్రశ్నింపవచ్చును. దానివలన తోటవారికి వచ్చెడి లాభమును గురించియు చెట్లకు గలిగెడి లాభమును గురించియు ఈ వ్యాసములో అంతమందు చెప్పించెదము.

నేల సరి కాదనియు కూరగాయలను అమ్మజాల మని సంకయపడేవారు, ఈ మధ్యస్థలములో మిరిప పసుపు అల్లము మొదయలన వాటిని వైరు చేయవచ్చును.

మాడు సంవత్సరములకాలములో ఒక ఎకరమునకు అగు ఖర్చును లాభమును ఇచ్చట పట్టివ్రాసెదను:—

మొదటిసంవత్సరము-స్థిరమైనవెట్టుబడి -	
48 మామిడిఅంటు	రూ 100
500 అరటిమొక్కలు	20
1750 ఆనాసమొక్కలు	80
500 గోతులను (1½ అడుగు + 1½ అడుగు + 1½ అడుగు) త్రవ్వించుటకు	16
48 గోతులను (3 అడుగులు + 3 అడుగులు + 3 అడుగులు) త్రవ్వించుటకు	12
1750 గోతులను (1 అడుగు x 1 అడుగు + 1 అడుగు) త్రవ్వించుటకు	47
నాటినందుకు	25

ఖర్చు 200

ప్రతిసంవత్సరపుఖర్చు

1 ఎకరా దున్నినందుకు ఖర్చు	రూ 5
10 బండ్లఎరువు	20
1 బండి బూడిద	1
8 నెలలు నీరుకట్టినందుకు	100
కలుపుతీసినందుకు	20
కూరగాయల విత్తులు	4
కూరగాయలను పండ్లనుకొని యమ్మినందుకు	30
సంవత్సరమునకు అయినవ్యయము మొత్తము	480

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

ఈ దివ్యమైన దుస్సంతో ఊడి కాకమునుకే త్వరపడు.

అందరికీ మెరుగుల కంట్రీలు పాడైపోవును.

కామినీ సేదే వాడుట మొదలు నెను

ఇది రిజర్వర్ కేసు.

కంట్రీల కంట్రీ లోగ మున్ను, కిలో ౨ యుడి దివ్యమధము.

కంట్రీల నిజులు గాని, గరుకు గాని యెందు

మీ కంట్రీలు మరల యెప్పుటి మెత్తదమును గల్గి

అది నాండి మెరుకులు చూడను.

ఈ లోకాన నే దీనిని పరిక్షించి చూడుము.

కంట్రీలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీ యా లోకాన నే నిన్ను సోకొక్కప్పుడు జేయును.

కల బుడ్డి 1-కి ౨క రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపుదిన ప్రకారము

చ్రక్రియించబడుచున్నది.

ఇది మందుల ముఖ్య రందరికీ వస్తున్న, కరకుల ముఖ్య

కారణము గూడ దొరకును, లేకున్న,

సోలు రేకు కెంటు:-

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 155 జమ్నా మార్కెట్, బొంబాయి

కుష్టు, బొల్లి, త్వయ, మధుమేహము, పురాణ నవాయి, నెగ, మూర్చ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొదలగు నవి పూచీపెని కుదర్చబడును.

గుణమిచ్చిన మీదటే నొమ్మిచ్చుట అపురూపములగు ఓషధుల వహత్యములు పర్యత వాసు లగు కోడులు వర్తకాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రవణదీ కొన్ని అపాయములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము మాదగ్గరనుండి జౌషధము నేనించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవైని సామ్యుభ్యయ్యవచ్చును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదరవచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యమియు నియ్యకములేదు. ఈ త్తర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయును. అట్టివారికి జౌషధములు వి. పి. గా పంపబడును. (3222) వి. ఎమ్. రాజా. పీఠాచలమునా ముఖ్య దీర్ఘ వ్యాధులకును నమైన భిమునిభూషణము ఆయుర్వేదవైద్యులు.

తెల్లకుమలకు పుచ్చియెన జౌషధము చక్కమునైన యందు తెల్లకుచ్చు వైపుర కలన 8 దినములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయార చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన భరకంటె రెండింతల వైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి తో సహా రూ. 10. ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. (3430) The Aryin Nursery, P O Kamtau Darbhanga.

Advertisement for Oriental Assurance Co. Ltd. featuring a sun logo and text in Telugu. It lists capital of Rs. 5,45,00,000 and assets of Rs. 91,06,338-0-11. It also mentions a fire insurance sum of Rs. 6,50,00,000. The company is registered in Madras.

Advertisement for a medical or health product, featuring a bottle image and text in Telugu. It discusses various ailments and the benefits of the product, mentioning 'కామినీ' and 'అంధ్రభాగవత భారత యత్యాది'.

బ్రొట్టమైన్

(2)

బలమును, అశోగమును నిచ్చు ఒక ఆహారము. ఇది పాలు, మిట్టమైక్, మాల్టు అను ధాన్యములతోను, ఇంకను అనేక బలవర్ధక మగు పదార్థముల సారమును పిండి యాద్యైర్జిత చేర్చి యొక దివ్యాహారము.

కొన్ని వత్సరములకు పూర్వము, పెద్దదగు వ్యాధులు శరీరములోని కొన్ని యంగములు లేకపోవుటచేతనే కలుగుచున్న వనియు, ఈ యంగములను భుజించిన వ్యాధులు నివర్తింప ననియు తెలియెను. ఇది యొక్కడ న్న నదియు తెలియదు. ఇప్పుడో జర్మనులొను, అమెరికాలొను, బీర్ల కాన్త్ర విమర్శ చేసినదానితో అనేక చెట్టు కడ్డ పాలు వీటిలో కలదనియు దాక్షిణ్య కనిపెట్టియున్నారు. ఈ చిన్న పరిమాణము గల సారమును పిండిపోషకము. మైనను దానికి తగు మాగ్నీయను కనుగొని యున్నారు. బ్రొట్టమైన్ అనునది ఈ సారము గల ఒక రు 1-8-0. దీనిని ఆరోగ్యపదార్థములతోచేర్చి భుజించవచ్చును. ఎట్టిపని చేయవారైనను దీనినిభుజించవచ్చును. 108, మద్రాసు.

మద్రాసు కెమికల్ ఇంజనీరింగు (లిమిటెడు) ప్రాప్టు బాక్సు నె

ఓటోమోటార్ ని

మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు ప్రవృత్తుల నాననను యిచ్చి మనసుకు యింకయులలో నైనను ఈ ఆత్మరూప యుజయోగించిన మంచి ఆనందమును నొందుకొని నియును.

రోబినియా

శరీరకాలములో ఉపయోగించుతూ గతి శక్తులను చూపయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. 1. ఓటోమోటార్ ధర బుడ్డి 1-కిరూ 2, 1, 0-12-0, 0-8. 2. రోబినియా కైలముధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0

Shyam & Co, 6, Colander st, Madras. పి.యూ. కంపెనీ, రిబంధరు వీధి, మదరాసు.

శ్రీమాత్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్యగారిచే

జ్వేగు, కలకామున్నగు ఫేర వ్యాధులను ఆతిమూలము, మధుమేహము, సెగరోగము, మూలము మదమూర్చలు, ముట్టుకుట్టు, క్షయము, ఉబ్బసము, దగ్గు, శూలనొప్పి, మున్నగు వ్యాధులకును తగిన ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ స్త్రీలకును, తదితర స్త్రీలకును, పురుషులకును, ఆరోగ్యదాయకము అగు లేహములు, సిరపులు, కైలములు వగైరా ఆయుర్వేద వివేచనములు ఇందు గలవు. క్యాటలాగు ఉచితముగా నంపబడును.

స్థాపింపబడిన

అల్లిగాఫ్ అక్షను:

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

"పండిట్" మద్రాసు. (1045)

నెం. 41, ఆచారప్పకోవీధి, మద్రాసు.

వనెలు కంపెనీవారి ప్రత్యేకపు బోషదములు

ఈ క్రింద వెలుపబడిన బోషదములు శరీరకాన్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాన్త్రజ్ఞులచే కాన్త్రపరిశోధనానుసారము యొప్పుపబడినవి.

మా బోషదముల తయారుకేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన కస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు వృక్షకాన్త్రప్రకారము, రసాయన కాన్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగూడ గూడ పరిశుభ్రముగలదు. అచట బి. పి. స్టాండర్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు దిగి తయారుగును. కావున యీ బోషదములు పారిశుధ్యతయున్ను, నమ్మకమున్ను యేమాత్రమును అనుమానింప నక్కరలేదు

డాక్టరు యాన్సన్ సరపు

సరపు థెర్మో ఫాస్ఫేట్స్ కాంపెండు క్వినైను యెట్స్ ప్రిక్సియా ఈ సరపు డాక్టరు యాన్సన్ పద్ధతి ననుసరించి విరసఫాస్ఫేటులు, క్వైనా, ప్రిక్సియా యివన్నియుజేసి దిక్కుముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ బోషదము అతి ఉష్ణప్రదేయములొగాని యిండియాలో సుండుటవలన గలుగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మాంసిక దేశహబాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ వంతటను ప్రధికృత దివ్యబోషదము.

మొత్తం బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం పైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్నబుడ్డి 12 అణాలు.

కె టు క లు పు డ్డు

ఇది విక్, లైము, పోటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసరపు శుభ్రమునుండును. అనుగున సత్ప్రయోమియు నుండును. ఫిలడల్ఫియా యెడ్వర్డ్ పారిషుగారు చెప్పిన ఫాస్ఫేట్ ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషదము. రుచిచానుండును. మంచిరక్త వృద్ధిగావించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్దపైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్నపైజు 10 అణాలు.

వనెలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయును.

N. POWELL & Co, Manufacturing Chemists, Bombay.

గాధర తిలకుగారి

శ్రీ శా సెక్యూరటీ కేసు స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత మదన మోహన మాళవ్య గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అండునన్పు, 392, ఎన్.జి.నెడు, చెన్నపురి.

తెలివిజానము:- వావిళ్ల, మదరాసు. (1487-547)

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు తుకార. పథ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూల విధముల సెగరోగమును మూడు పూలలో మాన్పును. స్త్రీలకును వ్యాధులకు కూడ ఇది రాశోపధము. (1251) డబ్బీ 1 కి రు 2.4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

ఆయుర్వేదబోషదాలయము

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి నొందిన (219) హిందూస్థానమందు స్థాపింపబడియుండు స్థాపితము 1881 సం॥

ఆతంకనిగ్రహ బోషధాలయము కోరి వ్రాయు వాండ్రకు ఆయురారోగ్యాభివృద్ధి వృత్తి ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు నచా కోరికనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము.

నూయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలెయు ననిన లోకల్ ఏజెంట్లు ఇండియన్ ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్ చెనబాబు గోడ్డు

ఆతంగనిగ్రహబోషధాలయం

26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసిడి.

త్రివృత్ లేహ్యము

త్రివృత్ లేహ్యము: చిన్నపిల్లలకు మనలివారికి నుఖముగా విరచనముచేయును.

త్రివృత్ లేహ్యము: మూలవ్యాధులకు బోగొట్టును.

త్రివృత్ లేహ్యము: ప్రతిచేళ్లలోను బుచ్చుకొనిన నుఖవిరచనము అగును.

త్రివృత్ లేహ్యము: విరచనబోషదములలో కెల్ల మంచి దని చిరకాలాంతరములకు కల్పస్థానములొ చెప్పియున్నాను. అశీర్వాదము, చేళ్ల తప్పిన భోజనమునల్ల బాగా శీర్షము గాక పేగులలో ఉండి, కడుపుబాగు, అన్నము ఇష్టములేకపోవుట, అశక్తి మొదలగు గుణములుగలిగి ఉన్నపుడు త్రివృత్ లేహ్యము బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విరచనము అగు నట్లుజేసి తేలిక గలిగించును.

(8166) 10 తులముల వెల రూ 1-0-0

40 " వెల రూ 3-0-0

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

(32) 19, హాన్స్ రోడ్డు,

మాంటురోడ్ - మదరాసు.